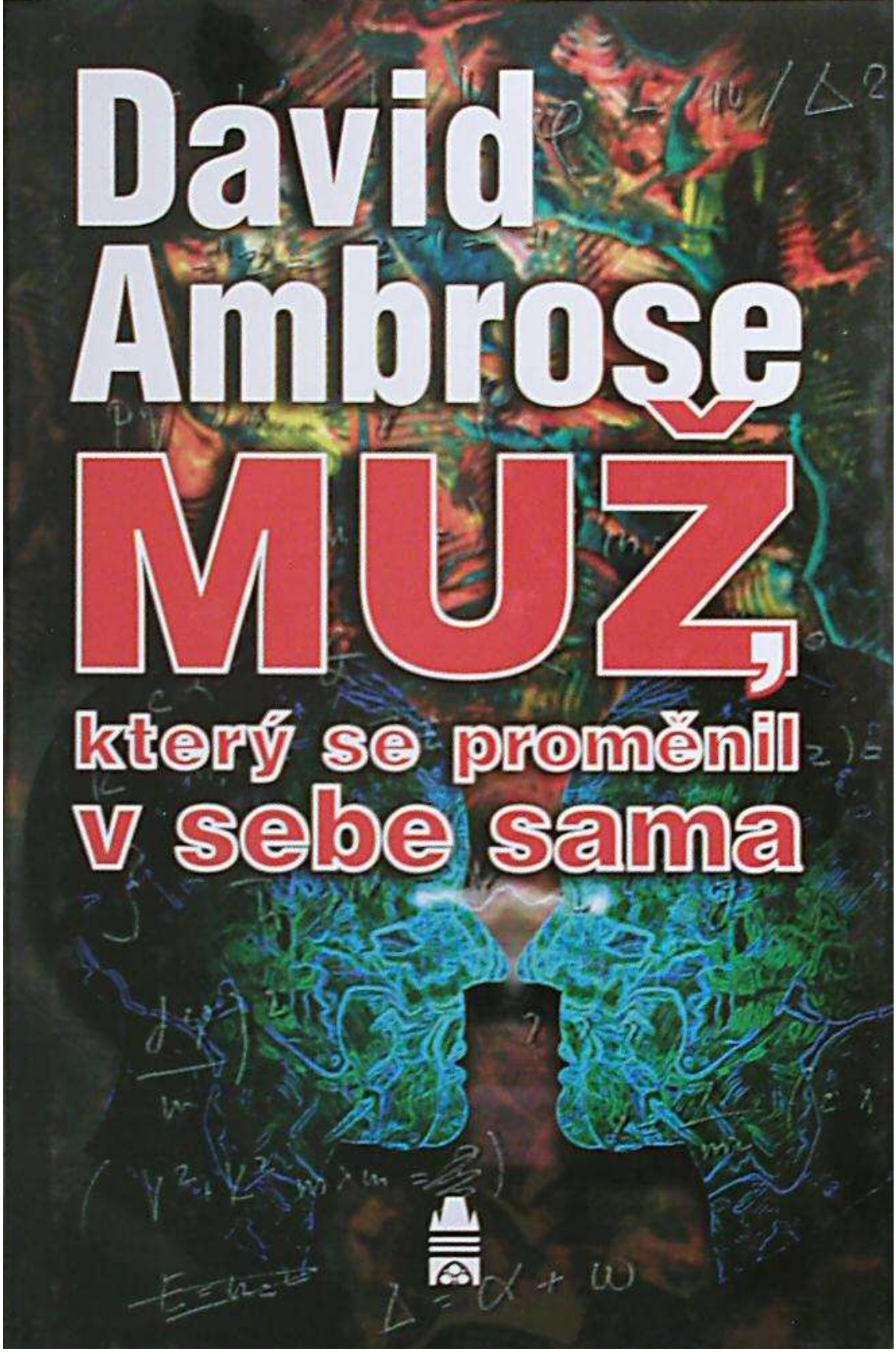

David Ambrose
MUŽ,
který se proměnil
v sebe sama

NAKLADATELSTVÍ SLOVANSKÝ DŮM

PRO LAURENCE

David Ambrose

MUŽ,

který se proměnil v sebe sama

PŘELOŽIL MILAN LŽIČKA

David Ambrose
THE MAN WHO TURNED INTO HIMSELF

Copyright © 1993 by David Ambrose
All rights reserved
This edition is published by arrangement with Simon & Schuster UK Ltd. London
Translation © 2000 by Milan Lžička
Czech edition © 2000 by Nakladatelství Slovanský dům

ISBN 80–86421–17–1

ČÁST PRVNÍ

1

LEŽEL JSEM V POSTELI, naslouchal tichu v domě a snažil se vybavit si sen, který mě tak vyděsil, že jsem se probudil. Vzpomněl jsem si, že jsem běžel širokými ulicemi, jež byly poničeny bitvami, a nebem šlehaly plameny, ale ať mne pronásledovaly jakékoliv běsy, teď se již ztratily za obzorem v nevědomí.

Anne tiše oddechovala po mém boku a to, jak jsem sebou v posteli určitě škubal a házel, ji kupodivu vůbec nevyrušilo. Bylo mi jasné, že zase hned tak neusnu, a tak jsem vyklouzl zpod přikrývky, obul si bačkory, oblékl župan a potichu sešel se schodů.

V obýváku to ještě stále bylo cítit kouřem ze spáleného dříví, ale z polen, která večer hořela v krbu, už zůstala jen hromádka bílého popela. Odhrnul jsem závěs a pohlédl ven. Byla jasná noc v Connecticutu, mírně mrzlo a měsíc byl téměř v úplňku. Při takovém světle se z naší neudržované a zpola zarostlé zahrady stávalo tajemné a čarovné místo, vyvolávající ve mně vzpomínky na ony milé, starosvětské příběhy pro děti, které mi o Vánocích dědeček s babičkou čítávali u praskajícího krbu na svém statku v Devonu.

Můj otec pracoval v Londýně u topenářské firmy. Když mi bylo deset, nabídli mu místo ve Filadelfii. On ani matka si tam však nikdy nezvykli, a hned jak otec odešel do důchodu, přestěhovali se zpět na jih Anglie, kterou stále považovali za svůj domov. Ale v té době jsem již studoval na Princetonu a byl jsem zamilovaný.

Anne a já jsme spolu žili téměř čtyři roky, než jsme se vzali, a pak jsme ještě další dva roky čekali, než jsme se rozhodli, že si můžeme dovolit založit rodinu. Když jsme objevili tenhle dům, bylo Charliemu teprve několik měsíců. Od prvního okamžiku, kdy jsme

ho spatřili, jsme si ho oba zamilovali. Chtěli jsme další děti a mít pro ně spoustu místa, Také jsme chtěli bydlet mimo město. Půjčka, kterou jsme si vzali, byla větší, než jsme si mohli dovolit, ale vsadili jsme na to, že ji budeme schopni splácet, a doposud jsme měli štěstí. Vlastně se mi někdy zdálo, že se nám dostává víc štěstí a spokojenosti, než jsme měli vůbec právo očekávat. A Anne teď byla znovu těhotná, přesně jak jsme si plánovali.

Zachvěl jsem se, když jsem si náhle uvědomil, jaká je zima, a pustil jsem závěs. Pramenila snad ona noční můra, jež mě probudila, ze strachu, že toho dobrého se nám dostalo pouze proto, aby to zase zmizelo, jakoby podle nějakého sadistického manichejského principu? Skutečně jsem věřil, že tomu takhle ve vesmíru je?

Možná že ano. Někde.

V bezděčné snaze zapudit tyto myšlenky jsem rozsvítil lampu a zvažoval, zda si mám nalít whisky, anebo jít do kuchyně a uvařit si šálek horké čokolády. Rozhodl jsem se pro čokoládu, protože už jsem toho dost vypil při večeři a chtěl jsem mít ráno jasnou hlavu.

Jak jsem míchal hrnec na sporáku, uvědomil jsem si, že mě někdo pozoruje. S rukama založenýma a nohama křížem se o rám dveří opírala Anne. Na sobě měla stejný župan jako já. Koupili jsme si je spolu. Krátké, tmavé vlasy měla rozcuchané a oči, ve kterých se obvykle zračila směsice překvapení a smíchu, měla ospalé.

„Dám si to, co ty, ať je to cokoliv," řekla.

„Promiň, že jsem tě vzbudil."

„Ty ne. To ta prázdná postel." Její oči mne sledovaly, jak jdu k lednici pro další mléko a k poličce pro čokoládu. „Co tě trápí? Bojíš se, že když už ses konečně rozhodl, oni si to teď rozmyslí?"

„O ten zítřek nejde," odpověděl jsem se špetkou netrpělivosti v hlase. Pochybovačně povytáhla obočí. „Jistěže ne," potlačila zívnutí a zároveň se usmála. „Úplně náhodou jsi ve tři ráno vzhůru a dáváš si něco na uklidněnou."

„Na zítřek je všechno zařízeno. Ta schůzka je jenom formalita."

Přistoupila ke mně, objala mě kolem ramen a podívala se mi do očí – nejdřív do jednoho, pak do druhého, tak, jak to dělávala vždy.

„Chci si jenom být jistá, že to děláš proto, že to chceš ty sám, ne proto, že si myslíš, že bys to měl udělat kvůli mně, Charliemu a naší bouličce.“ Bouličkou myslela své těhotenství, které na ní ještě ani nebylo vidět. Přitiskla se ke mně a něžně ji o mne třela.

„Obvinuješ mě snad z toho, že rodina je pro mě přednější než osobní zájmy?“

„Možná že ano.“

„Chceš snad říct, že jsem slaboch?“

„Ano.“ Přitiskla svou tvář k mojí a mé ruce jí zajely pod župan. „Ricku.“ zašeptala a víc říkat nemusela. Něžně jsem ji zvednul a ona mě nohama obemknula kolem pasu. Nějak se mi podařilo vypnout sporák, ještě než jsem ji odnesl. Málem jsem uklouzl po jejím županu, který odhodila na zem, na schodech jsem s bolestí zavrávoral na jednom z Charlieho vesmírných korábů, a tlumeně jsem zaklel, když jsem se nahoře praštil loktem o dveře. „Takovéhle to v kině nikdy není,“ řekl jsem a spustil ji, a s ní i sebe, na postel.

„To ne,“ zašeptala trochu udýchaně, přestože všechna ta námaha byla na mně, „na těch úzkých sedadlech na to není dost místa.“

* * *

Charlie nás vzbudil deset minut před tím, než zazvonil budík, aby nám řekl, že zaslechl, jak Gummo, náš siamský kocour, opět uvízl na střeše. Oblékl jsem si starou teplákovou soupravu a vylezl na chladnou půdu, abych ho pustil dovnitř vikýřem. Charlie s napětím čekal pod schody, jak jsem mu řekl, a kolem něj kroužil jeho voříšek, teriér Harpo – vzduchem se neslo jeho neustálé ustrašené ňafání.

Kocoura něco opravdu vyděsilo. Zkusil jsem všechno, co jsem mohl, abych ho dostal dovnitř: lákal jsem ho, přemlouval, a dokonce jsem poslal Charlieho, aby mu dolů zaskočil pro misku s jeho oblíbenou snídaní. Všechno marné – to pitomé zvíře jen bloumalo po střešních taškách sem a tam, teskně mňoukalo a dávalo si pozor, aby zůstalo mimo můj dosah. Došlo mi, že tam budu muset vylézt a

chytit ho. Protáhl jsem se vikýřem a přemítal o tom, že i domácí štěstí, stejně jako většina jiných typů štěstí, má své nedostatky.

Šplhat se po šikmé střeše z velice starých tašek dřív, než zcela roztaje noční námraza, nebylo právě to nejchytřejší, co jsem kdy udělal. Kocour zřejmě vycítil nebezpečí a utíkal pryč jak o život ze strachu, že bych ho chytil a pak spadnul i s ním v náručí.

Myslím, že bych býval vůbec nespadnul, kdyby se kocour neotočil a nezaútočil na mě, zuby vyceněné a drápy vystrčené, jakmile jsem se za ním vydal. Jsem dost mrštný a pohyboval jsem se opatrně, ale prostě jsem nebyl připraven na takovou reakci od kocoura, který, přísahám, tráví jednu polovinu svého života spánkem na mém psacím stole a druhou tím, že se mi na klíně stočí do klubíčka, kdykoli usednu ke čtení. Proklínal jsem ho a náhle jsem zaslechl výkřik. Můj hlas to nebyl. Patřil Anne.

V okamžiku, kdy se se mnou začal točit svět, jsem ve vikýři, kterým jsem se právě protáhl, spatřil její vyděšenou tvář, Teprve pak mi došlo, že se svět točí, protože padám.

Byl to jeden z těch okamžiků, kdy se skutečnost zastaví. Není to ani tak, že by se věci děly zpomaleně. Ony se dějí i nedějí současně. Držíte si události od těla ochrannou bariérou šoku a odmítnutí. Hlavou se vám honí myšlenky, na které nemáte čas myslet. Nezaujatě, čistě rozumově si uvědomujete, že se děje něco strašného, ale vás se to vlastně netýká.

Pak začne pracovat vaše představivost. Před očima se vám mihne, jak po zbytek života sedíte na invalidním vozíku. Nebo ještě hůř, ležíte na zádech na ortopedickém lůžku ochrnutý na všechny čtyři končetiny.

A vtom... Nejsem si tím úplně jistý, ale myslím, že jsem zaslechl sám sebe, jak se směju. Bylo to vše příliš absurdní, než abych to bral vážně. To přece nemohla být pravda!

Annin výkřik mi nadále zněl v uších, jak jsem padal ze střechy a otáčel se ve vzduchoprázdnu. Slyšel jsem, jak za ní na půdě Charlie volá a náš pes vyděšeně štěká. Ale nepochybně se vylekali zbytečně. To se přece nemohlo stát. Nemohlo!

Poté, co jsem dopadl, jsem o sobě na nějakou chvíli příliš nevěděl. Neomdlel jsem, ale čas se zastavil.

Pak jsem pocítil, jak mi do všech částí těla opět začíná proudit život. V duchu jsem si je zkontroloval, jednu po druhé. Věci se hýbaly. Byl jsem celý.

Než ke mně Anne doběhla, už jsem byl na nohou a z teplákové soupravy jsem si seškrabával kusy páchnoucího kompostu, do něhož jsem spadnul.

* * *

Vyšel jsem ze sprchy a prohlédl se v dlouhém zrcadle v koupelně. Budu mít pár modřin, ale jinak nic horšího. Zřejmě mi pomohla i skutečnost, že mám dobrou fyzičku, neboť několikrát týdne intenzivně cvičím. Alespoň jsem při pádu své tělo dokázal částečně zkoordinovat.

Jak už se to zdálo vzdálené, to děsivé vědomí, že všechno visí na vlásku. Co kdybych si rozbil hlavu? Pár metrů na tu či onu stranu a bylo by to jako kokosem o beton. Pohlédl jsem do očí mezi tmavou kšticí vlasů a bílou pěnou a začal se holit. Jaké to asi je uvnitř, když má člověk poškozený mozek? Nejspíš víte, že je něco hodně v nepořádku, ale nejste si jisti co. Občas vám možná ona děsivá pravda nejasné bleskne hlavou: to vy jste v nepořádku. Jste zrůda, už ani ne lidská. Lidé vás litují, ale především se vás bojí, protože se z vás stala jejich noční můra.

Zavřel jsem oči a přinutil jsem se myslet na něco jiného. O chvíli později jsem již kráčel se schodů na snídani. Když jsem vstoupil do vyhřáté kuchyně, kde to vonělo kávou, vajíčky a toasty, chytil se Charlie znovu toho refrénu, který nepřetržitě a s velkou radostí vyzpěvoval od okamžiku, kdy se to stalo.

„Táta spadnul do e–e, táta spadnul do e–e...!“

* * *

Jel jsem uličkami lemovanými stromy a proplétal se hustou sítí vedlejších silnic, které se napojovaly na hlavní v posledním možném

bodě před vjezdem do města. Měl jsem zapnuté rádio, ale nedokázal bych vám říci, jaké byly hlavní zprávy už za dvě minuty poté, co jsem je vyslechl. Ten den, který tak dramaticky začal, bude, pokud všechno půjde hladce, pro mě důležitý.

Když moje firma, Hamilton Publications, začala téměř před šesti lety podnikat, byl jsem v ní jenom já, moje asistentka Marcie a dva další lidé. Naše odborné publikace sahaly od literární kritiky až po zpravodaje pro profesionální dodavatele občerstvení. Jeden z našich prvních pokusů se stal nutností pro každého pěstitele vína na západním pobřeží. Vydávali jsme dvouměsíčník, bez kterého se nemohl obejít žádný majitel galerie. Středoškolské katedry vědy si po tisících objednávaly časopis Částice/vlna, výtah a nejnovější přehled vývoje nové fyziky, který byl příliš jednoduchý pro skutečné badatele, ale příliš odborný pro laiky.

Já nebo někdo z našeho týmu si vždy všiml něčeho, co se zdálo být mezerou na trhu, a pak si vše demograficky ověřil. Devětkrát z deseti případů jsme vyrukovali s pádnými důvody danou myšlenku opustit, ale v onom jednom případě z deseti nám vždy přibyl na seznam další titul.

Za nějaký čas nám začali volat nebo psát své nápady úplně cizí lidé. Během několika týdnů jsme třem z nich přidělili místo v kanceláři, a oni tak mohli začít pracovat na svém duchovním dítěti. Vypracovali jsme systém podílu na zisku, aby měli pocit, že pracují stejně pro sebe jako pro firmu.

Asi tak před rokem jsme začali přitahovat i pozornost velkých zvířat. Slídilo kolem nás pár konglomerátů s nabídkami na odkoupení, ale já jsem prostě neměl chuť pracovat pro někoho jiného. Jsem v podstatě fušer, hlava otevřená. Nejraději ze všeho trávím dny a někdy i týdny tím, že studuji nějaké téma, které zaujalo moji představivost. Může to být klidně jaderná fyzika nebo řízení dopravy. Ode všeho něco, to je moje specializace – na vysoké, kde jsem se příliš nevyznamenal, říkali, že mi „zcela chybí intelektuální zaměření“.

Tahle firma, na úrovni, které dosáhla, pro mě byla prostě jakýmsi přirozeným prodloužením mě samotného, a nechtěl jsem se jí ještě vzdát, a to ani za spoustu peněz.

Zároveň však mohlo být příjemné ji několika směry rozšířit. Řeknu vám například něco, co vás možná nikdy nenapadlo. Chcete vědět, jací lidé opravdu jsou? Jak se cítí, co říkají, co mají skutečně na mysli? Jestli chcete vědět, co se ve světě kolem vás opravdu děje, nečtěte nic, co napsali novináři, sociologové nebo jakýkoliv analytik. Nebavte se ani s taxikáři.

Čtěte profesní časopisy. Každá branže i cokoliv, co si říká profese, má svůj vlastní. Tupá samochvála z nich přímo čiší a jejich obavy jsou tak průhledné, že vás pravda, byť nevyslovená, udeří jako kladivo. Tyhle časopisy jsou klíčem k tomu, co se děje a kam kráčíme. Sám jsem chtěl začít vydávat celou vlastní řadu. Zkusit něco, já nevím… nového.

Můj právník, Harold, se začal poohlížet po případných zdrojích financí, proto i ta schůzka v bance. Musel jsem slíbit Anne, že jí zavolám a řeknu, jak to probíhalo, hned jak skončíme. Někdy pozdě dopoledne jede s Charliem do města k jedné kamarádce na oslavu narozenin, která začne vyjížďkou do kina. Potom bude celé odpoledne pracovat doma. Organizuje charitativní sbírku, která se snaží zajistit přístřeší bezdomovcům. Ta práce je neplacená a jí je naprosto jasné, že pomoc, kterou nabízejí, je pouze kapkou v moři. Vždycky v legraci říká, že je to ideální práce pro pravého liberála: dobře myšlená, bohulibá a vlastně k ničemu. Než se jí narodil Charlie, byla dobrá novinářka se slibnou budoucností. Mohla se k tomu vrátit, ale rozhodla se, že to neudělá. Myslím, že je pyšnější na to, co dělá teď, než…

Zvuk toho klaksonu ke mně dorazil z velmi velké dálky. Vůbec nevím, na co jsem myslel. Nevědomky jsem probíral všechny ty věci, které jsem měl v plánu. Vím jen, že náhle jako bych se probudil z denního snění a vidím, jak se na mě řítí obrovský kamión, troubí na mě a bliká světly.

Strhnul jsem volant doprava, ale dodnes nevím, jak se mi podařilo se mu vyhnout. Dostal jsem smyk, motor zhasnul a auto se zastavilo napůl na silnici a napůl mimo ni. Na nějakou chvíli jsem byl schopen tam pouze sedět a klepat se a po celém těle jsem cítil

lepkavý, studený pot. Nakonec jsem se vzpamatoval a odjel shrbený samým soustředěním nad volantem – srdce mi stále ještě bušilo.

I v okamžiku, kdy jsem již parkoval auto na svém očíslovaném místě na parkovišti za naší budovou, jsem byl stále roztřesený. Uniknout smrti dvakrát za jedno dopoledne, to na mne bylo příliš. Vyděsila mě pověra, že se věci dějí ve trojicích. Trvalo ještě pár minut, než jsem vystoupil z auta a zamířil k budově – byla veliká, hranatá, z přelomu století. Toho rána mne pohltila do svého objetí jako starý dobrý přítel, který vás konejší.

Vyjel jsem výtahem do šestého patra, kde jsme z prostoru, jenž byl k maní, zabírali polovinu. Otevřel jsem dveře, na kterých stálo skromné logo: „Hamilton Publications“. Sekretářka Jigger se usmála od svého stolu a od první ranní kávy a popřála mi dobrý den. Prošel jsem do své rohové kanceláře a cestou pozdravil ony čtyři muže a dvě ženy, kteří přišli již přede mnou, neboť je ten den tlačily termíny. Brzy přijdou i ostatní, pokud se nezdrží u přispěvatelů nebo pokud nebudou pracovat doma. Když jsem s někým potřeboval mluvit, Marcie vždy věděla, kde se dotyční nacházejí.

„Volal Harold a ptal se, jestli ho můžete vyzvednout u něj v kanceláři, abyste si mohli cestou promluvit.“ Marcie vyřizovala moje vzkazy se svou obvyklou pečlivostí.

„Dobře,“ řekl jsem, „vyřiďte mu, že se u něj zastavím po desáté.“

„A také říkal,“ pohlédla na mě nechápavě, „že vás v žádném případě nemám pouštět na střechu. Co to znamená?“

Povzdechl jsem si. „To znamená, že ještě než volal sem, tak volal k nám domů.“ vypověděl jsem jí svůj příběh, a když jsme se pak probírali ranní poštou, ona se mu ještě po dalších dvacet minut tu a tam zahihňala.

* * *

Harold byl můj nejlepší přítel od té doby, co jsem přijel do Ameriky. Bydlel přes ulici a brzy mě vzal pod svá ochranná křídla; seznámil mě s lidmi kolem, naučil mě hrát baseball a omlouval můj přízvuk, dokud se mi nepodařilo vytvořit obstojnou kopii toho jeho.

Teď je z něj právník, můj právník, a to velmi chytrý. Důvěřuji mu ve všem a on mé nikdy ve štychu nenechal. Vymýšlel smlouvy, jež byly naprosto přesné, ale i dostatečné volné, aby se nezávislí a někdy i excentričtí lidé, se kterými jsem pracoval, necítili nesví. Dával dohromady půjčky, hypotéky i důchodová pojištění a nikdy v nich nenechal ani skulinku. Také se utkal s jednou obrovskou právnickou firmou z New Yorku, kterou na nás poštval s falešným nárokem ohledně autorských práv jeden konglomerát s úmyslem nás zlikvidovat, a porazil ji.

Právě když vycházel z budovy, zastavil jsem se svým, s láskou zrenovovaným Mustangem z roku 67 u chodníku. Očekával jsem ten potutelný úsměv, ten náznak posměchu v jeho tváři.

„Chci vědět, jestli se cítíš sebejistě. Cítíš se sebejistě?“

„Zavři dveře, Harolde.“

„Jenom proto, že tvůj první smělý skok dnes skončil v hromadě hoven…“

„No jo…“

„…ještě neznamená, že tak nutně musí dopadnout i ten další.“

Rozjel jsem se a znovu se začlenil do provozu. „Byl to jenom kompost. Ty už jsi jak Charlie.“

Velice nápadně nasál vzduch v autě. „Teda, ještě jedna sprcha by nebyla od věci. Klídek, dělám si srandu. Dneska dostaneme všechno, co chceme, přísahám.“ Začal se smát. „Řeknu ti, být u toho tak s kamerou!“

Rozhodl jsem se, že mu neřeknu, jak jsem se málem srazil s tím kamiónem.

„A co to mělo být, jak jsi vstal uprostřed noci, aby sis dal něco na uklidněnou? Horká čokoláda, pane bože!“

Na zlomek vteřiny jsem zauvažoval, jestli mu Anne také řekla, proč jsem se vlastně nedostal k tomu, abych jí vypil. Pak jsem se pousmál. Co když ano? Byl to její přítel stejně jako můj. Byl jsem rád, že spolu tak dobře vycházejí.

Jelikož se Harold nikdy neoženil, Anne si chvíli nebyla jistá, jestli není teplouš. Ale nemohl jsem uvěřit, že pokud by byl, že bych o tom nevěděl. Kromě toho o holky nikdy nouzi neměl – řada z nich

byla velmi krásná, řada velmi vzdělaná a řada z nich obojí. Přitahoval ženy svou nenuceností a zdrženlivostí. Přesně věděl, kým je, nehrál si na chlapáka a zdálo se, že nikdy nežádá víc, než byly připraveny dát. A kromě toho mu bylo teprve tolik jako mně – třicet čtyři. Času dost.

„…zvlášť jestli Chuck Morgan začne ‚přemýšlet nahlas', tak jak on to dělává," uslyšel jsem náhle říkat Harolda. „Nenech se do toho vtáhnout, prostě trvej na svém a drž se toho, na čem jsme se dohodli."

„Promiň," řekl jsem, „asi jsem to nezachytil úplně celé."

Podíval se na mne. „A co ti uniklo?"

„Od začátku až po to, jak Chuck Morgan přemýšlí nahlas."

Harold zakoulel očima. „Zapomeň na to. Už je pozdě napravovat, jestli něco nevíš. Jenom přikyvuj, usmívej se a mluvit budu já." Když hovořil, díval se mým směrem, a náhle jsem si jasně uvědomil, že ode mne po celou dobu neodvrátil zrak. Vyhnul jsem se jeho pohledu; bylo mi trapně a z nějakého důvodu jsem se cítil téměř provinile. Když promluvil, byl v jeho hlase náznak znepokojení. „Jsi v pořádku?"

„Jo, jsem."

„Víš jistě, že jsi nedopadnul na hlavu…?"

* * *

Bob Crossfield byl bodrý muž se stříbrošedými vlasy a velkým beztvarým tělem, které dokonale obepínal pečlivě ušitý oblek. Když nás zavedli do jeho kanceláře, vykročil nám vstříc s nataženou paží. Posadili jsme se do pohodlných křesel, načež se objevila sekretářka s kávou na stříbrném podnosu. Podíval jsem se na Harolda, tvářil se sebejistě. Věděl, že toto přivítání od prezidenta banky znamená, že jsme na nejlepší cestě získat přesně ty podmínky, jaké jsme chtěli. Trochu jsem se uklidnil, ale stále jsem byl nezvykle nervózní a netušil jsem, čemu přesně mám své znepokojení přičítat.

Po několika minutách rozhovoru vstoupil Roy Oaines, Crossfieldův asistent, aby nám oznámil, že se zbytek týmu shromáždil v

konferenční místnosti. Už jsem začal vstávat, ale v tu chvíli se stalo něco divného a znepokojujícího. Jako by mi něco cvaklo nebo prasklo v hlavě a já měl náhle pocit, že jsem beznadějně odříznut od všeho kolem sebe.

„Mrtvice!“ vyděsil jsem se okamžitě. „Krvácení do mozku.“ Věděl jsem, že se to může přihodit i mladým a podle všeho zdravým lidem. Při tom pádu jsem si ráno možná ublížil víc, než jsem si uvědomoval. Chtělo se mi křičet o pomoc, ale žádný zvuk jsem nevydal. Z těch tří mužů, kteří se mnou byli v místnosti, se staly vzdálené, mlhavé postavy, které zjevně netušily nic o mé neutěšené situaci. Jejich hlasy se zpomalily a splynuly v mechanický hukot beze smyslu a můj vlastní dech a tlukot srdce mi hřměly v uších. Instinktivně jsem se chytil za hlavu, zavrávoral a cítil jsem, že se asi skácím na zem jak široký tak dlouhý.

A pak se všechno stejně náhle vrátilo do normálu. Sluch i zrak mi opět naskočily, jako by se nic nestalo. Ihned mi došlo, že žádné divadýlko, jehož jsem se obával, se nekonalo. Předstíral jsem, že to chycení se za hlavu mělo zakrýt nenadálý kašel; mé chvilkové zakolísání prošlo bez povšimnutí. Přesto jsem potřeboval ještě okamžik, abych se sebral, několikrát se zhluboka nadechl a vzpamatoval se. Než jsme odešli na schůzku, zeptal jsem se, kde je toaleta. Gaines mne dovedl k obkládaným dveřím vzadu za kanceláří.

Ta úleva, že jsem byl na okamžik sám, byla neskutečná, skoro jako bych utíkal před nějakým nepřítelem a náhle se dostal do bezpečí. Jsem snad nemocný? Že by nějaký virus? Pohlédl jsem na svůj odraz v zrcadle nad umyvadlem: naprosto normální, ani rudý, ani bledý. A přesto mi náhle bylo střídavě horko a zima. Ponořil jsem tvář do vody, osušil si ji a podíval se znovu. Nic se nezměnilo. Snad jen –

Prudce jsem se otočil. Za mnou nebylo po nikom ani stopy, a přesto bych mohl přísahat – ne, já to vím – že jsem viděl v zrcadle pohyb. Otočil jsem se zpátky. Nic. Že by někdo otevřel dveře, aby se ujistil, že jsem v pořádku, a pak rychle odešel? Určitě jsem je zamkl. Přesvědčím se. Ano, zamkl.

Takže v místnosti nikdo není. Jenom já. A vidím přízraky.

Zdálo se mi, že tohle je jeden z těch okamžiků, kdy je nejlepší jít domů, lehnout si do postele a zůstat v ní. Ale ať už byly toho rána důvody mého rozrušení a nervozity jakékoliv – duševní, tělesné, skutečné nebo domnělé – musel jsem zvládnout důležitou schůzku – a taky že jí zvládnu!

Naposled jsem se vzdorovitě podíval na svůj odraz a odešel jsem.

* * *

Okolo dlouhého stolu v obkládané konferenční místnosti sedělo pět mužů a jedna žena. Všichni už jsme se předtím alespoň jednou setkali, přesto nás Crossfield navzájem představil a potřásli jsme si rukama.

Před každým z nás stála sklenice s vodou a karafa a dále tam ležel blok a fix, na němž bylo jméno banky. Každý též dostal kopii bankovní zprávy o Hamilton Publications, útlý dokument hemžící se výrazy jako růstová křivka, odhad zisku a všemi těmi žargonem prosycenými slátaninami, které odborníci používají, aby přikrášlili svoje dohady. Crossfieldovi patřilo úvodní slovo, já pronesl krátkou připravenou řeč, jak jsem rád, že s nimi všemi sedím u stolu, a když se Harold pustil do podrobností, začal jsem si čmárat do bloku.

Samozřejmě jsem do puntíku znal to, o čem se diskutuje, ale vzpomínám si, jak jsem se v jednu chvíli přistihl, že příliš nedávám pozor, co skutečně říkají. Zdálo se mi, že když jsem zvedl zrak, zahlédl jsem v Crossfieldových očích divný pohled. I Chuck Morgan se díval mým směrem. Byl jen o pár let starší než já, ale byl už téměř úplně plešatý a měl šlachovitou postavu tenisty. Položil jsem propisku a předstíral, že dávám dobrý pozor.

Crossfield se mě zeptal, zda nechci něco dodat k tomu, co říkal Harold. Věděl jsem, že on bude chtít, a tak jsem řekl, že ne. Otevřela se tedy diskuse, aby se do ní mohla zapojit celá skupina. Chuck Morgan skutečně začal ‚přemýšlet nahlas', a to tak, že kdyby ho někdo neusměrnil, rizika banky by se značně snížila a její pozice by posílila. Harold ho okamžitě velmi elegantně předešel a pohledem

mne vybídl, abych přizvukoval a souhlasně pokyvoval, což jsem ochotně provedl. Na ‚myšlenky' se tak zanevřelo.

Ostatní neměli příliš co dodat, a tak se ukázalo, že tato schůzka je opravdu pouze formalita, která má stvrdit to, o čem se už rozhodlo předtím. Natáhl jsem ruku, abych si nalil sklenici vody. Nevím proč, ale měl jsem náhle hrozně sucho v ústech, rty se mi lepily k sobě, takže jsem měl pocit, že kdybych měl promluvit, zněla by má slova nesouvisle. Právě když jsem měl sklenici v půli cesty k ústům, všiml jsem si, co jsem to vlastně před pár minutami načmáral.

Nejsem právě umělecky nadán a cokoliv nakreslím, připomíná obvykle výtvor jednoho z těch šimpanzů, na kterých se v televizních dokumentech předvádějí pokusy s učením. Polekalo mě však, jak bylo to, na co jsem se právě díval, jasné. Několikrát jsem nakreslil stejnou postavu, nejprve malou, pak se postupně zvětšovala, jako by se přibližovala. Byla to postava běžící ženy. Ruce měla předpažené, jako by je po něčem nebo po někom natahovala. Zjevně ji jímala hrůza a na třetím obrázku klesla na kolena a plazila se. Na pátém již ležela na zemi, ale přesto se podle všeho snažila pohnout. Na šestém byla jako exemplář nějakého hmyzu přišpendlena k podložce či rozdrcena nějakou obrovskou, neviditelnou vahou. Sedmý obrázek byl temný a děsivý – goyovský pohled na něco, na čem zrak nemohl hrůzou ani spočinout; zobrazení bolesti, roztrhaného těla a smrti.

„Ricku? Ricku!" zopakoval Harold mé jméno hlasitěji. Asi chtěli, abych na něco odpověděl, ale já jsem neslyšel vůbec nic. Aniž bych vzhlédl, věděl jsem, že se všechny oči upírají na mne. V místnosti zavládlo ticho. Všem bylo jasné, že něco není v pořádku.

Prasknutí, které se ozvalo, když mi vyklouzla sklenice z prstů, zaznělo jako výbuch. Hned po něm bylo slyšet, jak jsem prudce odsunul židli. Než dopadla na zem, už jsem utíkal ke dveřím, aniž bych vnímal údiv a rozruch kolem sebe.

Na ničem z toho však nezáleželo. Podstatné bylo pouze to, co bylo v mé hlavě; vědomí, které ve mně náhle dozrálo. ‚Dozrálo' možná není to správné slovo. To vědomí se odkrylo, jako kdyby tam celou dobu bylo a já jsem ho potlačoval.

V každém případě jsem zcela jistě věděl, co to vše znamená, tak jistě, jako by ke mně promluvil nějaký hlas.

Možná ani to není přesné. Spíše než že jsem to věděl, mé možná posedlo nějaké nutkání. Spíše než že jsem přemýšlel, jsem prostě reagoval, aniž bych však tušil na co. Byl jsem hnán – ano, to je ono, hnán – silou, jež nebyla ani tělesná, ani duševní. To, co jsem dělal, jsem prostě udělat musel. Bylo to silnější než přesvědčení. Bylo to nevyhnutelné.

A presto jsem byl na pochybách. Ne kvůli tomu, co jsem zamýšlel, ale zda se mi podaří dosáhnout toho, o co se, jak jsem věděl, musím pokusit. Kdyby mě tehdy někdo zarazil a já měl vysvětlit, co si myslím, že dělám, nejsem si jist, jestli bych to dokázal. Věděl jsem pouze, že ta žena, kterou jsem nakreslil, je Anne. Věděl jsem, že nenatahuje ruce po mně, ale po Charliem. Nakreslil jsem zoufalství ženy snažící se zachránit své dítě.

Ale před čím?

Aniž bych věděl, jak jsem se tam dostal, ocitl jsem se v podzemních garážích s klíčky od svého vozu v ruce. Když jsem se skřípěním pneumatik vyjížděl, zahlédl jsem Harolda a Roye Gainese, kteří museli běžet za mnou, jak na mne mávali, abych zastavil. Nedbal jsem na ně, stejně jako jsem nedbal na chatrnou dřevěnou závoru, kterou by přede mnou vyděšený vrátný býval zdvihnul, kdybych býval zastavil a podal mu potvrzený parkovací lístek, který jsem měl v kapse. Poškrábala mému Mustangovi kapotu, roztříštila čelní sklo, pak se vylomila z pantu a vylétla ke stropu.

Nějakou chvíli – opět nevím jak dlouho – mi neprůhledná pavučina čelního skla bránila při jízdě ve výhledu, takže jsem vůbec nevěděl, kam jedu. Vzpomínám si, že jsem ho nakonec prorazil pěstí – a zjistil jsem, že jsem přesně tam, kde jsem si myslel, že budu, a blížím se ke stopce u křižovatky tří silnic. Nedbal jsem na značku, prokličkoval jsem protestující dopravou a na první odbočce zahnul. Ani pak jsem nevěděl, kam mě to vlastně žene. Věděl jsem pouze, že mě to žene někam.

Jak mi mohlo projít tolik přestupků za tak krátkou chvilku, se už nikdy nedovím. Asi díky rychlosti a štěstí. Ale i kdyby mě bývala honila policejní auta s blikajícími majáky a kvílejícími houkačkami, nejspíš bych si toho byl ani nevšiml. Pochybuji, že bych si byl všiml čehokoli, pokud by po mně nestříleli a kulky se nezarývaly do čalounění kolem mě. A možná ani toho ne.

Později, mnohem později, kdy jsem měl čas o tom všem přemýšlet, jsem si celou cestu znovu projel a změřil si vzdálenost, kterou jsem onoho rána urazil. Bylo to přesně 6,2 kilometru od výjezdu z garáží v bance až k místu, kde začínala dopravní zácpa. Nevzpomínám si na žádný pocit frustrace, když jsem spatřil, jak se dlouhá šňůra aut táhne zpod mostu nahoru na Pilgrim Hill a mizí v nedohlednu. Bylo zřejmé, že někde daleko vpředu je silnice zcela zablokovaná. Co nevím, je – opravdu to nevím, ačkoli jsem se na ten okamžik snažil tolikrát rozpomenout – zda jsem tehdy věděl, co se stalo, nebo zda jsem se prostě stále řítil vpřed v bezmyšlenkovitém transu. V tu chvíli už jsem uvnitř rozhodně nepochyboval o tom, kam jedu. Vyskočil jsem z vozu, dveře nechal otevřené, motor stále běžel a já se začal škrábat vzhůru po travnatém svahu nalevo od silnice. Lidé mne zezdola pozorovali a říkali si, kdo asi je ten blázen a kam tak hrozně pospíchá.

Na vrcholu svahu jsem se zastavil celý zpocený. Šaty jsem měl potrhané a zablácené, nehty ulámané a od krve, jak jsem jen s obtížemi zdolával poslední, čím dál strmější metry stoupání, a podíval se, kde zácpa začíná. Samozřejmě jsem přesně věděl, kde je. Ale věděl jsem také, proč tam je? Z místa, kde jsem stál, jsem neviděl o mnoho více než všeobecný zmatek, pobíhající lidi, tvořící se dav a podivný shluk vozidel, což ukazovalo na nehodu. Běžel jsem k ní, jak to nejrychleji šlo.

Jak jsem si razil cestu, abych viděl, co se vlastně stalo, pár lidí se mírně ohradilo a zabručelo. Ale myslím, že v tu chvíli už jsem to věděl. Na zlomek sekundy jsem to věděl už v té konferenční místnosti, kdy jsem upustil sklenici a vyběhl ven. Onu děsivou věc, jíž jsem teď stál tváří v tvář, jsem zahlédl už tehdy, ale ten obraz mi

cestou sem zapadl do nejzazšího kouta mysli. Teď už však před ním nebylo úniku.

Obrovský chladírenský vůz, mnohem větší než ten, který mě toho rána málem zabil, se vymkl řízení a přejel dělicí pruh. Dostal se do smyku a převrátil se. Zadní dveře se rozletěly a všude se válelo na kost zmrzlé zvířecí maso. Pod tahačem leželo rozdrceno malé auto. Bylo bledě zelené a dalo se poznat, i když jen stěží, že je to ono dovezené ‚Deux Chevaux', které si Anne přála už od našeho prvního výletu do Evropy. Přestali tenhle model vyrábět a mně to chvíli trvalo, než jsem objevil specializovaného prodejce, u kterého jsem jí ho koupil k jejím třicátým narozeninám.

Byla tak šťastná, nadšená jako malé dítě, když sešla se schodů a našla na stole klíček, na němž byla velikánská mašle, a pak oknem spatřila venku zaparkované auto. Dal jsem na zadní sedadlo koš na piknik, v němž byl francouzský chléb, šampaňské, láhev vína, trochu paštiky z husích jater a narozeninový dort s jejím jménem. Zbývalo jen vyrazit na místo, které jsem již vybral, a…

…a ona zde nyní ležela uvězněná, umírala a krvácela, vtlačena zpět, jako by v nějakém neskutečném kresleném filmu příliš přehnaně odskočila strachy celá bez sebe. Až na to, že tohle nebylo nakreslené, natož přehnané. To, co s ní obrovská, nezadržitelná síla provedla, byla prostě holá skutečnost.

Nevím, jestli jsem vykřikl, něco řekl nebo jinak naznačil, kdo jsem, ale lidé se přede mnou najednou začali rozestupovat, nechali mé projít a ztišovali hlas, což celému místu dodávalo zvláštní klid.

Nějaký muž klečel na koleni a potýkal se s tím, co zbyto ze zadních dveří auta. Pokud jsem zahlédl jeho tvář, tak si ji nepamatuji. Pamatuji si pouze široká záda, která mu těsně obepínal laciný šedý oblek, když hýbal masitými rameny. Měl silný krk a nad límcem se mu dělal tukový záhyb. Vlasy měl zrzavě hnědé, krátké a mastné, hladce sčesané dozadu. A pak se náhle otočil a držel v rukou mého syna.

Charlie byl na smrt bledý, ale naživu. A když se ke mně přitisknul a já cítil, jak jeho vzlykot trýzní celou mou bytost, uvědomil jsem si, že se mu nic nestalo.

Nevzpomínám si, jestli jsem ho někomu předal, nebo jestli ho někdo jemně vypáčil z mého objetí. V takových chvílích mají myslím lidé až nadpřirozenou schopnost se dorozumívat. Hovoří se a koná bez rozmýšlení a s rozhodností, které se za normálních okolností nedostává. Vzali si ode mne Charlieho, aby se o něj postarali, a on věděl, že to tak má být. Neplakal, nevzpouzel se, věděl, co je třeba udělat.

Otočil jsem se k Anne. Hlavou mohla pohnout jen trochu, sotva o pár centimetrů, ale zbývající vzdálenost překonala očima, střetla se s mýma a v mém bolu zahlédla svou vlastní smrt.

Pohybovala rty, a tak jsem se sehnul blíž. Ona se však nepokoušela promluvit, pouze mi chtěla věnovat poslední letmý úsměv, láskyplné sbohem, uklidnit mne, že ví, co se děje, a že je s tím smířená.

Ta bolest, že ji nemohu obejmout, když umírá, byla nesnesitelná, ale ona byla jako v kleštích uvězněná v ocelové rakvi a já jsem mohl jen bezmocně přihlížet zvenčí. Někde v dálce jsem zaslechl přibližující se houkačku a poté nějaký hlas, jak říká, že to bude trvat hodiny, než ji vyprostí.

Jenže hodiny jsme neměli. Tohle byly naše poslední minuty. Možná vteřiny.

Sáhl jsem jí na tvář a skoro jsem se bál dotknout, aby se jí tím nevrátila fyzická bolest, která ji snad už bohudík opustila. Ale když jsem jí konečky prstů pohladil po tváři a rtech, slabě, téměř s radostí vzdychla. Naklonil jsem se, abych ji políbil, ale její oči pohasly. Tam, kde se ještě před chvílí zračila nehybnost, byla nyní pouze prázdnota smrti.

Sesunul jsem se vpřed s výkřikem nad nezměrnou ztrátou, který se zdál vycházet z takových hlubin mé bytosti, jako bych to ani nebyl já, a mojí ruce se nějak podařilo nahmatat její. Musela ji instinktivně vymrštit ve snaze chránit se před nárazem – ruka s roztaženými prsty jí nyní vyčnívala z děsivě uzoučké mezery mezi palubní deskou a sedadlem, na kterém ležela.

Lidé okolo nás mě nechali na pokoji, neboť věděli, že se musím vyplakat a ve svém zármutku si tento okamžik protrpět. A pak jsem ucítil, jak mne velmi jemně uchopují něčí ruce a táhnou mne pryč.

Řekl jsem si: dobře, budiž, má to tak být. Ona odchází důstojně, tak to nepokaz tím, že se budeš starat o svou vlastní bolest. Pomysli na svého syna, je sám, potřebuje tě.

Nepočítal jsem ovšem se vztekem, oním nesmyslným, bolestným vztekem, který mne zachvátil jako oheň. Proti své vůli jsem se nahnul vpřed, přitiskl se k tomu, co z ní zbylo, a pevně jsem zavřel oči před pravdou, již jsem nedokázal snést. Jako by se mi velmi, velmi zpomaleně zaklonila hlava a já zakřičel do temnoty svého vnitřního vesmíru: byl to výkřik strašlivého, primárního, primitivního vzdoru.

V tu chvíli jsem ucítil, že se její ruka pohnula. Zprvu jsem neotevřel oči. Věděl jsem, že se mi to zdá, a nechtěl jsem se probudit z té zoufalé, klamné naděje, že se mýlím, že je stále naživu.

A pak jsem uslyšel její hlas. „Vytáhni mě odsud, než se to celé převrátí. Pomoz mi, Richarde! Vytáhni mě odsud, rychle!“

Podíval jsem se. Oči měla otevřené a upírala je na mne; byly vytřeštěné strachy, ale statečně bojovaly. Byl jsem jak náměsíčný, jen jsem s ohromením nehnutě sledoval uplívající okamžiky.

Pomoc přicházela ze všech stran. Silní chlapi zvedali s vypětím všech sil a odnesli ji do bezpečí. Byla naživu! Utrpěla řezné rány, modřiny a šok, ale žila a náhle tam bez cizí pomoci stála přede mnou.

Nějak se mi podařilo proplout vlnami neskutečna, které se přese mne valily a z kterých se mi točila hlava. Vzal jsem ji do náručí. Byla z masa a kostí, teplá, opravdová. Zdálo se to nemožné, ale ona byla naživu!

Byla to Anne, kdo se nyní začal starat: chlácholila mne a znovu a znovu mi opakovala, že je všechno v pořádku. Hladila mne po tváři, její tmavé oči vlévaly pocit jistoty do mých a něžnými dětskými slovíčky plnými lásky mne utěšovala. Snažil jsem se promluvit, ale nešlo to. Položila mi na rty své prsty. Nemluv. Je to v pořádku. Jsme spolu. Všechno je v pořádku. Nic nám nehrozí.

Náhle jsem si, téměř s pocitem viny, že jsem se tak nechal pohltit vlastními emocemi, vzpomněl na Charlieho. Otočil jsem se, zavolal jeho jméno a očekával, že k nám přiběhne, vrhne se nám do náručí, my ho obejmeme a zulíbáme a uklidníme, že už se není čeho bát.

Ale z okolostojícího hloučku mlčenlivých přihlížejících žádné dítě nevyběhlo. Znovu jsem zavolal jeho jméno. Ale mé oči se setkaly pouze s prázdnými tvářemi, které si navzájem vyměňovaly nechápavé pohledy.

Otočil jsem se k Anne. „Kde je? Byl tady, nic mu nebylo."

„Kdo?"

Až v duši mne zamrazilo, když jsem v jejích očích spatřil totéž váhavé, poděšené nepochopení, jež mě obklopovalo. „Přece Charlie! Náš syn Charlie! Vyprostili ho! Nebyl zraněný! Objímal jsem ho. Charlie!" Náhle jsem začal křičet, prudce jsem se otáčel a volal našeho syna, který jako by se do země propadl.

„Richarde! Richarde!" Anne mě držela a snažila se mě uklidnit a přemoci mé ruce, kterými jsem kolem sebe bezmocně rozhazoval. „Ne, Richarde, ne! Tohle nedělej!"

„Kde je? Přece jsem se nespletl? Kde je? Kde je náš syn?"

„Richarde! Richarde!" Zatřásla se mnou, přinutila mě, abych se na ni podíval, a upřela na mne svůj rezolutní, znepokojený pohled. „Žádného syna nemáme. Nevím, o čem to mluvíš. Žádného syna nemáme."

Znovu jsem pocítil, jak se přese mne valí vlny temnoty. Snažil jsem se udržet si vnitřní rovnováhu, zachovat si duševní zdraví tváří v tvář této absurditě. Hlava se mi zatočila nejdřív na jednu stranu, pak na druhou, a tak jsem si povšiml hloučků zmatených, mumlajících čumilů. Co asi udělají? Kdo je ten šílenec, který volá na nějaké dítě, a přitom je zřejmě jediný, kdo si myslí, že to dítě skutečně existuje?

Pak jsem spatřil tu nehodu, náklaďák, který dostal smyk, a auto uvězněné pod ním.

Ale to auto už nebylo Annino. V groteskní změti kovu, skla a kůže jsem rozeznal barvu a pokřivenou siluetu svého vlastního vozu. To můj tmavomodrý Mustang se srazil s tím kamiónem.

Koutkem oka jsem zahlédl, že mi po tváři stéká jakási teplá tekutina. Sáhl jsem si na hlavu, a ruka se pak přede mnou objevila celá od krve.

Podíval jsem se na své šaty. Nebyly to tytéž šaty, které jsem měl předtím na sobě. Ani ten na pohled drahý, byť nyní potrhaný a potřísněný šedý kalhotový kostým, který na sobě měla Anne, jsem na ní nikdy předtím neviděl. Takový kostým nikdy neměla. Přesto to byla Anne, kdo se na mě starostlivě a vyděšeně díval, jako bych byl v nějakém příšerném maléru a ona nevěděla, jak mi pomoct.

V davu okolo nás nastal horečný pohyb. Prodírali se sem dva muži ve zdravotnické uniformě a po cestě roztahovali nosítka. V jejich očích jsem viděl školený, bdělý, profesionální klid lidí, které učí, co dělat v nouzových situacích. Šli si pro mne, připraveni postarat se o tuto vyděšenou, hysterickou oběť… ale čeho vlastně?

Když mě temnota nakonec přemohla a já začal padat, poslední, co jsem ucítil, byly silné ruce, které mě zachytily dřív, než jsem dopadl na zem.

2

LÉKY, KTERÉ MI PODÁVALI, zapříčinily, že jsem se snad celou věčnost nacházel ve stavu mezi ospalostí a zapomněním. Kdykoli jsem se vynořil, sestra mi změřila teplotu a puls a dala mi něčeho napít. Muselo tomu tak být aspoň šestkrát, než jsem se cítil dostatečně silný, abych se na jednom lokti vzepřel a žádal o vysvětlení, kde to jsem. Jméno nemocnice mi nic neříkalo, ale nebylo příliš divu, neměl jsem žádný důvod znát všechny nemocnice ve městě.

Vstoupil doktor – mladý, hubený, s ústy sešpulenými a nosem, kterým při řeči ve vzduchu kloval – a zběžně mě prohlédl. Řekl, že jsem byl v bezvědomí třicet šest hodin a že tam budu muset ještě nějakou dobu zůstat. Jeho chování mi šlo strašlivě na nervy. Jako by se snažil nedostatek své fyzické přítomnosti nahrazovat gestapáckou pánovitostí, jež nesnesla ani polemiky, ani otázek. Přerušil jsem ho, spustil nohy na zem a oznámil, že okamžitě odcházím. Má snaha odstrčit ho musela být komická, jelikož jsem sotva stál na nohou. Vzdoroval jsem však, co to šlo, a nakonec jsme s rámusem skončili na zemi a prali se. Ze své žabí perspektivy jsem na okamžik zahlédl, jak se rozlétly dveře a nohy v bílé obuvi mu spěchají na pomoc. Pak jsem na ruce ucítil bodnutí jehly a, i když jsem se pral dál, znovu jsem se propadl do temnoty.

Když jsem se probral, seděla u mého lůžka Anne. Zdála se ustaraná a bledá a já měl dojem, že už tam nějakou chvíli je. Chtěl jsem se posadit, ale ona mi v tom zabránila tím, že mi jemně položila ruku na rameno. „Miláčku, prosím ne. Lež klidně, brzy se odtud dostaneš – tedy pokud se nezačneš prát pokaždé, když se vzbudíš.“

Poslušně jsem se opřel na posteli a podíval se na ni. V mém pohledu muselo být něco vyčítavého, protože sebou neklidně vrtěla na židli a pak pokračovala s náznakem omluvy v hlase: „Vím, že jsi utrpěl šok, ale snaž se, prosím tě, být klidný a nedělat potíže. Prosím, kvůli mně!“ Jen jsem se na ni podíval. Naklonila se blíž a pokračovala rychle, jako by se bála, že nás brzy přeruší. „Měli jsme štěstí, mohlo to být daleko horší. Nikdo nebyl vážně zraněn. Musíš jim jenom dokázat, že jsi v pořádku a oni tě propustí.“

„Proboha,“ syknul jsem, „řekni mi, co se to děje. Co se stalo s Charliem?“

„Ach, Richarde...“ Oči se jí zalily slzami a ona se kousala do koutku dolního rtu.

„A proč mi furt říkáš Richarde? Co to má všechno znamenat?“

Potlačila vzlyk a otřela si slzu pod okem hřbetem ruky. „Promiň,“ řekl jsem, „nechtěl jsem –“

Zavrtěla hlavou. „To je v pořádku.“ Právě tehdy jsem si všiml, že měla jiný účes, vlasy měla hladce sčesané a vzadu sepnuté. Něco bylo i s jejími šaty: byly jaksi upjatější, jako by se snažila být někým jiným. Právě jsem k tomu chtěl něco poznamenat, když vstoupila sestra, přísně si mě změřila a přidržela dveře doktorovi – tentokrát jinému, staršímu, ale s postavou námořníka a s šedivějícím ježkem na hlavě. Byl však velmi příjemný: choval se nenuceně, hovořil pomalu a v jeho vystupování byl náznak ironie.

„Vím, že vám velmi záleží na tom, abyste se odsud dostal…“ posvítil mi baterkou do očí, nejdřív do jednoho, pak do druhého. „Nemělo by to trvat déle než den či dva.“

„Nic mi není.“

„Neřekl jsem přece, že vám něco je. Kolik prstů vám ukazuji?“

„Tři.“

„Dobře.“

„To není dobře, to je absurdní!“

„Heleďte, je div, že vůbec umíte do pěti počítat po tom všem, co do vás napíchali.“ Vzal do ruky můj záznam a něco do něj poznamenal.

„Neprosil jsem se vás, abyste do mě něco napíchali!“

„Udělali jsme to dobrovolně – říkali jsme si, že za to budete později vděčný.“

Obrátil jsem zrak k Anne. „Chci mluvit s Haroldem, hned teď.“

Ježek zvedl obočí. „S Haroldem?“

„To je jeho právník,“ vysvětlila Anne.

„Aha. Jistě, promluvte si, s kým chcete.“

„Ať sem Harold přijede,“ řekl jsem důrazně.

Vypadala nešťastně. „Harold je obchodně v New Yorku.“

„Kdy odjel?“

„Před deseti dny.“

Chvíli mi trvalo, než jsem tohle vstřebal. „To není možné! Přece tu nejsem deset dní.“ Podíval jsem se na Ježka. „Jak jsem tu dlouho?“

„Čtyřicet osm hodin.“

Otočil jsem se zpět na Anne. Trhla sebou, když spatřila ono překvapení a vztek, které se mi musely zračit ve tváři. „Vždyť víš, že Harold není pryč,“ vykřikl jsem téměř. „Byl jsem s ním těsně před tou nehodou. Řekl mi, že s tebou to ráno telefonoval.“

Anne se znovu kousala do dolního rtu a potlačovala tak slzy. Ježek přeskakoval pohledem z jednoho na druhého. Pak se do toho vložil a ujal se slova.

„Paní Hamiltonová, není se příliš čeho obávat. Váš manžel bude v pořádku.“ Přál si, aby odešla z místnosti. Pochopila jeho narážku a přistoupila ke mně, aby mě políbila. Na okamžik jsme na sebe hleděli, potom mě objala a přitiskla k sobě. Cítil jsem se provinile za to, že jsem ji, byť nepřímo, obviňoval, že mě nějakým zvláštním způsobem, kterému ještě nerozumím, zradila. Nechtěl jsem, aby odešla. Byla mou záchranou v tom šíleném světě.

Jako by mi četla myšlenky, trochu se odtáhla a pohlédla mi zkoumavě do očí. Na okamžik bylo všechno v pořádku. Tohle gesto jsem znal. Tohle mi bylo dobře známé, tohle byla skutečnost. „Brzy se vrátím,“ zašeptala. „Miluju tě.“

„Já vím. Já tebe taky.“ Opětoval jsem stisk, kterým sevřela mou ruku. „Nic mi není.“

A pak rychle odešla, aby se nemusela ohlížet. Ježek, který diskrétně zůstal stranou, mě nyní s profesionální přívětivostí pozoroval od nohou lůžka, „Podívejte," spustil, „někteří lidé si to vykládají špatně, když se jim taková věc poprvé navrhne, ale stejně to udělám." Čekal jsem. „Tělesně na vás nenacházím jednu jedinou věc v nepořádku. Co byste řekl tomu, kdyby se na vás podíval psychiatr? Máme tady někoho docela výjimečného. Vím, že byste –"

„To na vás by se měl, sakra, podívat!" Prudkost mé reakce mě překvapila, ale jeho zjevně ne. Ani nemrknul.

„Jak říkám, většina lidí si to vykládá špatně. Myslí si, že když se na ně podívá psychiatr, přiznají tím, že jsou blázni. Tak to není."

„Jsem si toho velmi dobře vědom," řekl jsem nevrle, ale ztišil jsem teď hlas. „Nejsem úplně nevzdělaný." Odmlčel jsem se a potom jsem s nechutí dodal: „Promiňte, že jsem křičel."

„To je v pořádku. Vím, že vás to tady všechno pěkně štve. Snažíme se vám jenom pomoct."

Povzdychl jsem si a opřel se o polštáře. „Jestli to bude k něčemu dobré, ať se na mě teda ten cvokař podívá. Jediné, co chci, je odsud vypadnout."

* * *

Mladá žena, která o hodinu později vstoupila do mého pokoje, byla docela sama. A také byla slepá. S pomocí bílé hole našla židli u mé postele, posadila se a řekla mi, že se jmenuje Emma Toddová. Jestli mi to prý nevadí, bude mi říkat Richarde a já jí mám říkat Emmo. Zeptal jsem se, proč mi neříká Ricku jako všichni ostatní. Zdálo se, že o tom chvíli přemýšlí, a pak řekla: „Dobře. Ricku."

Nevím, proč mě tak překvapilo, že jsem narazil na slepou psychiatričku. Svým způsobem, řekl bych, má člověk za to, že se při této profesi hlavně díváte, ačkoli ve skutečnosti mnohem víc posloucháte. Emma Toddová samozřejmě naslouchala pozorně a tiše, což bylo zpočátku skličující. Ale jelikož mi její slepota umožňovala pozorovat ji bez jakéhokoli ostychu, brzy jsem se přestal cítit nesvůj.

Ačkoli mi svým vzhledem připadala tuctová, až skoro nehezká, uvědomil jsem si, že když jsem se na ni díval déle, její tvář v sobě měla nemálo přirozené krásy. Rysy tváře byly antické a pokožka, nedotčená líčidly, dokonalá. Ale její krátké, rovné hnědé vlasy ji nijak nezvýrazňovaly a kvůli těm mrtvým, prázdným očím, jež byly bledě modré, až téměř bílé jako při šedém zákalu, vypadala tak fádně, že by se na ni člověk normálně už podruhé nepodíval. Říkal jsem si, že jí může být asi jako mně, ale vypadala starší. Také jsem vytušil, že je slepá od narození, jelikož držení jejího těla v sobě mělo neohrabanost člověka, jemuž se nikdy nedostalo daru zraku.

Ačkoli náš rozhovor měl neformální, až povrchní ráz, byl jsem neustále ve střehu, neboť jsem si byl dobře vědom, že ona tam není kvůli společenské konverzaci, ale že stanovuje diagnózu, všímá si každé mé věty a opatrných vytáček a snaží se najít nějaký klíč k mému stavu. Já jsem se pro změnu snažil každým slovem, které jsem pronesl, vysílat zprávu: stav normální. Brzy jsem přišel na to, že to je nezvykle obtížný, ne-li nemožný úkol. Byla si toho vědoma a rty se jí pootevíraly zvláštně milým úsměvem.

„Podívejte," řekla, „vím, o co se pokoušíte, ale to nemusíte. Nesnažím se vás nachytat. Prostě se mnou mluvte jako s přítelkyní."

„Pokusím se," řekl jsem. „Nemůžete se divit, že jsem trošku nedůvěřivý."

Zasmála se, uvolněně a nevážně, a hned jsem ji tak měl raději. „Povězte mi o Charliem."

„Radši ne," řekl jsem. „Zdá se, že řečmi o Charliem už jsem si nadělal dost problémů."

„Ale to ještě není důvod tvářit se, že neexistuje, pokud se domníváte, že tomu tak je."

Mlčel jsem. Jak bych se mohl tvářit, že můj syn neexistuje?

Ale co jsem měl říct? Náhle ze mne vyšel zvuk, který jsem hned nepoznal. Ani jsem si nebyl vědom, že vychází ze mne. A pak jsem si to uvědomil: já pláču.

Nesnažila se mě utěšovat, žádná uklidňující slůvka, žádné držení za ruku. Prostě mě chvíli nechala být, dokud se neutiším, a pak řekla: „To by prozatím stačilo. Jste unavený. Přijdu zase zítra, bude

to pak pro vás snadnější.“ Byla už v půli cesty ke dveřím, bílou holí hledala ve vzduchu překážky, když jsem promluvil.

„Emmo…“

„Ano?“ Zastavila se, pootočila se a pátrala po mně, jak jsem si uvědomil, sluchem, nikoli zrakem.

„Řekněte mi jenom jedno. Drží mě tady? Myslím jako, proti mé vůli.“

Její odpověď v sobě měla prostou upřímnost, za níž jsem byl vděčný. „Svým způsobem ano. Tohle není psychiatrická léčebna, pouze speciální oddělení všeobecné nemocnice. Přesvědčili jsme vaši ženu, aby vás sem nechala umístit kvůli vašemu vlastnímu bezpečí. Ale buďte bez obav, zákon nám nepovoluje nechat si vás zde déle než tři dny bez toho, aby vše přezkoumala posudková komise, a domnívám se, že nenajdou důvody vás zde držet. Trpíte posttraumatickým šokem. Není to nic zvláštního, i když podoba, kterou to ve vašem případě má, je trochu neobvyklá. Nejlépe uděláte, když budete spát. Přijdu se na vás podívat ráno. Kdybyste něco potřeboval, máte u postele zvonek.“

„Ano, dobře, děkuji.“ Odešla. Chvíli bylo ticho, pak jsem uslyšel, jak za ní někdo zamyká dveře. Náhle mi bylo tak mizerně jako nikdy předtím za celý život. Civěl jsem na okno. Vidět bylo pouze nebe. Nebyly tam mříže, ale viděl jsem, že sklo je tlusté a jsou tam zarážky, aby se dalo pootevřít jen o pár centimetrů. Byl jsem přemožen směsicí únavy, zoufalství a zbytku toho, co do mě, jak řekl Ježek, „napíchali“. Upadl jsem do spánku, neboť to byla jediná možnost, jak uniknout noční můře, kterou se můj život stal.

* * *

Podle světla za oknem museí být podvečer, když jsem se probudil. Zazvonil jsem, aby mi pomohli dostat se na maličký záchod, který sousedil s mým pokojem. Alespoň jsem byl ušetřen toho ponížení, abych močil do lahve a tlačil do ložní mísy. Později mi přinesli něco k jídlu – byl jsem nečekaně hladový – a pak přišla sestra a před sebou strkala skříňku na kolečkách, z níž odměřila hrst

pilulek do plastikového pohárku. Nalila mi sklenici vody a řekla, abych je spolknul. Uvažoval jsem, že bych odmítl, ale rozhodl jsem se, že nebudu dělat potíže. Udělal jsem něco, co jsem musel vidět ve filmu nejmíň stokrát, ale nevěřil bych, že to bude fungovat i ve skutečnosti: nechal jsem si pilulky v puse, spolknul jsem vodu a otočil jsem se na druhou stranu, jako bych chtěl jít spát, a skrýval naduté tváře. Zaslechl jsem, jak odchází a zamyká dveře, a došlo mi, že nic netuší. Vyplivl jsem prášky do dlaně a schoval je pod matraci.

Tento malý triumf byl tou pravou vzpruhou, kterou mé sebevědomí tolik potřebovalo. Začal jsem se znovu cítit, byť jen částečně, pánem situace. Když se však ohlédnu zpátky, paradoxně mám pocit, že právě v tom okamžiku jsem pánem situace pomalu být přestával, pokud jsem jím tedy ještě aspoň trochu byl.

Odhodil jsem přikrývky, spustil nohy na zem a zkusil se postavit bez cizí pomoci a zjistil jsem, že to jde. Ten objev zaplavil celý můj organismus obrovskou dávkou adrenalinu. Náhle jsem cítil, že mě nemůže nic zastavit. Moje jediná myšlenka byla utéct. Má mysl nějak přesvědčila sebe sama, že kdyby se mi podařilo dostat se do venkovního světa, všechno by tam bylo jako dřív a šílenství nedávné minulosti by zůstalo v téhle bílé, sterilní cele.

Přesně jak jsem si myslel, okno se nedalo otevřít více než o pár centimetrů, a i kdyby se sklo dalo rozbít, nemohl jsem riskovat hluk. Viděl jsem však, že se nacházím v horním patře moderní budovy ve tvaru L, která se zdála být nedaleko okraje nemocničního areálu. Již dříve jsem si povšiml poklopu ve stropě na záchodě. S jednou nohou na umyvadle a druhou na splachovací nádržce se mi ho s určitou námahou podařilo rozrazit a protáhnout se nahoru do tmy.

Té noci jsem učinil objev, kterého jsem se už nezbavil. Objevil jsem, jak snadno může člověku projít vražda. Pochopitelně, že ne doslova: nikoho jsem nezabil, abych se odtamtud dostal ven. Ale v jednu chvíli jsem se motal bosý po půdě v nemocničním hábitu, neměl jsem u sebe ani cent a snažil se zjistit, jak se dostanu dolů – a za chvíli jsem již mával na taxík a směroval ho do Long Chimneys. Byl jsem docela spokojen s tím, jak vypadám – tvídové sako, šedé flanelky a šněrovací mokasíny. Nějaký doktor se pěkně naštve, až

večer otevře svou skříňku v šatně. Ale nic se neděje, všechno vrátím, i peníze, které jsem nějaké ženě vzal z peněženky, kterou nechala na vteřinu ležet přímo u hlavní recepce: nejsem přece zloděj.

Long Chimneys je nutně první místo, kde mě budou hledat, až přijdou na to, že jsem utekl, ale prozatím jsem měl na své straně moment překvapení a potřeboval jsem si o samotě promluvit s Anne. Nechal jsem se od taxikáře vysadit asi půl kilometru od domu a dál už jsem šel pěšky. Svítilo se tam, ale po něčem neobvyklém ani stopy – žádná policejní auta ani sanitky, ani muži skrývající se ve stínu. Pořád bylo ještě možné, že si mého útěku nevšimli, ale času nebylo nazbyt. Skrze živý plot (který, jak jsem si se zvráceným smyslem pro podružnosti povšiml, potřeboval prostříhat víc než kdy jindy) jsem zahlédl, že závěsy v našem obýváku jsou roztažené. Proklestil jsem si cestu kolem, až jsem dovnitř dobře viděl, a doufat, že Anne bude sama. Na to, co jsem spatřil, jsem však absolutně nebyl připraven.

Stál ke mně zády, a tak jsem si zprvu myslel, že to musí být Harold. Pak se natáhl pro noviny a já si uvědomil, že jsem tohoto člověka nikdy neviděl. Potom vešla nějaká žena, také cizí. Prohodili pár slov, ona pak zavolala do kuchyně. Fascinovaně jsem podél zdi zašel za roh a oknem do kuchyně jsem spatřil dvě děti, kterým bylo tak deset a dvanáct. Měly na sobě pyžama a hlučně se honily kolem stolu s velikým černobílým anglickým ovčákem.

Asi jsem tam nějakou chvíli musel stát a pozorovat ty cizí lidi uvnitř – a také, jak si nyní uvědomuji, nábytek, obrazy na stěnách, obrovskou televizi, jež vévodila celému pokoji, ale nic z toho nemělo se mnou ani s tím, že tam žiji s Anne a s naším synem, žádnou souvislost. Někdo se přestěhoval do našeho domu a úplně odstranil jakoukoli známku toho, že jsme tam kdy bydleli.

Vtom jsem si uvědomil, že se ten pes šíleně rozštěkal. Zprvu se zdálo, že zvuk přichází z velké dálky, ale pak mi došlo, že stojím přímo u okna a to zvíře je pouze pár centimetrů ode mě a z druhé strany po mně chňapá. Instinktivně jsem se dal do běhu a zamířil jsem k silnici. Ale stačil jsem doběhnout pouze k rohu domu a tam jsem se střetl s mužem, kterého jsem viděl uvnitř; v ruce měl pušku a

vypadalo to, že by ho nic na světě tolik nepotěšilo, jako kdyby mě zastřelil. Dal jsem ruce vzhůru a snažil se mu vysvětlit, že nemám nic zlého za lubem. Řekl mi, ať radši držím hubu, a s puškou u hlavy jsem musel projít dovnitř svým vlastním vchodem.

Jeho žena stála bledá a vyděšená na schodech a odváděla děti do bezpečí. Řekl jí, ať zavolá policii. Když vytáčela číslo, ruce se jí třásly.

Dveřmi do obýváku jsem vnímal, že ta obrovská televize hraje příliš nahlas. Hlasatel zpráv oznamoval, že zemřel nějaký veřejný činitel, jehož jméno mi nic neříkalo. Pak dávali nějaký archivní film z počátku šedesátých let. Situace, ve které jsem se nacházel, se příliš netýkal, ale náhle se ocitl v popředí mého zájmu a zcela zaujal mou pozornost. Byl to nějaký film o prvním prezidentu Kennedym, Johnu Kennedym. Scéna se odehrávala v Dallasu a nějak souvisela s tím člověkem, co zrovna zemřel. Čím dále se film odvíjel, tím méně jsem věřil svým očím a zároveň mi již pomalu začínalo svítat.

Viděl jsem, jak jednoho slunného listopadového dne roku 1963 zavraždili prezidenta Johna Kennedyho v otevřeném voze vedle jeho manželky. Předkládali celou věc jako známou historickou skutečnost, jako poznámku pod čarou patřící minulosti.

Ale jak jsem já a se mnou celý svět věděl, Johna Kennedyho toho dne nezabili. Ano, někdo na něj vystřelil, ale netrefil se a nikdy ho nechytili. John Kennedy odsloužil celé funkční období a je stále naživu. Stejně tak jeho bratr Robert, který odsloužil jedno prezidentské období po něm.

A náhle jsem to věděl. Věděl jsem, co se stalo. Nerozuměl jsem tomu.

Ale věděl jsem to.

* * *

Cesta na policejní stanici, otázky, výpovědi, všechno to šlo kolem mne jen jako určitá zvuková kulisa. Jako by celý svět byl pouze televizor, který hraje v rohu pokoje, a tím pokojem je má hlava. Policajtům to muselo připadat, jako bych byl ve snách, ale

můj rozum běžel jak o závod, až jsem se musel vědomě ovládat, abych nevykřikl, jak mě to téměř fyzicky bolelo.

Nevím, jestli měli nějaké podezření a zavolali do nemocnice, nebo jestli nemocnice už předtím vydala upozornění, že chybí jeden pacient. Ať tak či tak, nepřekvapilo mne, když dorazili dva svalnatí zřízenci. Byl jsem smířený s tím, že půjdu zpátky. V té době jsem již byl smířený s věcmi, o kterých bych si byl ani v těch nejdivočejších snech nepomyslel, že o nich možná budu muset někdy uvažovat. Jedinou mojí starostí bylo, jak říkat pravdu, aniž bych vypadal jako šílenec. Stále jsem si v hlavě probíral, jak by se dalo začít, a myslel jsem při tom na lidi, jejichž důvěru si musím získat a jejichž pomoc budu potřebovat. Když se ohlédnu zpátky, udivuje mne, že jsem byl tak klidný. Byl to však klid naprosté paniky. Když jsem zjistil, v jaké jsem situaci, ztuhl jsem jako králík v záři automobilových reflektorů.

Z mých myšlenek mne vytrhl známý hlas a já se otočil a spatřil Harolda, jak se u přepážky dohaduje se dvěma policajty. Vypadalo to, že přijel rovnou z letiště, kabát měl přes ruku a tašku u nohou.

Pak jsem uviděl, jak se kolem něj tlačí Anne, dívala se mi do očí a spěchala ke mně. Všechny ty drobnosti, které mě na ní mátly, když jsem ji posledně viděl, mě už nemátly. Teď už to všechno dávalo smysl, pokud je tedy ‚smysl' zrovna to pravé slovo; bylo však jediné, které mne napadalo. Pomyšlení, že všechny ty nesmysly dávají smysl, mne náhle rozesmálo. Na Annině tváři, již tak ztrápené obavami, se objevil tak znepokojený výraz, že jsem se ihned cítil provinile. Objal jsem ji a mírnil její zjevný žal svou tíživou vnitřní otupělostí.

„Ty šaty musíš vrátit, s těmi penězi už jsem to vyrovnal a obvinění za krádež vznášet nebudou." Uvědomil jsem si, že na mne mluví Harold.

„Ale co si mám oblíknout?" zaslechl jsem, jak říkám zděšeným tónem velmi rozumného člověka, po kterém chtějí, aby udělal nerozumnou věc.

„Bez obav, o to se postaráme. Řekni jen, že souhlasíš."

„Samozřejmě, že souhlasím," odpověděl jsem a dodal: „Vzal jsem si je jenom proto, že –"

„Už nic neříkej," přerušil mě Harold zdviženou dlaní. „Tohle mi stačí." Vrátil se ke svému vyjednávání u přepážky.

Podíval jsem se na Anne a v jejím pohledu se zračila směsice obav a překvapení, že jsem na pohled tak klidný. „To je v pořádku," pravil jsem, „nejsem blázen. Všechno ti později vysvětlím."

‚Vysvětlovat' ovšem bylo to jediné, co jsem nedokázal. Mohl jsem vylíčit, co se dělo, nikoli to však vysvětlit – zatím. Ale možná v tom nebyl žádný rozdíl. V tu chvíli mi to bylo jedno. Cítil jsem pouze, jak mě zaplavuje úleva, že jsem vůbec něčeho schopen. „Je to v pořádku," říkal jsem si, „ber to pěkně jedno po druhém a budeš z toho venku."

Když se opět ohlédnu zpátky, myslím, že jsem měl strach i se jen pokusit podívat se trochu více kupředu. Kdybych to býval udělal, ztratil bych svůj už tak pochybný cit pro rovnováhu a zřítil bych se z visutého lana do šílenství. Bylo to zvláštní a zároveň fascinující, takto balancovat mezi dvěma světy. Či, přesněji řečeno, mezi čtyřmi: světem, ze kterého jsem přišel, a tímto a mezi světy normálnosti a šílenství.

Harold se vrátil, vzal si nás oba stranou a tlumeným hlasem nám jasně vysvětloval, co je třeba udělat. Bylo to uklidňující, že tam byl a o všechno se staral. Nebylo to poprvé, kdy jsem si uvědomil, jaký je to dobrý právník a také dobrý přítel. „Mohu se s nimi dohodnout, aby stáhli obvinění kvůli vniknutí na cizí pozemek a možná aby tě i propustili do Anniny péče. Budeš ale muset odpovědět na pár otázek. Přijede sem jeden můj přítel, je to psychiatr. Pokud ho dokážeš přesvědčit, že jsi rozumný, získáme dočasný příkaz – už jsem volal soudci Stricklandovi – a budeš moct jít domů." Chvíli se na mě zkoumavě díval. „Zvládneš to?"

„Samozřejmě." ujistil jsem ho. „Díky, Harolde." Pokýval hlavou a vrátil se k hloučku, který kolem přepážky narůstal. Viděl jsem, že tam je i Ježek, s tváří zahalenou do svrchníku. Za ním stál ten muž, co hrozil, že mě zastřelí, a s temně podezíravým výrazem mě pozoroval. Pokusil jsem se na něj chápavě usmát, z očí do očí, nic ve zlém. Odvrátil zrak stranou.

Rozhovor s Haroldovým přítelem psychiatrem, se kterým jsem se nikdy předtím nesetkal, se odehrával v prázdné místnosti na policejní stanici; jen my dva, každý z nás na jedné straně stolu. Bylo mu kolem šedesáti, vlasy mu řídly, měl unavenou tvář a silné brýle s kostěnými obroučkami. Otázky byly obvyklé: jméno, datum a místo narození, jména rodičů – na všechny jsem odpověděl uspokojivě. Pak mě však zaskočil něčím, na co jsem připraven nebyl. Zeptal se mě na mé bydliště.

Nejspíš jsem měl ve tváři prázdný výraz, protože ze mě nespustil oči a otázku zopakoval. A já jsem náhle řekl, jako by to byla ta nejpřirozenější věc na světě: „Byt 4b, Belvedere House, Castle Heights."

Jak jsem to hergot věděl?

* * *

Zbytek rozhovoru proběhl jak ve snu, a to doslova! Chrlil jsem ze sebe informace, o kterých jsem ani nevěděl, že je znám. I na tak jednoduchou otázku, kdo je prezident Spojených států, ze mne vylezlo jméno, kteří jsem v životě neslyšel, ale byla to správná odpověď. Číslo mého sociálního zabezpečení, které jsem vypustil z úst, jako bych ho znal zpaměti, bylo pro mě naprostou novinkou, a přesto bylo podle všeho moje.

O něco ošemetnější již byla otázka, co jsem dělal na zahradě toho domu, kde jsem byl zadržen. Již dříve mi však bylo jasné, že tohle budu muset vysvětlovat, a myslím, že se mi to podařilo obrátit ve svůj prospěch. Snažil jsem se utéct, povídám, před uvězněním v nemocnici, neboť jsem ho považoval za nespravedlivé. Až by mě začali pohřešovat, můj domov by byl nutně prvním místem, kde by mě hledali – domovem jsem protentokrát myslel tu adresu, kterou jsem jim udal v oné bohaté čtvrti Castle Heights. Takže s tou troškou peněz, které se mi podařilo ukrást, jsem nasedl na taxíka opačným směrem. Long Chimneys naštěstí zhruba na druhou stranu bylo, pokud vezmeme nemocnici jako výchozí bod. Zaplatil jsem taxikáři, povídám, a chtěl jsem zahladit stopy tím, že půjdu chvíli pěšky, než

najdu dalšího taxíka, který mě vezme na nádraží nebo na letiště. Potřeboval jsem však více peněz a upřímně řečeno jsem doufal, že nějaké ukradnu v tom domě, kde mě dopadli.

Zdálo se, že ten cvokař se s tímto vysvětlením spokojil, a pak mi začal klást otázky ohledně Charlieho. To jsem však od něj také čekal a přesně jsem věděl, co mám říkat. Dokonce se mi podařilo vypadat rozpačité a tak trochu provinile se usmívat. Řekl jsem mu, že v době nehody jsem řídil a Anne byla v tom autě se mnou. Jeli jsme přes celé město na oběd s nějakými Webberovými (v životě jsem o nich neslyšel!). Musel jsem se praštit do hlavy, protože když jsem z toho vyvázl, nevěděl jsem, kdo jsem ani kde jsem. A ani teď netuším, kdo je Charlie, ačkoli jsem se tehdy kvůli němu tak navyváděl. „Nejspíš nějaký výplod fantazie. Hergot, já přece nevím, jak funguje mozek. To mi řekněte vy – vy jste přece odborník.“ Tohle jsem pronesl s tím samým přitrouble provinilým úsměvem, bez sebemenšího náznaku zpochybňování či vzdoru v hlase. Věděl jsem, že pokud se mi podaří udržet tuhle pózu a pohřbít pravdu spolu se svými skutečnými pocity, pak budu volný a očištěný.

A taky že jsem měl pravdu.

* * *

Přišla Anne a deset minut tam se mnou seděla, zatímco cvokař odešel sepsat svou zprávu. Drželi jsme se za ruce jako kluk s holkou, kteří jsou až po uši zamilovaní a mají průšvih, protože se vrátili pozdě domu, a teď čekají na verdikt svých rodičů, ale příliš jsme si toho neřekli. Myslím, že se bála mluvit, aby snad nevyvolala nějakou reakci, která by mě mohla znovu vyvést z míry; a o sobě vím, Že jsem se bál mluvit, abych jí snad neřekl pravdu. Řekl jsem jí, že ji miluju – to byla pravda. Ona řekla, že mě taky miluje a že všechno bude v pořádku. Řekl jsem, že určitě ano a ať si nedělá starosti. Bylo skvělé vidět, že se trochu uklidnila.

Vstoupil Harold s nějakým vyšším policejním důstojníkem – zdálo se, že má strach, abych náhle odněkud nevytasil břitvu a nepodříznul ho – a řekl, že je vše zařízeno. Ten policejní důstojník

pak samou radostí, že už nás má z krku, zařídil, aby nás odvezli domů autem.

Když jsme se blížili ke Castle Heights s jejími impozantními domy po obou stranách silnice, můj život se přede mnou odvíjel, jako bych znovu navštívil nějaké oblíbené místo z dětství, kde všechno zůstalo přesně tak, jak si to pamatujete, až na to, že to je jiné. A to, co je jiné, jste vy.

Vyjeli jsme výtahem k bytu 4b. Anne odemkla dveře s těžkým, vyřezávaným obložením, které, jak jsem okamžitě věděl, se mi nikdy nelíbilo ani nikdy nebude, a všichni tři jsme vstoupili. Snažil jsem se nerozhlížet se příliš nápadně – ten originální nábytek pečlivě uspořádaný kolem velkého obýváku, ta sbírka moderního umění na stěnách, ty měkké koberečky pod nohama. Byt jsem rád, když mi Harold připomněl, že dole čeká policejní řidič, aby odvezl zpět ty ukradené šaty, které jsem měl stále na sobě.

Bez váhání jsem zamířil přímo do ložnice, nalezl vypínač, jenž rozsvěcel rafinovaná umístěné osvětlení, které ozařovalo ložnici kompletně ve stylu art–deco i přilehlou obrovskou koupelnu, a začal jsem se svlékat. Jediné zděšení přišlo, když jsem zahlédl v zrcadle své nahé tělo. Trochu se to stydím přiznat, ale zhrozil jsem se, když jsem uviděl, že nemám žádné svaly. Tohle nebylo tělo Ricka Hamiltona, který třikrát týdně intenzivně cvičí v posilovně. Ta ramena, která se lenivostí hroutila, a ten pupek, jehož obvod už mohl pomalu soupeřit s hrudníkem. Toto tělo patřilo Richardu A. Hamiltonovi – a bylo jak z těsta.

I toto zjištění přestalo být tak hrozné, jakmile ho můj mozek zaregistroval. Bylo to už pěkně dlouho, kdy jsem já, tedy tenhle ‚já' Richard, naposledy cvičil. Oblékl jsem si župan, který visel v mé skříni; byl červeno–černý, hedvábný a byl z… Indie. Vlastně, jak jsem si ještě vzpomněl, z Dillí. Ano, přesně tak. Jasně jsem si vybavoval, že jsme s Anne byli v Indii a pobývali jsme u přátel – jejichž jméno mi přišlo na mysl až později – v Dillí.

Ukradené šaty jsem vložil do nákupní tašky firmy Nieman Marcus a podal je Haroldovi. Anne uvařila trochu čaje a přinesla ho z kuchyně, ale Harold řekl, že už by měl jít, a zamířil ke dveřím.

Koutkem oka jsem pozoroval, jak se spolu na chodbě chvíli radí. Zdálo se, že ona ho ujišťuje, že je vše v pořádku. On něco načmáral na kus papíru a nechal ho ležet na malém čínském stolku u dveří, zavolal na mě ‚dobrou noc' a odešel.

Anne si stoupla za pohovku, kde jsem sedět, sklonila se a ovinula mne rukama; chvíli mne takto objímala a tvář mi tiskla k temeni hlavy. Byli jsme, pokud se to tak dá říct, týmž párem, kterým jsme byli vždy. Příliš jsme si toho říkat nemuseli. Tedy, mluvili jsme spolu často, ale ne vždy jsme museli. Na tom, jak jsme si byli blízcí, se nic nezměnilo.

Té noci však zavládla v pokoji jistá osamělost, prázdnota, něco nám scházelo. Možná to bylo pouze tím, co jsem věděl, a proto, že jsem se nedokázal přimět o tom promluvit. A nebo to tak možná mezi touhle Anne a tímhle mým ‚já' bylo vždy.

Vypili jsme trochu čaje a šli spát. Bylo něco po jedné ráno a ona byla unavená stejně jako já, ne-li víc. Zeptala se mě, jestli nechci něco na spaní, ale řekl jsem, že ne. Hedvábné pyžamo, které leželo na mém polštáři, jsem odhodil stranou a ona učinila totéž se svou noční košilí. Vlezli jsme do obrovské postele, zhasli světla a nazí se schoulili jeden druhému do náručí. V tu chvíli se rozpovídala; ten vlídný, láskyplně šeptající hlas a její naprostou důvěru jsem tak dobře znal.

Nepamatuji se, co říkala, jen mazlivá, konejšivá slůvka lásky, důvěrné, něžné hlouposti. Ale vzpomínám si, že řekla: „Miláčku, už mě takhle nesmíš děsit. Podruhé už bych to asi nepřežila."

Rozněžnil jsem se, roztoužil a fyzicky vzrušil a tytéž pocity vzplály i v ní. Únava neúnava, milovali jsme se s vášnivou smyslností, která by nás oba bývala vyčerpala i v našich nejlepších dobách. Potřebovali jsme však toto potvrzení. Potřeboval jsem, myslím, že asi víc než ona, fyzický, hmatatelný důkaz její blízkosti, která mě nikdy nezklame, ať se stane cokoli.

Musel jsem tak na dvě, na tři hodiny usnout. Když jsem se probudil, podíval jsem se na hodiny a byly čtyři pryč. Anne spala, slabě oddychovala, ale já jsem byl náhle neklidný a bál jsem se ji

vzbudit. Nejenže jsem se ji bál vzbudit, já se bál celkově, a nevěděl jsem čeho.

Ale ano, věděl. To nebyla žádná noční můra, Žádné tajné provinění – žádnou vinu jsem necítil. Byla to nesmírná, mučivá osamělost. Naším milováním se pouze zdůraznilo, že s touto obrovskou lží, jež se mezi nás dostala, se žít nedá. Náhle jsem s naprostou jistotou věděl, že to nedokážu. Musím se s Anne podělit o to, co se opravdu přihodilo.

Co víc, musím jí důvěřovat, že mi uvěří. Bez té důvěry jsem nechtěl žít.

Pohnula se, jako by reagovala na mé myšlenky.

„Musím si s tebou promluvit."

„O co jde?" Znepokojeně se vzepřela na jednom lokti a náhle vyděšeně zašmátrala po vypínači.

„Ne!" Zastavil jsem jí dlaní ruku. To, co jsem jí musel říct, jsem jí hodlal raději sdělit v téže intimní tmě, v níž jsme byli doposud ponořeni. „Vím, jak to bude znít, ale musím ti věřit, protože ty jsi jediná, komu mohu věřit. Takže nemám na vybranou. Snaž se mě pochopit."

„Jistě, že se snažím. Pokračuj. O co jde, miláčku? Co mi chceš říct?"

„Já prostě… nevím přesně, jak…" A už jsem se zakoktal.

Jak začít? Zhluboka jsem se nadechl, sebral všechnu odvahu a vrhnul se do toho. „Miláčku, nevyděs se tím, co ti řeknu. Především mi musíš věřit, že nejsem blázen. To, co ti řeknu, je naprosto doslova pravda, nic z toho si nevymýšlím. Vím, jak ti to asi zpočátku bude znít, ale měj se mnou prosím trpělivost. Mám určité tušení, co se vlastně stalo a proč, ale k tomu se dostaneme později. To nejdůležitější, čemu musíš věřit, je, že to mezi námi dvěma nic nemění. Tohle všechno ti říkám jenom proto, že tě miluju. Jsi jediná, komu můžu opravdu důvěřovat, a pokud bych se s tebou o tohle nemohl podělit, pak můj život nemá cenu." Na to jsem jí začal vyprávět celý příběh až do tohoto okamžiku.

Když jsem skončil, Anne se ani nepohnula a nic neřekla. Ležela na polštáři a dívala se do stropu. Jelikož začaly první záblesky světla

před rozbřeskem lemovat těžké závěsy, dokázal jsem rozeznat obrysy jejího obličeje. Náhle jsem spatřil cosi, co vypadalo jako slza, stékající jí přes celou tvář, a na okamžik se mne zmocnila panika. „Věříš mi přece, ne?“ Během líčení událostí těch několika posledních dnů jsem je znovu tak intenzivně prožíval – zejména ten nesnesitelný okamžik její smrti – že mi připadalo nemožné, aby někdo o mých slovech pochyboval.

„Ale, miláčku, samozřejmě, že ti věřím!“ Posadila se, natáhla ke mně ruce, chovala mne a hladila po hlavě, spočívající na jejím hebkém krku a rameni. „Samozřejmě, že ano. Mně opravdu můžeš důvěřovat. To je strašné, něčím takovým projít úplně sám, nemít se na koho obrátit. Ale teď už je dobře, tohle spolu zvládneme. Uvidíš, všechno bude v pořádku.“

Pocit úlevy, který mě zaplavil, když jsem tahle slova uslyšel, se nedá popsat. Byl jsem ztracený v cizím, či téměř cizím světě, byl jsem dvěma lidmi v jednom, nemohl jsem ovlivnit, co se bude dít dál, dokonce ani co mi bleskne hlavou. A přesto se mi ulevilo: měl jsem důvěru jediného člověka, který může být mou záchranou a oporou tváří v tvář všem bouřím, které snad ještě měly přijít. Úleva se proměnila ve vlny vyčerpání, jemuž se nešlo ubránit. Usnul jsem tak, jak jsem byl – ona mě objímala, hladila a utěšovala jako malé dítě.

Když jsem se probudil, byl jsem v posteli sám. Hodiny ukazovaly 8:45 a pruh světla kolem okna se zataženými závěsy dával tušit, že je jasný a slunný den. Vstal jsem a cítil se tak dobře jako už dlouho ne. Roztáhl jsem závěsy – ano, poznal jsem ten výhled.

Byl jsem jako člověk, který se vynořuje z dlouhého tmavého tunelu ztráty paměti. Až na to, že tenhle tunel měl dva konce, dvě oddělené a úplně odlišné reality spojené tajemstvím, které teď musím začít odhalovat.

Ale ze všeho nejdřív jsem měl hlad. Oblékl jsem si župan, zamířil do kuchyně a očekával, že tam najdu Anne, jak připravuje snídani. Když jsem však otevřel dveře od ložnice, uslyšel jsem, že s někým mluví, a zaváhal jsem.

Pak jsem si uvědomil, že zaznívá pouze její hlas. Telefonovala. A když mluvila, vzlykala, jako by jí pukalo srdce. A taky že ano.

Říkala, že udělala, co mohla, ale nedokáže již celou situaci dále zvládnout. Budou muset přijet a odvézt si mne.

3

KDYŽ ZAZVONIL zvonek u dveří, byl jsem již oblečený a malý kufr, který jsem nalezl na dně svého šatníku, jsem měl skoro sbalený. Nezpůsobil jsem ani nejmenší hluk, aby Anne nezjistila, že poslouchám, jak telefonuje. Nekladl jsem jí to za vinu; ona jen prostě reagovala tak, jak by reagoval každý normální starostlivý člověk. Byla to má chyba, protože jsem ji obtížil něčím, co jsem si měl prozatím, jak mi nyní došlo, nechat pro sebe.

Především jsem byl vděčný, že se nevrátila do ložnice, v domnění, že asi ještě spím. Nechtěl jsem, aby se mi musela postavit tváří v tvář s vědomím toho, co udělala. Nechtěl jsem, aby lhala ona mně ani já jí.

Poté, co položila telefon a já zavřel dveře od ložnice, jsem bleskově uvážil, jaké mám možnosti. Utéct nemělo smysl: jak daleko bych se asi dostal a čeho bych tím dosáhl? Hned mi došlo, že nejlepší bude zůstat a co nejvyrovnaněji přijímat to, co přijde. Musím jim svým chováním dokázat, že jsem normální. I kdybych se musel podrobit dalším testům a vyšetřením, uvažoval jsem, dojdou k závěru. Že nejsem z lékařského hlediska vyšinutý. Propustí mě a já přesvědčím Anne – i kohokoli jiného, pokud bude třeba – aby brala mou fantastickou historku vážně.

Ulevilo se mi, že to je Harold, kdo vstoupil do ložnice, a ne Anne. Vypadal překvapeně, když spatřil, že jsem oblečený a nachystaný. „Ty máš někam namířeno, kamaráde?“ zeptal se a dělal, co mohl, aby to znělo vesele a nenuceně. Usmál jsem se v naději, že ho ujistím, že za sebe odpovídám, ovládám se a že mi může důvěřovat.

„To je v pořádku," řekl jsem, „vím, co se děje. Slyšel jsem, co říká Anne do telefonu. Díky, že jsi tady, Harolde – nechtěl bych, aby se s tím musela vyrovnávat sama."

„Podívej, Richarde," řekl a zjevně se cítil strašlivě trapně, „bude to v pořádku, to ti slibuji."

„Já vím," řekl jsem. „Je Anne ještě tady?"

Zavrtěl hlavou. „Poslal jsem ji k Ireně Grangerové, co bydlí přes chodbu." Vzpomněl jsem si na Ireně Grangerovou, vysokou rusovlásku kolem padesátky, která stále vypadala skvěle; bývala modelkou a rozvedla se s bohatým účetním. Bylo to zvláštní, jak stačilo, abych nyní pouze zaslechl nějaké jméno nebo něco v tomto druhém životě spatřil, a okamžitě se mi na to vybavila vzpomínka. „To je dobře," řekl jsem, „jsem rád, že jsi to udělal. Řekni jí, že se zachovala správně. Řekni jí, že jí nic za vinu nedávám."

Přikývl. „Jistě." Další trapná odmlka. „Takže –"

„Já jsem připraven." řekl jsem a zaklapl svůj kufr.

„To nebudeš potřebovat," pravil.

„Když už jsem si ho zabalil, tak bych si ho vzít mohl," odvětil jsem a tázavě pokrčil rameny.

„Tak jo. Ale když budeš ještě něco potřebovat, můžeme pro to poslat."

„Doufám, že tak dlouho tam nebudu," řekl jsem a snažil se, aby náznak obav nezazněl i v mém hlasu. Buď v klidu, říkal jsem si. Prostě buď v klidu.

Jistěže ne," odpověděl – přišlo mi, že až moc rychle.

„Mimochodem, kam vlastně jedeme? Doufám, že ne tam, co posledně."

„Ne, ne. Už jsem to zařídil. Mají tam to nejlepší… úplně všechno."

Ve dveřích za ním se objevili dva muži. Vypadali slušně, byli dobře stavění a měli kravaty a sportovní saka. Mohli by to bývali klidně být hokejisté, kteří jedou někam na zápas. Zdvořile mi odpověděli na pozdrav, ale neusmáli se. Když jsme sešli dolů, jeden z nich přidržel otevřené zadní dveře velice pohodlného kombíka. Otočil jsem se na Harolda: „Ty nepojedeš s námi?"

„Mám tady svoje auto.“ odpověděl, „pojedu napřed.“ Odemkl dveře nablýskaného BMW. Pousmál jsem se, uklidnilo mne, že Harold stále jezdí ve stejné značce, i když v jiném modelu, než na jaký jsem byl zvyklý. Napadlo mne navrhnout, že pojedu s ním, ale nechtěl jsem dělat problémy. Vzhlédl jsem do oken u Irene Grangerové, kde se pohnula záclona, a pak jsem nastoupil do kombíka. Jeden z hokejistů obešel vůz a přisedl si ke mně. Ten druhý vklouzl za volant. Stiskl knoflík a já uslyšel, jak se zamkly dveře. Nic jsem nepoznamenal.

Cesta ubíhala povětšinou v mlčení, neboť na všechny mé snahy rozproudit konverzaci odpovídal můj doprovod sice zdvořile, leč jednoslabičně. Asi po čtyřiceti minutách jízdy z města jsme dorazili k vysokým železným vratům, která se automaticky otvírala, a stráž nám pokynula, že můžeme dovnitř. Na konci dlouhé štěrkové cesty se rozkládalo grandiózní venkovské sídlo. Haroldův vůz tam již stál.

Vstupní hala byla impozantně klenutá a příjemně zařízená. Po točitém schodišti vystupovala nějaká sestra. Harold tam čekal, aby mne přivítal spolu se svým přítelem cvokařem z minulého večera. „Doktora Killanina už znáš,“ řekl. Potřásli jsme si rukama a vešli do doktorovy prostorné pracovny. U okna na jednom konci byl stůl. Na druhém stála psychoanalytická pohovka. Stěny, tam, kde je od podlahy až ke stropu nezakrývaly police s knihami, byly obloženy tmavohnědým leštěným dubem a tu a tam na nich v rámečcích visely vybledlé lovecké výjevy spolu s rozličnými diplomy. Doktor se posadil za stůl a pokynul mi, abych si sedl naproti němu. Harold si přitáhl židli stranou, neboť měl zjevně v plánu u tohoto úvodního rozhovoru být, ale nehodlal se ho přímo účastnit.

Něco zvláštního v Killaninově hlasu způsobovalo, že bylo obtížné soustředit se na jeho slova, která už tak byla jalová, ale jeho sonorní, hučivá monotónnost zbavovala slova významu. Náhle jsem věděl, že tohle je člověk bez jakékoli představivosti či intelektuální zvídavosti – rozhodně to nebyl člověk, který by dokázal nahlížet na můj stav jinak než jen jako na běžný případ něčeho, co dávno dobře znal. Byl to úředník, třídič, muž převzatých myšlenek: ten poslední, do jehož rukou bych se byl dobrovolně odevzdal. Na okamžik jsem

zpanikařil. Spadnul jsem snad do pasti, kterou jsem si sám nastražil? Měl jsem utéct, když jsem slyšel Anne telefonovat? Za okamžik to bylo pryč. Uklidňoval jsem se, že jsem učinil jediné možné rozhodnutí.

Náhle jsem zjistil, že Harold je na nohou a chystá se odejít. Killanin vstal, já také a velmi jsem se vyděsil při pomyšlení, že mi poslední pupeční šňůra pojící mne s vnějším světem zmizí před očima. Harold musel něco zahlédnout v mých očích, neboť se zdálo, že je na chviličku zmatený a rád by už odešel. Bylo to divné, cítit se být od něj tak odříznutý. Měli jsme odtamtud jít spolu, být samá legrace a dohadovat se, kam půjdeme na oběd – místo toho mě zanechával v tom cizím, antiseptickém ovzduší.

Bez dalších průtahů mě Killanin předal hlavní sestře, která mne, jak řekl, měla zavést do mého pokoje. Měla ostře řezané rysy, které ještě zvýrazňovaly úzké, zašpičatělé brýle. Pochodovala do schodů s vojenskou precizností a moji složku nesla pod paží jako pušku.

Můj pokoj byl prostorný a vzdušný a měl arkýřové okno, které nabízelo impozantní výhled na celý areál. Mohl to být klidně pokoj jak v nějakém venkovském hotelu, až na to, že byl poněkud méně vybaven nábytkem. Nápadné bylo, že chyběl telefon, televize či rádio, ve zdi nade dveřmi však byla miniaturní televizní kamera. V pokoji nebyly žádné ostré hrany ani nic, z čeho by se rozbitím daly snadno získat. Stejně jako v nemocnici i zde byla okna evidentně tvrzená a měla zvláštní zarážky, aby je nešlo příliš otevřít a uniknout jimi. Poděkoval jsem sestře, že mě zavedla do pokoje, a potlačil nutkání sáhnout do kapsy pro spropitné; ironii, kterou jsem v tom cítil, by zřejmě neocenila.

Zůstal jsem sám a dumal, co se ode mne asi očekává. Zjevně jsem byl pod dohledem té televizní kamery. Říkal jsem si, kdopak asi je na druhé straně. Killanin? Někdo, koho ještě neznám?

Přilehlý záchod neměl, stejně jako v nemocnici, okna. Neměl ani poklop ve stropě čí jakoukoli jinou možnost útěku. Rozhlížel jsem se, jestli tam není další kamera, a nakonec jsem jednu objevil zabudovanou přímo uprostřed stropu. S takovouto mírou vnikání do soukromí pro mne nebude lehké žít. Připomněl jsem si však svůj

záměr, že tam půjdu dobrovolně. Měli mi navrátit duševní zdraví. Tohle, a pouze tohle musí být středem mé pozornosti.

* * *

O hodinu a půl později vstoupila jiná sestra a sdělila mi, že doktor Killanin a jeden jeho kolega jsou připraveni se na mne po dívat. Trávil jsem čas tím, že jsem seděl u okna a četl si paper–back, který jsem si s sebou přinesl. Původně jsem si chtěl vzít Tajného agenta od Josepha Conrada. Našel jsem ho u sebe v bytě vedle postele a pamatuji si, že jsem ho před nějakým časem začal s chutí číst. A abych byl úplně upřímný, taky mi připadalo, že je to ten typ čtiva, který nejspíš neudělá nepříznivý dojem, ale pak jsem okamžitě potlačil své sklony být posedlý tím, jaký dojem zanechávám, protože to sám o sobě byl, alespoň pro pozorovatele bez soucitu, důkaz nenormálnosti. Tak jsem si vybral nějakou knížku namátkou a ukázalo se, že je to líčení nějakého člověka o jeho cestování po Rusku a je k smrti nudné. Svědomitě jsem se však prokousal několika kapitolami s úmyslem dokázat svým televizním pozorovatelům, že jsem naprosto normálně schopen udržet běžnou koncentraci.

Zavedli mne zpět do Killaninovy pracovny. Byl s ním mladší muž, jenž měl svěží tvář, zvlněné blond vlasy a stisk ruky, který prozrazoval, jak moc chce být považován za poctivého ‚starého dobrého kamaráda', že jsem se až modlil, aby to byl někdo, jehož názor na můj duševní stav vyžadovat nebudou. Klesl jsem na mysli, když mi ho Killanin představil jako doktora Steva Sherwooda.

Killanin řídil diskusi a všichni tři jsme seděli do trojúhelníku před krbem, ve kterém byl staromódní elektrický radiátor, zapnutý jen napůl. Byl jsem alespoň šťastný, že se nezmínili o případném využití pohovky vzadu u zdi.

Tou dobou jsem si už zvykal na společenskou konverzaci psychiatrů – ta zdvořilá úvodní kolečka, kterými se snaží zkoumat terén a dostat se k nějaké předběžné diagnóze. Upřímně řečeno, byl jsem do jisté míry hrdý na to, že dělám, co je v mých silách, abych

tento proces mařil, neboť jsem mel pocit, že stanovovat diagnózu není třeba. Nepočítal jsem však se skutečností, že moji dva partneři v diskusi již měli diagnózu v hlavě stanovenou a nyní už si ji chtěli jenom potvrdit. Doktor Sherwood na mě jako první hned vyrukoval s mým ‚druhým životem', neboť pochopil, že jsem se o něm, jak říkal on, v poslední době zmiňoval. Shovívavě jsem se usmál a řekl mu, že věci, které lidé povídají poté, co se praští do hlavy, by se zajisté neměly brát příliš vážně. On se mne pak seriózně zeptal, přičemž byl nahnutý dopředu s lokty na kolenou a prsty propletenými, proč jsem oné noci opakoval ten příběh své ženě, jestliže jsem se již, jak tvrdím, zcela zotavil z lehkého otřesu mozku, který jsem si přivodil při nehodě.

Na tohle se muselo opatrně. Věděl jsem, že se blížím k rozhodujícímu bodu, kdy mne buď prohlásí za zdravého a dovolí mi odejít na svobodu, nebo mě označí za duševně chorého (či ať už použijí jakýkoli jiný eufemismus) a v podstatě mě uvězní. Musel jsem postupovat s krajní opatrností.

„Podívejte," začal jsem, „když vám řeknu, že uznávám, že jsem měl halucinace, že to, co jsem uprostřed noci povídal, byl důsledek obzvlášť živého snu, který, byť jen na chvíli, onu halucinaci oživil, musíme se tím opravdu ještě dále zabývat?"

Vyměnili si pohled, chvilku přemítali a pak se začal ptát zase Killanin. „Pokud to budeme brát takhle, tak ne. To asi ne. Ale předpokládejme, jen čistě teoreticky a také proto, že jsme zde, předpokládejme, že to, co jste zažil, bylo něco více než jen halucinace. Měl byste pro to nějaké možné vysvětlení?"

Je asi chytřejší, jak jsem se přesvědčil, než jsem si zpočátku myslel. Ale byla to spíše mazanost advokáta odhodlaného dokázat, že se nemýlí, než člověka, který se skutečně snaží najít pravdu. Byl jsem rozhodnutý nenechat se vtáhnout do jeho pasti. „Ne," odpověděl jsem, „myslím, že neměl."

„Nám však bylo řečeno." pokračoval Killanin, „že jste naznačoval své manželce, že možná máte pro tento jev nějaké vysvětlení, něco, k čemu se, jak jste jí řekl, dostanete později, jen co ji přesvědčíte o reálnosti toho, co se stalo."

Znovu jsem se proklínal, že jsem vystavil Anne tak zdánlivě nesmyslnému příběhu bez pečlivější přípravy. „Domnívám se," řekl jsem, „že když je třeba vydat se do říše divočejších fantazií, pak si člověk nejspíš dokáže vymyslet nějaký příběh, který tomu dá smysl."

„Tak proč to neuděláme?"

„Ne – vy chcete říct, proč to neudělám já. A důvod, proč to neudělám, je ten, že vy budete takovou spekulaci z mé strany považovat za nezvratný důkaz duševní lability. A já nejsem duševně labilní v žádném případě."

„A nebojíte se," přidal se Sherwood, „že bychom vaše odmítnutí mohli stejně dobře považovat za příznak paranoie, kterou by bylo lze i tak kvalifikovat jako, řekněme, neobvyklou?"

Šachmat, či alespoň skoro, Zachoval jsem klid. „To je riziko, které jsem připraven podstoupit," řekl jsem mu a pokusil se o úsměv, abych ukázal, že se mi líbí takováto intelektuálně lítá debata mezi sobě rovnými.

Chvíli bylo ticho. Killanin se naklonil k Sherwoodovi, něco mu pošeptal a Sherwood mu na to souhlasně přikývl. Killanin se pak otočil zpět ke mně. „Pane Hamiltone," začal a na okamžik sklopil pohled na koberec, „není pochyb o tom, že jste vysoce inteligentní muž a všechny smysly máte zcela pod kontrolu. Je však jasné, že je zde něco, čemu bychom, a vy jistě také, velice rádi přišli na kloub. Navrhuji proto, že bychom vám dali injekci s velice malou dávkou –"

„Ne!" Oba se na mne podívali, překvapeni silou mého odmítnutí.

„Pane Hamiltone," navázal po chvíli Killanin znovu, „skutečnost, že se tomuto léčebnému postupu bráníte, zcela jasně svědčí o tom, že se možná ještě necítíte natolik zotaven, jak byste se rád domníval. To jistě musíte vidět sám."

Zůstat klidný bylo teď čím dál tím těžší, protože mi bylo naprosto jasné, kam vše spěje. S vynaložením jistého úsilí se mi však podařilo uchovat si klidný hlas. „Ne," řekl jsem, „nic takového nevidím."

Vyměnili si mezi sebou další pohled. „Zajisté si musíte být vědom," pokračoval Killanin, „že se nacházíme v postavení, kdy

musíme na takovém postupu trvat, pokud se domníváme, že je nutný ve vašem nejlepším zájmu.“

To už jsem věděl, že jsem prohrál. Narůstal ve mně vztek, ale potlačil jsem ho. „Pokud vám to nevadí, myslím, že bych rád zavolal svému právníkovi,“ pravil jsem chladně a pokukoval po telefonu na stole. Killanin zůstal neoblomný. Když znovu promluvil, byla za jeho slovy tichá, teč nepochybná hrozba. „Pane Hamiltone, byly podepsány určité dokumenty a vy jste byl svěřen do naší péče pro vaše vlastní dobro, kvůli ničemu jinému. Zanedbali bychom své povinnosti, pokud bychom vám dovolili odmítat či jinak mařit léčbu, kterou podle našeho odborného úsudku potřebujete. Prosím vás, abyste o tom velice vážně přemýšlel a spolupracoval.“

Nastalo ticho. Oba se na mne podívali a já se podíval na ně. „Děláte velmi závažnou chybu,“ řekl jsem jim, „a musím vás varovat, Že až se odsud dostanu, budete toho litovat.“ Vstal jsem. Museli v tom gestu vyčíst něco agresivního, protože jsem viděl, jak oba mírně, leč zřetelně instinktivně ucukli. „Já teď odcházím,“ řekl jsem, „a radím vám, abyste se mne nepokoušeli zastavit.“ Bylo to pošetilé siláctví, samozřejmě, ale ani dnes nemohu vinit sám sebe, že jsem mu dal průchod. Každý máme koneckonců určitou mez, po kterou si necháme líbit sekýrování od lidí, k nimž nemáme žádnou úctu, a já jsem se náhle, možná ukvapeně, domníval, že jsem se k ní dostal. Zamířil jsem ke dveřím.

„Pane Hamiltone, posaďte se prosím.“ Byl to Killanin. Jak on, tak Sherwood už byli na nohou. Nedbal jsem na ně a trhl klikou u dveří, přičemž jsem tak trochu očekával, že budou zamčené, ale nebyly. Koutkem oka jsem zahlédl Killanina, jak se vrhnul ke svému stolu a něco stisknul. Žádná okamžitá odezva nepřišla, ale než jsem došel do půli chodby, zničehonic se odněkud vynořili ti dva hokejisté, kteří mne sem přivezli. Své kravaty a sportovní saka již odložili, teď na sobě měli bílé pláště, které nosí ošetřovatelé. S děsivým klidem drsňáků z povolání mě popadli za ruce a zkroutili mi je za záda. Jeden z nich mi přiložil předloktí na krk, nasadil mi kravatu a začal mi mačkat průdušnice. Pral jsem se, to musím nejspíš uznat, jako maniak. Řval jsem, zuřil a kopal, ale oni mě zvedli ze

země a bez větších problémů mě odnesli, jako bych byl jen zlobivé, bezbranné dítě. Proklínal jsem je, proklínal jsem i Killanina, který šel za námi a vydával pokyny. Proklínal jsem Harolda, že dopustil, aby se mi tohle dělo. Proklínal jsem. Bože odpusť mi to, i Anne.

Ale především jsem proklínal sám sebe, že jsem byl takový hlupák. Že jsem si myslel, že dokážu přelstít síly, které jsem měl proti sobě. Že jsem si myslel, že se dokážu proplížit tímhle minovým polem plným překážek pouze s využitím zdravého rozumu a střízlivého uvažování. Nevyšlo to.

Budu si muset najít jiný způsob.

* * *

Když jsem se vzbudil, byl již soumrak. Byl jsem ve svém pokoji, ale v polosedu připoután k posteli. Ospalost můj vztek nezmírnila a já odmítal jíst či polykat prášky z onoho již tak dobře známého plastikového pohárku, který mi strkali pod nos. Přistavili mi kapačku a to, co potřebovali, mi podávali přímo do žíly.

Zbytek už zůstává v mé paměti jen jako mlhavá šmouha dalších injekcí, otázek, testů a proudu ostrých, žlučovitých nadávek, který se ze mne valil silou vzpírající se mému fyzickému vyčerpání. Hráz se provalila a já se zhroutil. Bylo to, jako když se příliš dlouho zadržuje zármutek. Ta moje dvě já uvnitř mne, když se zbavila břemene zachovávat dekorum, vyhlásila válku jedno druhému i všemu kolem sebe. Myslím, že jsem byl po nějakou dobu skutečně šílený. Ironické je, že během tohoto ‚šílenství' jsem svůj příběh vyprávěl znovu a znovu, někdy podrobněji, jindy méně; někdy s pláčem, někdy s křikem, jindy s tichou malátností. Říkal jsem prostě pravdu. A kvůli tomu jsem byl připoutaný k posteli jako nebezpečný maniak, hokejisté mě potupně rvali na ložní mísu, drželi mě jako v kleštích, aby mě umyli a aby mi jedna ze střídající se skupiny anonymních sester ošetřila počínající proleženiny. Všechny mé požadavky, abych se mohl setkat se svou ženou, právníkem či kýmkoli jiným, byly zamítnuty s mrazivou konečností lidí, kteří nade mnou požívali neomezené moci.

Do kostí mi začalo prosakovat paralyzující, tupé zoufalství. Býval bych řekl, že do duše, kdybych se domníval, že nějakou mám, ale netroufal jsem si užívat taková slova s jejich podtónem nesmrtelnosti, protože to už bych zůstal trčet zcela sám v tomhle předpeklí celou věčnost. Dostal bych se do pekla. A tak jsem se spokojil s mizerným, utrápeným tady a teď, ve kterém jsem toužil po smrti jakožto jediné možnosti úniku.

A pak se vrátila Emma Toddová. Bylo to, tuším, někdy ráno, ale nejsem si jistý. Čas už příliš neznamenal. Snažil jsem se, aby neznamenal vůbec nic – zřejmě nějaký obranný mechanismus. Slyšel jsem, jak ťuká holí, když hledala mou postel. Když jsem otevřel oči, přitahovala si židli. Téměř stydlivě se usmála na pozdrav a její slepé oči hleděly za mne na zeď.

„Ahoj, Ricku. Jak se máte?“

Již jsem si odvykl, aby mi říkali Ricku, a znělo to divně. Pak jsem si vzpomněl, že jsem ji při našem prvním setkání požádal, aby mi tak říkala. „Co tady děláte?“ zeptal jsem se. Uvědomil jsem si, že mám suchý a křaplavý hlas. „Vy tady pracujete?“

„Ne. Ale byla jsem jednou ze studentek doktora Killanina…“ Zabručel jsem a zamumlal něco sprostého. Ona rychle pokračovala, zřejmě si vědoma toho, že nás poslouchají a sledují na obrazovce. „Požádala jsem, aby mne k vám pustili.“

Podíval jsem se na ni. „Proč?“

„Protože jsem slyšela, že děláte potíže, a chtěla jsem vědět proč.“

„Tak vy jste slyšela, že já dělám potíže!“ zaprskal jsem a snažil se posadit.

Úsměv se jí rozšířil, jako by mne popichovala.

„Nerozčilujte se. Vím, jak vám vše musí připadat. Věřte mi, prosím, nikdo vás nemučí a nikdo tu není sadista – myslím, že to jsou vaše dvě nejoblíbenější obvinění.“

„Až se odsud dostanu, tak ten šmejd půjde do vězení,“ zamručel jsem. „Buď to, anebo ho zabiju.“

Má hrozba ji nevyděsila. „Dobře, ale tím se zabývejme, až se odsud dostanete. Právě proto jsem tady – abych vás dostala ven co nejdříve.“

Samozřejmě jsem jí nevěřil. Byla to jen další lest. „Nikoho ke mně nepustili, ani mou ženu!“ Zaslechl jsem ve svém hlasu ufňukaný tón, který se mi vůbec nelíbil. Znělo to, jako bych měl na krajíčku slzy sebelítosti. „Chci se vidět se svou ženou, chci se vidět se svým právníkem, budu tenhle všivej ústav žalovat až u samotnýho pánaboha! Drží mě tady připoutanýho jako nějakýho vězně ve všivý středověký kobce, perou do mě léky, jako bych byl nějakej všivej pokusnej králík, pořád –“

„Ricku, Ricku… vím, jak se cítíte, ale uklidněte se. Vaše žena vás samozřejmě chce vidět, ale to by vás jen mohlo ještě více rozrušit. Souhlasila, že prozatím nepřijde. Jste tu teprve čtyři dny.“

Přišlo to jako rána. „Čtyři dny? Vy lžete. Jsem tady už aspoň…“

„Čtyři dny. Jestli chcete, mohu vám to dokázat, anebo mi musíte věřit.“ Neodpověděl jsem. „Doktor Killanin si velmi dobře uvědomuje, že nic, co doposud vyzkoušel, vám zřejmě nepomohlo. Naopak, jste na tom hůře. Teď mě poslouchejte, Ricku, žádné léky, které vám podávali, nejsou nikterak neobvyklé. Dávky byly dokonce menší, než je běžné. Takže ať je to cokoli, co je s vámi v nepořádku –“

„Je to moje chyba?“ vybuchl jsem.

„Nikoli. Pouze to znamená, že jsme tomu problému ještě neporozuměli.“

Cynicky jsem se zasmál. „Drahá doktorko Toddová, kdybyste tomu problému porozuměla, byla byste stejný blázen jako já – a nejspíš by vás připoutali k posteli ve vedlejším pokoji.“

„Říkejte mi Emmo.“

„Ne dokud pracujete pro tyhle šmejdy.“

„Ricku…“

„Jděte do hajzlu!“

Slyšitelně si povzdechla. Na okamžik jsem pocítil příval uspokojení; cvokařka si kvůli mně povzdechla. Pak jsem si hned pomyslel: tohle je tak neuvěřitelně malicherné, už se ze mě stává takový blázen, za jakého mě pokládají. „Promiňte,“ zahuhňal jsem zahanbeně.

„Podstoupil už jste někdy hypnózu?“

Překvapeně jsem se na ni podíval. „Ne.“

„Byl byste ochoten to zkusit?“

„Myslíte, že mám jako na vybranou? Tady jsem toho zatím moc na vybranou neměl.“

Znovu se usmála – uznala mou stížnost, hýčkala mne. „Nikoho nelze hypnotizovat proti jeho vůli, takže je to zcela na vás, zda to zkusíme, či ne. Některé lidi vlastně nelze hypnotizovat vůbec, ať chtějí, nebo ne. Pokud jste jedním z nich, pak je celá ta otázka jen akademická. Ale já bych to ráda zkusila.“

„Vy?“

„Vím, co si asi myslíte. Jak vás může slepec hypnotizovat?

Představujete si někoho, kdo šermuje rukama a dívá se vám upřené do očí, ale to dělají kouzelníci na jevišti. Takhle to vůbec nefunguje. Hypnóza je vlastně tak trochu má specialita.“

„Jak to děláte?“

„Zapálím svíčku, nechám vás se na ni dívat a přitom k vám hovořím. To je celé.“

„A to stačí?“

„Pokud to vůbec zabere, tak ano.“

Rozmýšlel jsem se. Jak byste poznala, že to nepředstírám?“

„Poznala bych to.“

Rozmýšlel jsem se ještě chvilku. Nemohl jsem popřít, že jsem zvědavý. „Tak dobře,“ řekl jsem.

* * *

Podle Emm mých pokynů sestra částečně zatáhla záclony přesně tolik, aby denní světlo nepřehlušilo mihotání svíčky, kterou pak uložila sestře zapálit a položit na tác na moji postel. Zbavili mne prostěradla, jež mne omezovalo, a za záda mi dali nové polštáře. Sestra pak poodešla, seděla tiše v koutě a já zapomněl, že tam vůbec je.

„Udělejte si pohodlí, uvolněte se, opřete se a pozorujte plamen… nesnažte se v něm nic vidět, nehledejte tvary, protože tehdy používáte mysl, a já chci, abyste svou mysl vyprázdnil… jen se

dívejte do plamene, přímo do jeho středu, schválně jestli dokážete určit bod, ve kterém ten plamen začíná, ten malý kroužek kolem knotu svíčky, kde plamen začíná hořet...“ Její hlas zněl dál, ale nic neříkal, vzduchem se nesly jen tiché, uklidňující rytmy, zatímco já hledal a našel střed plamene a upřeně do něj hleděl. „Vidíte ho, Ricku, že ano? Už ho vidíte, vidíte střed plamene… i to nehybné, klidné nitro ve středu plamene… dívejte se do něj, Ricku… hlouběji, hlouběji… doprostřed samého středu… hlouběji, hlouběji, dál a dál…“ A tak dále a tak dále. Parafrázuji to, protože si popravdě příliš podrobností nepamatuji, Nebyl to nemilý zážitek, vlastně to bylo docela příjemné a po tom, čím jsem prošel, i neočekávaně osvěžující. Ale já ani netušil, že se něco děje. Rozhodně jsem se necítil ospalý, ale pak jsem uslyšel, jak mi říká, abych zavřel oči, a já instinktivně poslechl. Potom mi řekla, že jediné, čeho si budu od teď vědom, je její hlas. Nebudu chtít otevřít oči, neuslyším žádný jiný zvuk. A v tom tichu a klidu s ní budu hovořit.

A potom už nevím nic.

Dokud jsem neuslyšel: „Jedna, dva, tři.“ Otevřel jsem oči. Cítil jsem se báječně – osvěžený, sebejistý, jako nový člověk.

„Jak se cítíte, Richarde?“ zeptala se.

„Cítím se skvěle. Páni! Nevím, jak jste to udělala, ale stálo to za to.“

„Řekněte mi, Richarde,“ řekla, „kdo je Rick?“

Na okamžik jsem si nemohl na nic vzpomenout. Nevěděl jsem, o čem to mluví. A pak se mi celý ten neuvěřitelný příběh začal znovu vybavovat. Bylo mi trapně. Myslím, že jsem se dokonce červenal. Ale věděl jsem, že musím odpovědět a věděl jsem, že musím říct pravdu. „Rick byl asi jenom výplod mé fantazie. Jakási alternativní podoba mě samotného.“

„Vymyslel jste si ho?“

„No… ano, asi ano.“ Rozpačitě jsem se pousmál a cítil se jako naprostý hlupák.

„A co Charlie. Kdo byl Charlie?“

„Ale no tak,“ řekl jsem, neboť jsem skutečně začínal být absurditou celé té věci zahanben. …Dejte mi šanci, jo? Tedy já vím,

že jsem měl halucinace, ale to už je pryč. Co kdybychom na to zapomněli a začali úplně znovu?“

* * *

Domů mě samozřejmě hned nepustili. To by bylo příliš smělé očekávání. Především jsem byl fyzicky zesláblý a potřeboval jsem odpočinek. Injekce a prášky, které mi teď dávali, byly hlavně vitamínové, ale pravý důvod, proč jsem se tak rychle zotavoval, byl psychologický. Konečně jsem se zbavil toho strašného sebeklamu, že jsem dvěma lidmi v jednom.

Byl by omyl popisovat můj dřívější stav jako schizofrenický. To je nepřesné, laické použití tohoto pojmu. Schizofrenie je úplně jiná, více zobecněná a méně konkrétní podoba halucinačních zážitků, kterými jsem trpěl já. Dnes se také zdá, že schizofrenie je převážně spíše důsledkem chemických vlastností v těle než vnějších vlivů, jak se dříve mělo za to. Myslím, že neexistují žádné příklady, kdy by byla, tak jako můj stav, důsledkem posttraumatického šoku. Po té první hypnotické seanci – první z několika dalších – s Emmou Toddovou jsem se mnohé dozvěděl.

Jednou z věcí, které jsem se dozvěděl nejen při rozhovorech s Emmou, ale i s doktorem Killaninem a Stevem Sherwoodem – což, jak jsem zjistil, jsou oba okouzlující osobnosti a také prvotřídní, laskaví zástupci své branže – bylo, jak mimořádně podrobných halucinací je lidská mysl schopna. Vyprávěli mi příběhy a dávali mi přečíst knihy obsahující chorobopisy mužů a žen, kteří si představovali věci výrazně přesahující rámec mého vlastního dosti umírněného ‚alter ega‘. Jedním z nich byl chorobopis mladého muže, vědce, který si představoval, že je vládcem planety v meziplanetární říši ve vzdáleném vesmíru. Dokázal se tam vypravit na celé týdny či měsíce, zapojit se do těch nejspletitějších politických a vojenských aktivit a zase se vrátit ke svému životu na zemi a pokračovat v čemkoli, co dělal předtím – pracovat u svého stolu, hovořit s kolegou, pít šálek kávy jako by ho byla pouze stihla chvilková ztráta koncentrace. Když se nakonec s tímto svým ‚tajným životem‘ svěřil

analytikovi, dokázat kreslit neuvěřitelně složité mapy a zaplnit stovky stránek velmi podrobnými detaily o této vzdálené civilizaci. Vymyslel dokonce celý jazyk, spolu s historickými poznámkami o jeho původu a variacích v jiných částech říše. Bylo to fascinující a beze všeho přiznávám, že jsem měl díky tomu ze své vlastní situace mnohem lepší pocit. Samozřejmě se z toho dostal, stejně jako jsem se z toho dostával já: v jeho případě nikoli pomocí hypnózy, nýbrž vleklou a poněkud neobvyklou formou analýzy. Vrátil se však úspěšně do normálního života poté, co prošel věcmi, ve srovnání s nimiž se mé výmysly o mrtvé manželce a neexistujícím dítěti zdají jen jako slabý odvar.

Než mě měla Anne na klinice poprvé navštívit, byl jsem nečekaně nervózní. Jednou z věcí, které jsou na sebeklamu pozoruhodné, je pacientova naprostá jistota, že pravdu má on a zbytek světa se mýlí. Část mé mysli vtěsnala do této kategorie zbytek světa i Anne. Dalo se očekávat, že se bude cítit ublížená, odmítnutá a odcizená. Měl jsem obavy, zda se nám podaří obnovit onu intimitu, kterou jsme mezi námi vždy považovali za samozřejmost. Bude se teď již navždy při vzpomínce na tuto epizodu cítit jedna její část ode mne odcizená?

Nakonec byly mé obavy liché. Promluvila si totiž s Emmou, Stevem Sherwoodem i doktorem Killaninem a ti ji dobře připravili. Jak se ukázalo, hlavní její starost byla, abych neměl pocit, jako že na mne zanevřela během těch několika prvních strašných dní na klinice, kdy mě – na jejich radu – nenavštěvovala. Díkybohu se mi ji v této věci podařilo velmi rychle uklidnit.

Po její první návštěvě se na mne přišel podívat Harold. „Richarde," spustil a jeho pohled byl vážný, laskavý a naprosto důvěryhodný, „nejdůležitější je, že se uzdravuješ. O firmu je postaráno, takže si s tím nelam hlavu." Upřímně řečeno, na firmu jsem skutečně příliš nemyslel. Trh s nemovitostmi se ocitl v jedné z pravidelných krizí. Jelikož jsem však od přírody opatrný, naštěstí jsem jí včas zpozoroval a přijal opatření, abychom jí přestáli. Společnost měla dostatek hotovosti a přespříliš zadlužených nemovitostí se zbavovala, což snížilo dluhy na minimum. Vzhledem

k rostoucím úrokovým sazbám jsme se nacházeli ve velice výhodném postavení. Gail mi poslala z kanceláře nějakou agendu, ale nebylo v ní nic, čím bych se musel znepokojovat.

Na den přesně tři týdny po mé první hypnotické seanci jsem byl propuštěn. Anne mě přijela vyzvednout ve svém novém jaguáru, na zakázku vyrobeném hnědočerveném XJ6, který jsem jí dal k posledním narozeninám. Potřásl jsem si rukou se všemi zaměstnanci, kteří byli tak hodní a poslali sestřičkám můj polibek na rozloučenou. Rozjeli jsme se po dlouhé štěrkové cestě, a když jsme vyjížděli ze vrat, strážní nás zdravili.

Bylo skvělé být opět doma. Oba jsme věděli, i když jsme nic neřekli – ani jsme nemuseli – co bude první věc v našem programu. Více než jednou měla pokušení vlézt si ke mně do postele v pokoji na klinice, ale přes taktní ujišťování Rogera Killanina, že televizní monitorovací systém na řídícím stanovišti vypnuli, jsme se oba cítili nesví kvůli onomu zírajícímu oku zapuštěnému ve zdi. Pro některé páry by to možná bylo podnětné, ale my takoví nejsme.

Anne zatáhla závěsy v naší ložnici před odpoledním světlem. Rychle jsme se svlékli, odhrnuli přikrývky a milovali se.

* * *

Ale já jsem tady pořád.

Rick.

Ano, RICK!

Vdovec po Anne, otec Charlieho. Chudáček Charlie, kde asi je? Měl bych být s ním, místo toho, abych byl uvězněn v mysli (pokud to je to správné slovo) tohohle mého zbabělého, pitomého skoro dvojníka, který se miluje se stejnou skoro dvojnicí mé mrtvé manželky. On je v ní a já jsem v něm. Tedy řeknu vám, asi by z toho byli oba celí na větvi, kdyby to věděli!

(Omlouvám se, jestliže ta poslední poznámka byla trochu vulgární, ale člověk má tendenci být trochu vulgární, když je šílený – tedy myslím vzteky.)

Už od první hypnotické seance mi bylo jasné, že v tomto světě není místo pro nás oba, pokud však nechceme navěky žít pod zámkem. Nevím jak on, ale já rozhodně ne.

No, vlastně to není pravda, vím, co by chtěl, a až moc dobře. Dozvídám se toho čím dál tím víc. Znovu už by to nedokázal. Příště už by se nadobro zhroutil. Ten chlap nemá naprosto žádnou vnitřní sílu: proboha, je to obchodník s nemovitostmi! Takže je na mně dohlédnout na to, že žádné příště už nebude. Musím být nenápadný, skrývat se v záhybech jeho mozku – jsem uprchlík! Není to ideální situace. Vlastně je to ponižující a otupující, ale když je to otázka přežití, musí člověk udělat cokoli, co je třeba. Teď právě nemám jinou možnost než zůstat velmi dobře skrytý. Skrytý před světem jako takovým, ale hlavně před debilním Richardem A. (A jako Artur, stejně jako já, i když to nikdy nepoužívám) Hamiltonem – nafoukaným, samolibým sráčem! Jak se mi ten chlap hnusí! Stydím se, že bych já, Rick Hamilton, mohl být v tom velkém plánu všeobecných paralel (originálně řečeno) v tak blízkém vztahu s takovým ubožákem! A jak může být proboha žena jako Anne – i když tahle Anne není moje Anne, je jí dost podobná – provdaná za takového člověka, to už vůbec nepochopím!

Mimochodem, jednou z mála dobrých věcí, které přináší nutnost takto se schovávat v mozku tohohle chlápka, je, že se mi alespoň vrátila jasnost myšlení. Chci říct, že když teď vím, že on a já jsme dvě naprosto oddělené entity, a zejména teď, když si myslí, že jsem pryč, nemusím pořád svádět bitvy s jeho myšlenkami. Bez potíží dokážu jeho myšlenky číst. Mohu se jeho myslí potulovat, celkem kde se mi zachce, a přesně zjistit, o čem přemýšlí (což nedělá příliš často), a on neví, že tam jsem.

(Pokud mohu ještě na chvíli odbočit, tohle je vlastně velice zajímavá otázka. Mohu číst jeho myšlenky, ale trochu větší potíže mám s jeho pocity. Dokážu, chcete-li, jeho pocity číst, ale nejsem si úplně jistý, zda je dokážu i cítit. Jsem v jeho hlavě – tedy přesněji v jeho mysli – ale nemám žádný kontakt s jeho tělem. Nechci se pouštět do celé té diskuse o tělu a mysli, já pouze pozoruji, že nejblíže k jeho skutečným pocitům – ať již tělesným, jako jsou

rozkoš a bolest, nebo abstraktním, jako štěstí či smutek – se mohu dostat tak, že na základě fungování jeho mozku zaznamenám, že je cítí. Ale blíže se k nim již dostat neumím.)

Ale zpět k tomu prvnímu hypnotickému transu. Je důležité, abyste pochopili, co se stalo. Musel jsem své karty hrát velmi opatrně. Především jsem si nebyl jistý, zda mám v Emmě Toddové spojence, či nikoli. Bylo na ní něco, co mě přesvědčilo, že hluboce intuitivně chápe moji situaci. Cítil jsem, že je mezi námi, chcete-li, určité zvláštní pouto. Možná že nechápala úplně do všech detailů, co se se mnou děje, ale pokud se jí to vysvětlilo, aspoň tomu byla schopna porozumět – na rozdíl od toho sadistického šmejda Killanina a jeho třetiřadého kumpána Sherwooda. Možná to souviselo s její slepotou, nevím, ale hned od počátku naslouchala velmi intenzivně. Věděli jste, že vám věnuje svoji pozornost. Ale v hypnóze… páni!

Dovolte mi nicméně brát to jedno po druhém. Asi si pamatujete, že když Emma vstoupila do mého pokoje na klinice, oslovovala mě Ricku. Bylo to z toho důvodu, že jsem jí tehdy v nemocnicí při našem prvním setkání požádal, aby mi tak říkala. Avšak v době, kdy mě přišla navštívit na kliniku, jsem již věděl, že alespoň navenek žiji život toho druhého člověka, Richarda A. Hamiltona. Takže pokaždé, když řekla ‚Ricku' jaksi jsem to podvědomě nechal projít přímo kolem sebe, Ricka – s tím výsledkem, že on, Richard, byl tím, kdo byl vlastně hypnotizován, nikoli já!

Tedy alespoň myslím, že to takhle fungovalo. Možná jsem jedním z těch lidí, kteří jsou podle ní vůči hypnóze imunní, kdežto Richard je přirozený objekt. Ale to ještě nevím. Možná je to věc, na kterou přijdu později.

Richard (pro ní ‚Rick') mezitím usnul jako špalek a já, skutečný Rick, jsem měl volné pole. Ten pocit osvobození byl neuvěřitelný! Díval jsem se na svůj problém z úplné jiné perspektivy. Ihned jsem si uvědomil, že jediný důvod, proč jsem se dostal do téhle šlamastiky, téhle bezprostřední šlamastiky, kdy mé na klinice drželi jako vězně, je, že jsme spolu – tedy Richard a já – sváděli bitvy o

ovládnutí stejného území: takzvané mysli Richarda A. Hamiltona, obchodníka s nemovitostmi.

A náhle, když jsem se ohlédl zpátky, jsem to všechno spatřil. V jednu chvíli jsem klečel u své umírající Anne a hned na to jsem přeskočil (k tomu, jak se to stalo, se opět dostanu později) do téhle druhé podoby sebe samotného, která také držela svou ženu za ruku na místě nehody, ale nikoli téže nehody a ne za zcela stejných okolností.

Především jsem samozřejmě nevěděl, kde to jsem. Jak bych také mohl? Ale stejně tak důležité bylo, že on, Richard, nevěděl, co se to s ním stalo. Lze říct, že jsem se vynořil s takovou silou, že jsem ho na chvíli málem vytlačil z jeho vlastního hřiště. Přinejmenším ho to tak omráčilo, že jen ležel na zemi a mlčel – zatímco já, jak si asi pamatujete, jsem se začal rozhlížet a ptát se sám sebe, co se to ksakru děje. Prostě jsem najednou žil život někoho jiného a ten někdo byl v mnoha ohledech (i když naštěstí ne ve všech) mým klonem.

Problémy nastaly, když se začal vzpamatovávat z úvodního šoku, způsobeného mým příchodem – či z jeho hlediska, mým vpádem. Mně to připadalo, jako bych se znovu začínal rozpomínat na věci, o kterých jsem nevěděl, že je vím. Ve skutečnosti to bylo tak, že on, Richard, začínal přicházet k sobě a snažil se znovu ovládnout své vědomí. Takový stav věcí nemohl vydržet dlouho – a taky že ne. Když se nyní ohlédnu zpět, bylo to vše naprosto nevyhnutelné: má ‚zpověď' Anne, její zcela normální reakce (ačkoli stále nejsem přesvědčen, že by ‚moje' Anne udělala totéž), jeho – Richardův – strach a zděšení, že se ocitl pod zámkem jako šílenec, a můj vztek a zoufalství, když jsem zjistil, že jsem k tomuto šílenci připoután a odsouzen tak k tomu, abych sdílel jeho osud. Společně jsme fungovat nemohli. Bylo to prostě nemožné.

A nyní jsem tedy byl s Emmou v onom hypnotickém transu. Pochopitelně jsem ji neviděl, protože on, Richard, měl zavřené oči – a jiné oči jsem neměl. Ale ta blízkost mezi námi v té úžasné, klidné atmosféře transu byla, řekl bych, téměř extatická.

„Ricku?" začala. „Slyšíte mě, Ricku?"

„Kristepane, samozřejmě že ano!“ odpověděl jsem. „To se ani nedá vylíčit, jak jsem rád, že vás slyším. Chci říct, vy tedy opravdu víte, že tu jsem, že? Nebyl jsem si jistý, jestli to víte, ale teď vím, že ano.“

„Vím, že tam jste,“ řekla a její hlas byl tichý, uklidňující, laskavý. „Chci s vámi mluvit. Chci, abyste mi povídal o sobě.“

A tak jsem ještě jednou vyprávěl svůj příběh, ale lépe než kdy předtím. Dokonce jsem se začal blížit určitému vysvětlení, či alespoň teorii toho, co se stalo. Uznal jsem, že nejsem školený ve fyzice, ale pověděl jsem jí o časopisu Částice/vlna, který vydávám ve svém druhém – svém skutečném – životě, díky kterému jsem zhruba chápal, o co v tom oboru alespoň okrajově jde. Řekl jsem jí, že všechno, co jí napovídám, si může ověřit během jediného rozhovoru s jakýmkoli profesorem vysokoškolské fyziky, což zajisté není zase tak neskromné přání.

A pak jsem se zničehonic zarazil. Něco nebylo v pořádku. Náhle jsem měl pocit, že příliš rychle zacházím příliš daleko. Vycítil jsem, že z její strany přichází varování. Došlo mi, že mít pravdu nestačí. To přece není způsob, jak se bránit obvinění, že jste duševně chorý! Dokázat, že máte pravdu, je to jediné, co se počítá v omylném světě každodenní, rozumové skutečnosti – a já nemohl dokázat nic. Ani Einstein, kdyby se dnes vrátil, by nemohl dokázat, že je časoprostor zakřivený. Mohl by jedině poukázat na to, že nikdo jiný nepřišel s lepším nápadem, který by jeho teorii vyvrátil. (Musel by také mimochodem uznat, že jedna z jeho teorií, totiž ‚myšlenkový experiment‘ EPR z roku 1935, byla naprosto vyvrácena pokusem Alaina Aspecta v Paříži roku 1982. Takže jak jste nakonec dopadl vy?)

Právě tehdy jsem se tedy zarazil (ještě před tím, než jsem se dostal k těm ošemetnějším teoriím, popisujícím, co se skutečně děje, když pozorovatel sleduje, jak se kvantová vlna ‚sklapne‘ v částici) a řekl Emmě, že už se o celé záležitosti nechci dále bavit. Jelikož mé rozhodnutí respektovala a alespoň do určité míry, tím jsem si jist, chápala motivy, které za ním stály, tak souhlasila a probudila ho – Richarda – ze spánku.

Zdál se být poté mírnější. Všimli si toho všichni. To proto, že já jsem byl mírnější. A v důsledku toho si byl méně vědom mé přítomnosti. Ale já přemýšlel. Já plánoval, co musím udělat. Bylo to obtížné a on si uvědomoval, že se něco děje, a vždycky vyhrknul něco podivného, co jsem si chtěl nechat pro sebe. Bylo to mrzuté, ale já jsem si byl stále jistější, Že se těmto potížím budu schopen časem vyhnout.

Šance zdokonalit si svoji strategii přicházela pouze a jedině během oněch hypnotických seancí s Emmou. Přišel jsem na to, co dělá, a těžil co nejvíce z příležitosti, kterou mi nabízela. Poskytovala mi čas, soukromí a volnost přemýšlet bez něj. Ty seance s ní, kdy on byl v hypnóze a spal jako tlustý, přežraný pes u krbu, mi poskytovaly čas uspořádat si myšlenky. Uvědomoval jsem si, neboť mi to řekla, že jsou naše seance nahrávány. I tak jsem věděl, že kamera nahoře na zdi mě celou dobu sleduje a poslouchá. Takže mi bylo jasné, že to poslední, co bych měl dělat, je trvat na rozdílech mezi mnou a Richardem. To by se samo o sobě bralo jako dostatečný důkaz pro to, aby mne zde drželi – nás oba – pod zámkem neomezeně dlouho. A Richard, jelikož je příliš hloupý a vystrašený, než aby si věděl rady, by prostě dál bláznil jako předtím a já bych ho nedokázal zvládnout. Bylo jasné, že je na mně, abych převzal iniciativu. A k tomu, jak jsem si uvědomil, mi právě Emma dávala příležitost.

A tak jsem na konci naší čtvrté hypnotické seance udělal přesně to, co po mně kamera na zdi i naslouchající mikrofony chtěly: hrál jsem ‚vyléčeného'. Místo toho, abych neustále vysvětloval, kdo jsem a jak jsem se tam dostal, jsem já, Rick, nechal sám sebe postupně mizet, alespoň zdánlivě, až do ztracena jako úsměv kočky Šklíby. Až do chvíle, kdy jsem tam najednou už vůbec nebyl.

Mým posledním trumfem v této hře, jehož vynesení jsem si alespoň podle vlastního názoru dokonale načasoval, bylo, když jsem na konci této čtvrté seance Emmě řekl: „Emmo, proč mě stále oslovujete Ricku? Já se jmenuji Richard. Všichni mi říkají Richarde. Ne že bych byl nějaký hnidopich, ale mám divný pocit, když mi říkáte Ricku."

Chvíli bylo ticho. Přímo jsem cítil její radost, ano, i hrdost. Věděla, že jsem plně využil příležitosti, kterou mi nabídla. Já tehdy věděl, že už jsem v bezpečí. Skončilo to. Tedy alespoň tahle část.

„Dobře, Richarde," zaslechl jsem ji říkat, „nyní vás probudím. Až napočítám do tří, probudíte se uvolněný, osvěžený a plný sebevědomí. A ‚Rick' už bude navždy pryč. Takže: jedna, dva, tři…"

A ten dřímající kretén se probudil a cítil se skvěle. A já jsem se v tichosti stáhnul, neboť jsem věděl, že trpělivost, utajení a cílevědomost jsou mí nejlepší spojenci.

Já si s tou situací poradit dokážu, alespoň prozatím. Doufám tedy, že přinejmenším do té doby, než naleznu cestu ven, a já vím, že existuje. Hlavní věc, kterou musím udělat, je ovládnout jeho, aniž by o tom věděl. Anebo, pokud to nepůjde, alespoň dosáhnout určité dohody, podle níž mi nebude bránit a možná mi dokonce i pomůže.

Já bez něj totiž nemohu nic: jsem nehmotný. Bez alespoň občasného využívání jeho tělesné podstaty se odsud nikdy nedostanu.

A jestli se mi to nepodaří, jestli nakonec začnu mít pocit, že jsem navěky uvězněn, a propadnu zoufalství… pak bych se skutečně mohl zbláznit.

A pokud by se to stalo, nechtěl bych být v jeho kůži.

4

KAŽDOU MINUTOU strávenou ve společnosti tohoto člověka jím pohrdám víc a víc. Když se podívá do zrcadla, odvracím zrak – pochopitelně ne doslova, protože nemám zrak, který bych mohl odvrátit. Ale zkrátka se vyhýbám kontaktu s těmi částmi jeho mozku, které skrze oči zaznamenávají jeho odraz. A zejména se vyhýbám těm oblastem jeho mozku, které se mírně chvějí sebeuspokojením nad tím, co vidí.

Ach, to potěšení, které bych mohl u tohoto hlupáka zažít, kdybych se odvážil světlometem svého opovržení naplno posvítit do jeho tajnustkářského nitra: ta ubohá tajemství, šupácké myšlenky, ty úzkoprsé a sobecké tužby, jež vydává za poctivou ctižádost. Panebože, jsme takoví uvnitř všichni? Skutečně se necháváme šálit tou vnějškovou šarádou, kterou pro ostatní předstíráme? Anebo se jenom tváříme, že věříme tomu, co si navzájem nalháváme? A pokud ano, tak proč? To tak nutné potřebujeme přátelství?

Nemohu – nechce se mi – věřit, že v tom, čemu říkáme ‚společnost', jde pouze o tohle. Určitě přece musí existovat nějaká naděje. Už jen skutečnost, že chci, aby naděje existovala, je sama o sobě určitou nadějí. To je ale panebože trošku chabý základ pro optimistický pohled na budoucnost lidstva.

Už jsem to řekl zase: ‚Panebože'. Začínám snad být pobožný?

Opravdu tam Jsi? Je tam vůbec někdo?

Ticho. Co jsem taky očekával?

Očekával jsem ticho.

Ne, nezačínám být pobožný. Nejsem o nic více (a o nic méně) pobožný než kdokoli jiný, kdo stojí tváří v tvář té naprosté, do očí

bijící nesmyslnosti existence. Proč, ptáme se sami sebe, hledáme smysl, jestliže žádný není? Kde jsme tu představu vzali? Skutečnost, že o něm přemýšlíme, značí, že někde musí existovat – a ejhle, je tu Bůh!

Smysl možná na druhou stranu není něco, co můžeme někde nalézt, nýbrž si ho sami pro sebe vytváříme. Má on sám tedy v tom případě nějaký smysl kromě toho, že ho potřebujeme? Dává mu smysl naše potřeba smyslu?

Copak já vím!

Někdo jednou řekl, že žádný člověk není hrdinou pro svého sluhu. Sluhu jsem nikdy neměl ani jsem jím nebyl, ale mohu vám říci – a něco o tom vím – že žádný člověk není hrdinou pro někoho, kdo ví, co si dotyčný myslí.

Dost už! Jakým právem používám tenhle nadřazený moralistní tón?

Jen proto, že vidím Richarda A. Hamiltona z této ptačí (či žabí – ptakožabí?) perspektivy, ještě nejsem o nic lepší. Dívám se ze sebe sama na jeho nitro. Jak mohu vědět, že někdo nedělá totéž uvnitř mne a že není zrovna tak zhnusen? Koneckonců, to já jsem Richardem A. Hamiltonem nebo alespoň jeho kopií dost věrnou na to, aby mi bylo trapně. Můžeš mluvit o štěstí, Ricku: jen spočítej ty rozdíly.

O jednom jsem se už zmínil – vůbec necvičí. Je to pro mě dost nepochopitelné. Jak je možné, že někdo, kdo je skoro jako já, tak nedbá o své tělo? Nechci tvrdit, že jsem nějaký mistr světa nebo tak něco, ani že on je nějaký povaleč, kterému přetéká pupek přes kalhoty. Obléká se pečlivě, a jelikož ví, že má sklony k tloustnutí, sleduje svoji váhu mnohem starostlivěji než já. Dokonce docela dost často obědvá v těch restauracích, kde vám s účtem předloží i výpočet kalorické hodnoty vašeho jídla. Když jsme tam byli poprvé, nedokázal jsem se ubránit tak pohrdlivému úsměšku, že mě málem slyšel.

Za druhé, nemá žádné děti a nezdá se, že by o nějaké stál. Dobře, dokážu pochopit, že lidé celkově vzato nepostrádají to, co nikdy neměli. Nikdo není povinen se rozmnožovat; ten, kdo se tomu

vyhýbá, tím ve skutečnosti pravděpodobně prokazuje světu laskavost. Přesto však mezi sebe vrážíme klín: Já svou radostí, kterou mi přináší rodičovství, a on svým tupým zadostiučiněním, kterého se mu dostává tím, že spekuluje na burze a že ho zvou na ty správné večírky.

Za třetí – a teď se podržte – má politické ambice! Podívejte, já nepopírám, že jsem o tom taky přemýšlel. Buďme upřímní – kdo ne? Úplně přinejmenším si říkáte, že byste to dokázali dělat líp než ti hlupáci v Kongresu, v Oválné pracovně, v sídle guvernéra, kdekoli. A možná opravdu ano – kdybyste se tam dostali teď hned, dneska, takoví, jací jste. Ale to samozřejmé nejde. Abyste si tu práci mohli aspoň vyzkoušet, musíte si projít léty kompromisů a ústupků, díky nimž budete, než se tam dostanete, prakticky k nerozeznání od lidí, které nahrazujete.

Tenhle chlápek to ví a je mu to jedno. Akceptuje to. Dokonce má svoji taktiku. Může se vám zdát nedomyšlená či prospěchářská, podle toho, jak vážně ho budete brát. Má v plánu udělat během několika příštích let řadu těch správných kroků a skončit jako guvernér. Nebýt skutečnosti, že se nenarodil ve Spojených státech, brousil by si zuby na úřad prezidenta. Tenhle chlápek je neuvěřitelný.

Já jsem vlastně doposud jediná žába, která mu sedí na prameni. Tuhle jsem odposlouchával rozhovor mezi ním a Haroldem, kterému jsem upřímně řečeno nemohl uvěřit. Harold je jediný člověk na světě, kterému se s těmito ambicemi svěřil – kromě Anne, ale té se o nich zmiňuje jen nejasně a povšechně. Ale on a Harold jsou spoluspiklenci. Je jasné, že pokud by vše vyšlo, čekal by Harolda velmi vysoký post.

Onehdy seděl s Haroldem u oběda (tam, jak vám vypočítají ty kalorie) a zeptal se, zda mohl podle Haroldova názoru jeho nedávný pobyt na psychiatrické klinice z dlouhodobého hlediska poškodit jeho politické vyhlídky. Harold už o této záležitosti evidentně uvažoval. Po zralé úvaze dospěl k tomu, že k žádné újmě pravděpodobně nedošlo. Něco jiného by bylo, kdyby ho bývali přijali kvůli nějaké skutečné nemoci. On se ale nezhroutil ani

nepropadl depresím, které by mohly vzbudit pochybnosti, zda je schopen vykonávat vysokou funkci. Došlo pouze k tomu, že byl účastníkem dopravní nehody a utrpěl posttraumatický šok, způsobený úderem do hlavy. Ne že by to bylo přímo plus, ale tyto škody se daly zvládnout – zejména, pokud se jim podaří ututlat tu historku, kdy ho jedné noci našli, jak slídí kolem nějakého cizího domu a nahlíží do oken. Kdyby mu snad jeho nepřátelé začali přezdívat ‚Slídil' nebo ještě hůře ‚Šmírák' pak by bylo vše ztraceno. Ale Harold si byl jist, že tyhle problémy dokáží vyřešit tím, že to na těch správných místech trochu podmažou a získají pár podepsaných záruk od klíčových svědků.

Někdy si o Harolda – tohoto Harolda – dělám starost. Nemohu uvěřit, že by ‚můj' Harold zastával tak cynicky pragmatický názor. Možná že právníci jen odrážejí hodnoty svých klientů.

Ale dělají to i přátelé? Domníval jsem se, že přátelé vás mají upozornit, když říkáte blbosti, a ne tam jen tak sedět, moudře přikyvovat a počítat, kolik kalorií zkonzumují. Domníval jsem se, že Harold má jistá měřítka.

A dále je tu Anne. Co říci o Anne? Kde začít? O těch nejnápadnějších rozdílech jsem se již zmínil, vlasy, oblečení. Ale také tělo. Je to totéž tělo, stejně váží, klene se dovnitř i ven na stejných místech, ale je v lepší kondici. Tedy ne že by moje Anne byla ve špatné kondici, to ani náhodou. Naopak! Ale moje Anne nechodila běhat, neměla v koupelně rotoped, nechodila cvičit a neposilovala v sedm ráno s činkami. Tahle je, mohu-li to tak říci, spíše jako já ještě víc než já sám.

To vše jsou však drobnosti ve srovnání s rozdíly, které si teď každý den uvědomuji čím dál víc. Především ji vidím méně než dříve. Tím chci říct, že ona a Richard spolu tráví méně času než Anne se mnou. Má nabitý program. Když právě neorganizuje sbírku na operu, tak shání peníze na symfonický orchestr, muzeum umění nebo nějakou nemocnici či univerzitní fond. Anne je velice zapálená pro exkluzivní dobročinnost. Myslím si, i když vím, že by to ostře popřela, že míru úsilí, které do věci vkládá, měří mírou prestiže, které se jí za to, jak očekává, dostane. Vím, že se v tom pranic neliší

od většiny ostatních žen, se kterými v těch výborech zasedá, ale je hrozné říct něco takového o někom, koho milujete.

Je to tak, stále ji miluji. Snažil jsem se s tím přestat. Bylo by snazší, kdybych ji nemiloval. Říkám si, že je to kariéristická káča provdaná za ctižádostivého hnusáka – a přesně zde se mé spravedlivé rozhořčení hroutí. Protože je jasné, že je to všechno jeho vina, ale jelikož – a v tomhle musím být poctivý – je v něm něco ze mě a ve mně zase něco z něj, musím přijmout svůj díl zodpovědnosti za to, co z ní udělal.

Možná se ptáte, pokud je tedy Anne uvnitř v podstatě stále tou ženou, za kterou ji považuji, proč se prostě nevzbouří a neodmítne hrát roli společensky stoupající matróny, kterou z ní chce mít on? Upřímně řečeno, odpověď na tuhle otázku neznám a trápí mě to. Skutečně si přeje, aby se její život ubíral právě tímto směrem? Kdybych byl Richard, byl bych schopen tohle udělat svojí Anne? Je pro mě těžké tomu uvěřit. Moje Anne je – byla – silnější. Moje Anne by se za tohoto člověka neprovdala. Jeho touhám by se vysmála a šla by si svou cestou. Je možné, že by tyto dvě Anne byly tak rozdílné jako Rick a Richard?

Jak daleko jsem od domova.

Musím vydržet. Nesmím si zoufat.

Nejtěžší je pro mě být svědkem jejich milování. Nejde jim to spolu tak jako nám, a o to hůř. Mají své zajeté koleje. On ví, co se líbí jí, ona ví, co se líbí jemu. Nehovoří o tom spolu, neptají se jeden druhého, tak jak jsme to někdy dělávali my. Je to dobrý sex, ale náš byl skvělý. Dělají to často, čtyřikrát pětkrát za týden, ale my to dělali častěji. Nikdy jsme to nepočítali, byla to prostě součást toho, že jsme spolu. On si někdy – a to je na tom to nejhorší – promítá fantazie. Vůbec se nemiluje s ní, ale s nějakým pornografickým obrazem ve své hlavě. Když jsme si my – moje Anne a já – promítali fantazie, bavili jsme se o nich, přehrávali si je a těšili se z nich. Ty jeho jsou tajné hanebnosti. Někdy myslí na ženu, kterou někde potkal nebo jen zahlédl, a jejím obrazem si nahrazuje Anne. Jindy si je vymýšlí. Dělá totéž i Anne? To by mě zajímalo.

Jednu věc vím jistě: za jinými ženskými neběhá. Možná bych si ho víc vážil, kdyby jeho důvody nebyly tak zbabělé. V zásadě je moc líný. Také se bojí skandálu. A nemocí. A má v sobě něco pragmatického, co mu říká, že by měl setsakramentskou kliku, kdyby narazil na někoho lepšího, než je Anne.

Řekli byste: aspoň že tak. Ale je to k nevydržení. Já tady vězím v zákoutích jeho vědomí a on ji zatím osahává, funí a potí se na ní. Připadám si jako šmírák, jako zvrhlý úchyl. Když má on orgasmus, já ho nemám. Odehrává se to v jeho těle a v jeho mozku, nikoli ve mně – ať jsem, co jsem. Jediné, co si uvědomuji, jsou nervové vzruchy při jeho vyvrcholení. Klidně by to místo orgasmu mohlo být třeba kýchnutí; pro mne v tom příliš velký rozdíl není. Jak toužím sáhnout si na to, nač sahá svýma rukama, zažít to, co dokáže jeho tělo poskytnout, utvářet a vést jeho pohyby a probudit tak v ní onu syrovou, opravdovou vášeň, která, a to vím jistě, v ní je – musí tam být. Není to moje Anne, ale je jí dost podobná. Miluji ji a toužím po ní. Dokázal bych ji změnit. Dokázal bych, aby byla má.

Ale nejde to.

Tak už dost. Teď zase o něčem jiném. O čemkoli.

Musím se soustředit na svůj cíl a stát za ním. Má jediná naděje je v tom, že naleznu nějaký způsob, jak s ním komunikovat, který nevyvolá takovou paniku jako předtím. Mohl bych ho zničit a bylo by to pro mne určité zadostiučinění. Ale to by znamenalo zničit i sám sebe. Je to příšerné dilema. Musím vydržet.

Co mi zbývá?

* * *

Stalo se něco hrozného. Půl dne jsem z toho byl jak omráčený, ztuhlý zděšením. Ale postupně jsem si začal uvědomovat, co musím udělat. Je to moje jediná šance.

Richard spí, já ne. Ať je to, čím je to, že tělesné schránky a mozky potřebují ty své každodenní hodiny zapomnění, na mě to vliv nemá. Zatímco on spí, já trávím svůj čas průzkumem těch oblastí jeho mysli, do kterých se bojím vstoupit, když je vzhůru, abych

nevzbudil jeho podezření. Někdy v něm můj pohyb vyvolává sny, ale sny jsou přijatelné. O snech on ví. Všichni si myslíme, že o snech víme. Bereme je jako samozřejmost, ať jsou jakkoli pozoruhodné, a jakmile se probudíme, nedbáme na ně. Dokonce jsem na něj v jeho snech zkoušel i mluvit v naději, že bych snad mohl postavit mezi námi jakési předmostí. Nezabralo to. Jedna jeho část si uvědomila, co se děje, a to zděšení vypuklo nanovo. Rychle jsem musel rozdmýchat kouřovou clonu ze všech možných nesmyslů, aby celou tu událost považoval pouze za běžnou noční můru.

Procházel jsem si daleko nazpět jeho paměťové banky, porovnával je s těmi svými, všímal si míst, kde on udělal nějaké rozhodnutí a kde já udělal jiné, či kde se mu něco přihodilo trošičku jinak, než se to přihodilo mně. Podobnosti jsou u našich životů ohromující, a o to víc jsou rozdíly mezi námi ještě pozoruhodnější. Už jsem si začínal myslet, že kdyby totéž byla pravda i o mojí Anne a téhle Anne, pak by ještě byla naděje. Že bych časem mohl tento potácející se Richardův vrak odstrčit a najít způsob, jak mezi námi, ní a mnou, obnovit vztah, ze kterého jsme se těšili v tom druhém světě. Dokonce bychom mohli – nevím, jak tyto věci přesně fungují, ale naše geny musejí být prakticky totožné s těmi, které jsme měli v tom druhém světě – dokonce bychom možná mohli mít i Charlieho nebo alespoň dítě, které by s ním bylo téměř totožné.

Pak se to stalo, ta hrozná věc. Týkalo se to Anne.

Richard měl letět do Chicaga a zůstat tam přes noc kvůli obchodní schůzce. Letadlo odlétalo brzy večer, ale už odpoledne bylo jasné, že ho sklátí chřipka. Uvažoval, že by zavolal Haroldovi, aby jel místo něj, ale pak si uvědomil, že je Harold v Phoenixu, kde pracuje na nějaké koupi pro jiného klienta. A tak zrušil svou schůzku, zrušil let a šel domů.

Anne byla někde pryč – nejspíš, pomyslel si, na jednom ze svých výborů. Nechal jí vzkaz na dveřích, spolkl nějaký aspirin a vitamin C a uložil se do postele.

Když se vrátila, už skoro spal. Zaslechl jsem, jak vešla, ale on ne. Zaslechl jsem, jak si něco pro sebe zamumlala, když si přečetla

jeho vzkaz, a nakoukla do ložnice. Znělo to jako by řekla ‚ale ne!‘, avšak velmi tiše, sotva šeptem.

Přistoupila blíže a zřejmě nad ním několik okamžiků stála, než vycítil její přítomnost a otevřel oči. Líbala ho, obskakovala a zeptala se, jestli nemá zavolat doktora. Řekl, že rozhodně ne (co se týče doktorů, byl to srab – a poté, co byl zavřený na té klinice, ještě více než kdy předtím). Jediné, co prý chce, je vyspat se z toho, možná i zítřek strávit v posteli a pak už bude v pořádku. Je to taková ta jednodenní nemoc, kterou už měla půlka lidí u nich v kanceláři. Omlouval se jí, že ona to teď asi chytne taky, a ona mu řekla, ať se tím netrápí a hlavně ať se uzdraví. Řekla, že ho nechá spát a přijde se podívat později, zda něco nepotřebuje.

Netuším, za jak dlouho ono ‚později‘ přišlo. On v tu dobu tvrdě spal a já jsem si procházel jeho vzpomínky na důležitý rozhovor, který vedl se svým otcem, když mu bylo čtrnáct. Já jsem měl s otcem stejný rozhovor – zdánlivě o volbě povolání, ale ve skutečnosti o tom, co člověk v životě hledá – až na pár drobných detailů. Snažil jsem se přijít na to, zda tyto detaily nakonec nevedly k některým zásadním rozdílům mezi Richardem a mnou, když tu jsem zaslechl, jak se otevřely dveře a Anniny kroky se potichu blížily po koberci.

Měl zavřené oči, takže jsem neviděl nic, ale když se sklonila blíže, slyšel jsem její dech. Domníval jsem se, že se chce jenom přesvědčit o jeho klidném spaní a pak se zase vrátí ke své práci, ať to bylo cokoli. Ale právě když byla na odchodu, zazvonil telefon.

Tedy říci, že zazvonil, je dost přehnané. Měl velmi tichý zvuk a i přinejlepším by trvalo hezkou chvilku, než by člověka vyrušil byť z lehkého spánku. Bylo to kvůli tomu, že Richard se ke vstávání raději nechal přemlouvat, než aby musel vyskočit úlekem. Tentokrát stačil telefon první zazvonění sotva naznačit a ona už ho zvedla – stála hned u něj.

Představila se tiše, aby ho nevzbudila, ale jakmile zjistila, kdo jí volá, znervózněla a bála se mluvit. Nemusela mít obavy.

V Richardové mozku nebyl ani náznak nějaké reakce. Spal tak tvrdě, že by ho neprobudil ani požární hlásič. Ani já, v naprosto

bdělém stavu, jsem toho příliš neslyšel – pouze to, že z druhého konce se ozýval mužský hlas.

„Nemůžu mluvit," přitlumeně, úpěnlivě zašeptala, jako by si rukou zakrývala ústa. „Je tady. Zkoušela jsem ti volat. Ne, neodjel, je nemocný. Jsem v ložnici – počkej."

Velmi potichu odložila sluchátko, po špičkách vyšla ven, téměř neslyšně za sebou zavřela dveře a podle všeho pokračovala v rozhovoru přes bezpečnou přípojku.

Richard spal dál. Ale já… dokážete si asi představit, jak mi bylo. Dokážete si asi představit, co bych býval dal za to, abych mohl použít jeho ruce, zvednout ten telefon a zjistit, co se děje.

Ale já věděl, co se děje. Ten tónu hlasu, ta důvěrně spiklenecká vina mohla znamenat pouze jediné.

Anne je nevěrná.

* * *

Následující den strávil Richard v posteli s teplotou, nechutí k jídlu a bolestí hlavy. Hospodyně Agnes u něj zůstala ještě pár hodin navíc, aby měl neustále dostatek mátového čaje, vitamínů a čehokoli dalšího, co potřeboval během dne, když byla Anne pryč.

Já už se zatím mohl zbláznit. Nejenže byla bolest, kterou jsem pociťoval z toho, co jsem objevil, téměř nesnesitelná, ale má nemohoucnost cokoli s tím udělat mě přiváděla k beznaději. Obrazně řečeno jsem hodinu za hodinou přecházel sem a tam po jeho mozku, lomil rukama a lámal si hlavu s nějakým řešením.

Zatímco on tam ležel jako pytel brambor, usrkával léky proti chřipce s citrónovou příchutí, posmrkával a ospale sledoval přes den televizi, mě už pomalu doháněly k šílenství divoké fantazie o tom, kde asi Anne může být, co asi dělá a s kým.

V jistém smyslu mi po tom samozřejmě nic nebylo. Jak tihle lidé žijí, byla jejich vlastní věc a já neměl právo jim do toho zasahovat. Ale stejně jako pro všechny morální argumenty ani pro takovéto tvrzení nebylo příliš místa, či spíše žádné místo, ve skutečném světě, v němž jsem se ocitl.

Uvědomoval jsem si – jak by také ne? – že pravým zdrojem mých muk není to, co dělá tahle Anne, nýbrž to, čeho by mohla být schopná moje Anne a co již možná udělala, aniž bych se to kdy dozvěděl. Je možné, že jsem celou dobu žil ve světě snů, že jsem se oddával iluzím? Byl vůbec – Bože, odpusť mi tu myšlenku – byl vůbec Charlie můj? Teď jsem prostě nemohl vědět nic jistě, ale čím více se mi toho podaří zjistit o této Anne v tomto životě, tím budu mít větší šanci pochopit svoji Anne v našem životě. Bylo mi naprosto jasné, že bych mohl narazit na věci o ní, o kterých jsem předtím neměl ani zdání a s nimiž bych se velmi bolestivě vyrovnával. Neměl jsem však na vybranou. Musel jsem to vědět.

A tahle nehybná, zapařená hrouda sádla s chřipkou na to musí přijít za mne. Pokud to mělo znamenat, že i on odhalí nějaké pravdy jemu nemilé, budiž. Ve svém zoufalství jsem nebral ohledy.

Ale jak ho mám přinutit, aby to udělal? Netušil vůbec nic. Nic! Nikdy mu na tu jeho neskutečně samolibou mysl nepřišlo, že by mu mohla být manželka nevěrná. Jejich životy se podle něj pohybovaly v určitých kolejích a směřovaly k cílům, které si vytkli. Dokonce jsem si ani nebyl jist, když jsem tak o tom přemýšlel, jak přijme tu novinu, že má parohy. Bude z toho zdrcený? Vezme to filozoficky? Bude lhostejný? Nebo nebezpečný?

Co kdyby spáchal sebevraždu? Vystřelil by si mozek z hlavy – a s ním i mne.

Stál přede mnou dvojnásobný problém: jak ho upozornit na to, co se děje, a jak mít alespoň určitý vliv na jeho reakci.

A náhle – heuréka – vidím, že jsem náhodou přišel na to, jak vyřešit všechny své problémy naráz. Už před tím šokem z Anniny nevěry jsem hledal způsob, jak komunikovat s Richardem, aniž by byl znovu vyděšený a zmatený. Nyní jsem ho našel. Nejenže jsem nalezl prostředek, jak se s ním dorozumívat, ale, a byl jsem si tím celkem jistý, i jak ovlivňovat jeho chování. Nyní mi došlo, jak ho přimět, aby mě považoval za svoji přirozenou součást, které musí naslouchat, a ne za nějakého cizího vetřelce, před kterým musí utéct a jemuž se musí vzepřít.

Budu Hlasem žárlivosti.

Celý plán se mi v mysli rozestřel s děsivou jednoduchostí. Koneckonců, člověk nemusí být právě raketový inženýr, aby si spočítal, že když mu nějaký hlas v hlavě říká: „Jsem tvé alter ego z jiného vesmíru“, nemusí mu nutně věřit a možná uzná za vhodné nepracovat s těžkými stroji, dokud ten hlas nezmizí.

Ale ten tichý, nenápadný hlas žárlivosti, ten červík pochybností hlodající v nejzazších částech vašeho mozku, to je hlas, který má jméno, hlas, o kverem víte. Že tomu hlasu naslouchátе, ještě nutně neznamená, že z vás začíná být blázen. Řečeno s onou často používanou metaforou, mohl jsem sebevědomě postoupit do středu jeviště a konečně odhalit svoji přítomnost.

S horečkou se Richard nacházel v obzvláště zranitelném stavu mysli. Zdálo se to přirozené, že myšlenky poplynou do jeho vědomí bůhví odkud a budou za sebou vláčet řetězce volných asociací, vedoucích do míst stejně neznámých jako jejich původ. Nekladl příliš odpor, nechal se snadno ovlivnit. Myslel si, že si bude moci dopřávat fantazie, a když se mu zlíbí, tak je zase odloží. Ale to se mýlil. Tahle myšlenka, moje myšlenka, nezmizí, když už jsem mu ji tam jednou nasadil.

Během hodiny jsem ho přesvědčil, že to byl on, nikoli já, kdo zaslechl úryvek onoho telefonického rozhovoru mezi Anne a jejím milencem. Nebyl si jistý, zda se mu to zdálo, nebo zda se to skutečně stalo, když byl v polospánku. Ta pochybnost se ho už nepustí. Dostal jsem ho.

Někdy k večeru zavolal Harold, který se již vrátil z Phoenixu, aby se zeptal, jak mu je. Od Richardovy sekretářky věděl, že je nemocný, a chtěl vědět, zda by nemohl něco udělat. Richard ho málem požádal, aby ihned přijel, a on se tak mohl svěřit se svou mizérií jedinému člověku, kterému vždy důvěřoval. Harold aspoň bude znát jméno nějakého diskrétního soukromého detektiva, kdyby ho snad potřeboval. Ale ovládl se a pouze zahuhňal, že očekává, že bude do zítřka z nejhoršího venku.

Kéž by to tak byla pravda.

Když se Anne vrátila domů, zdálo se, že si není vědoma toho podezření v jeho očích. Celá zářila a hořela, čímž se jeho deprese

prohloubila v zoufalství. Netečně si hodil dva šumivé vitamíny C do sklenice vody a zamíchal je tužkou, načež mu ji Anne sebrala se slovy, že dostane otravu olovem. Vykládala mu, jaký měla den, ale on se nedokázat přimět k tomu, aby poslouchal. Příliš mnoho věcí jsou možná lži a on stále nedokázal snést, aby mu klidně lhala.

Té noci spala Anne na jeho naléhání v pokoji pro hosty, protože kvůli tomu, jak sípal, kašlal a jak sebou neustále házel, by se nevyspal ani jeden z nich. Nedokázal by čelit tomu, že by oba byli vzhůru a celou noc mlčeli.

Těch dlouhých tmavých hodin jsem velmi dobře využil k tomu, že jsem jeho neklidný spánek vyplnil plastickými sny o Anne v náručích cizích mužů (byly to výňatky z mých vzpomínek na to, když bývala v mé náruči) a během dne ho vlastní (to si aspoň myslel) hlas sexuálního posměchu popichoval kvůli jeho vlastním nedostatkům. Tento postup mi neskýtal žádné potěšení, ale situace nenabízela jinou možnost.

Ráno už byl Richard A. Hamilton můj člověk.

Přesně jak předvídal, ta nejhorší chřipka odezněla během čtyřiadvaceti hodin. Ale místo toho, aby hned běžel do kanceláře, jak původně zamýšlel, rozhodl se Richard strávit ještě jeden den doma, aby se úplně zotavil. Tedy tuto historku alespoň napovídal Anne. Také řekl Agnes, že nemusí zůstávat déle než obvykle, že si docela vystačí sám.

Odpoledne strávil horečným hledáním důkazu usvědčujícího Anne z toho, že vede tajný život. Zadní části poliček, dna skříní, nejtajnější zákoutí jejího šatníku, kabelky, zavazadla, kapsy, noční stolky, skříňky v koupelně a zásuvky v kuchyni. Nic. Pomalu mi docházela invence, stejně jako jemu došla už dávno. Pouze díky mé neodbytnosti hledal dál. Ale už začínal odolávat. Chtěl věřit tomu, že se mýlí, že jeho podezření byla pouze výplodem představivosti poznamenané chřipkou a horečkou. Snažil se již odvrátit od těch strašných pochybností, jež se ho zmocnily.

Ale to bylo samozřejmě nemožné. Nemůžeme ignorovat pochybnosti, stejně jako nemůžeme předstírat, že nepociťujeme vinu či pověrčivý strach. Je to jedna z těch rostlin, jíž se daří i bez naší

pomoci a která se vysmívá našim pokusům ji udusit, otrávit, nechat hladovět či pokosit. Richard věděl, že neúspěch jeho hledání nic nedokazuje – snad až na opatrnost, se kterou ona svůj poměr udržuje.

Či poměry, v množném čísle. Ano, ano, je to tak, stále jsem ho vodil za nos, jeho touhu dostat se na svobodu promptně utlumil hlodající Hlas žárlivosti, který mu hrozil, že ať uteče kamkoli, on bude stále s ním.

Dále jsem měl v plánu dohled. Když ji budeme řekněme týden či dva sledovat a zjistíme, že je naprosto bezúhonná, pak i já možná budu ochoten hodnotit to, co jsem zaslechl při onom telefonickém rozhovoru v trochu příznivějším světle. Samozřejmě jsem ani na okamžik nevěřil, že by tomu tak mohlo být, ale toto ujištění pomohlo Richardovi překonat zábrany, aby se snížil tak hluboko, že by špehoval vlastní ženu.

Byl jsem rozhodnutý, že jedinou věc, kterou by neměl udělat, je najmout si detektiva. Jestliže ho chci mít i nadále, či ještě více v hrsti, to poslední, co bych mohl potřebovat, je nějaký důvěrník, který by zvnějšku vstoupil do jeho života. Už takhle jsem dělal, co jsem mohl, abych ho odradil od rozhovorů s Haroldem – a to na základě toho, že by vypadal jako hlupák, pokud by se nakonec ukázalo, že jeho podezření byla neopodstatněná. Pouze když ho budu mít zcela pro sebe, mohu dosáhnout toho, co potřebuji.

A tak si Richard začal hrát na detektiva. Měl neuvěřitelně chabou představivost, ale zase jsem to byl já, kdo ho dokázal dostrkat k nějakému promyšlenému plánu. Bylo jasné, že bez cizí pomoci ji nelze sledovat nepřetržitě čtyřiadvacet hodin denně, přestože minimálně dvanáct hodin z této doby trávila v naší společnosti. Vtip spočíval v tom, vždy z běžných hovorů odhadnout a zároveň jí tu a tam kradmo mrknout do kalendáře, kde všude bude pobývat během různých částí dne – ta nekonečná řada schůzek a zasedání, ono posilování a obědy, které byly kostrou jejího života. Pak telefon, který zanechá běžný vzkaz, sklenička se známým, který tam byl také, návrh, že se pro ni zastaví a pojedou na večeři v tolik a tolik hodin a na takové a takové místo – všechny tyto nenápadné strategie

povedou jedna s druhou nevyhnutelně k tomu, že všechny lži, o které se bude pokoušet, začnou být již velíce brzy zřetelné jako otisky prstů na skle.

Po celou dobu – bylo to asi deset dní – mě překvapovalo, jak dobře Richard snáší ten stres a zatížení, které to nutně přinášelo. Říci, že jsem vůči němu cítil náznak obdivu, by bylo příliš, ale začínal jsem mít tušení, že mé předchozí pohrdání kvůli jeho nedostatku morální statečnosti bylo možná nepatrně přehnané. Navenek se jevil naprosto klidný. Anne netušila nic, tím jsem si jist. Když se milovali – což se během inkriminovaného období stalo třikrát – podával skvělý výkon, a dokonce ještě trochu náruživější než obvykle. Pouze já jsem věděl, že si minulý čtvrtek zaskočil do porno kina a s chutí znovu prožíval hlavní film.

Rozhodující zlom však nakonec přišel překvapivě rychle. Začínal mít pomalu tušení, že to celé byla jen bouřka bez příčiny (a upřímně řečeno, já také; už jsem si skoro rozmýšlel, jakou masku bych si zase mohl nasadit poté, co jsem Hlas žárlivosti s definitivní platností odložil), když se všechny ty červené vlaječky, které jsem mu nasadil do hlavy, napřímily a zatřepetaly.

Devět dní předtím si Anne do kalendáře udělala podivnou značku: ‚B.M.‘ přičemž celý zbytek úterního odpoledne přeškrtla. Obvykle bylo z jejích poznámek naprosto jasné, co měla na mysli – tuhle nějaký výbor, jindy zase kamarádku nebo takovou a takovou restauraci či něčí dům. Ale ‚B.M.‘ tam stálo bez čehokoli dalšího, tajemné svou osamoceností. Jednou večer u jídla převedl řeč dlouhými oklikami jakoby náhodou na ono dotyčné odpoledne a uhádl, že byla nedávno zvolena do zvláštního kontrolního výboru pro nadcházející charitativní ples na podporu Městského válečného muzea – což byla veliká pocta a on jí vyslovil své uznání. Pochopitelně se neptal, jak ono ‚B.M.‘ s touto událostí souvisí, jelikož by se tím přiznal k tomu, že strkal nos do jejího kalendáře.

Ale když se totéž ‚B.M.‘ znovu objevilo i o další dva dny později a odpoledne bylo znovu celé proškrtnuté, bylo mu jasné, že si musí její historku prověřit.

Tentokrát mu na jeho rafinované, obezřetné otázky odpověděla, že strávila odpoledne se svou kamarádkou Valerií na přehlídce podzimních módních kolekcí. Neznal Valerii tak dobře, aby jí mohl zavolat a ověřit si to, ale to ani nebylo třeba. Ten rozpor byl dostatečným důkazem. Železná pěst žárlivosti zesílila svůj stisk a on se připravoval na to, jak bude muset konečně stanout pravdě tváří v tvář.

Stalo se tak následujícího pondělí. V kalendáři se znovu objevilo ‚B.M.' doprovázené jako vždy oním rázným škrtem, který ohlašoval výlučnou, všeobjímající povahu oné schůzky.

Na nic se neptal, dal si pozor, aby neřekl nic, co by nasvědčovalo tomu, že má nějaké podezření… a sledoval ji ve vypůjčeném autě s tmavými brýlemi na nose a kloboukem naraženým těsně nad obočí.

Baltazarův motel se nacházel v horní části spektra oněch podniků, co inzerují nepřístupné filmy a vodní postele. U správcovy kanceláře významně poblikával růžový neonový nápis ‚pro dospělé'.

Ze svého stanoviště na parkovišti u čísel 7–11 na druhé straně viděl, že k tomu, aby získala pokoj, pomoc správce nepotřebovala. V kabelce měla vlastní klíč a šla přímo ke dveřím, jak rozeznal dalekohledem, kabiny číslo devět.

Přesně jak se obával, bylo to místo, na kterém se jen těžko mohlo konat setkání kontrolního výboru pro charitativní ples na podporu válečného muzea nebo předvádění i té nejodvážnější podzimní módní kolekce.

Tak čekal, srdce mu bušilo a dech měl krátký, foťák s objektivem pro delší vzdálenosti připravený na sedadle vedle sebe.

O pět minut a čtyřicet osm vteřin později zastavilo a zaparkovalo několik míst od Annina vozu další auto. To nablýskané BMW poznal okamžitě. Na zlomek sekundy se zachytil posledního stébla naděje: že Harold půjčil auto kolegovi nebo kamarádovi a nemá ponětí, k jakému proradnému účelu je teď použito.

Ale ne. Řidičem byl sám Harold. Vystoupil, zamkl vůz a celý nedočkavý zamířil přímo ke dveřím číslo devět a vstoupil bez klepání.

5

„STŮJ! NE! Nedělej to, proboha!“ křičel jsem zplna hrdla. Tentokrát svého hrdla, beze všech masek. Věděl, kdo jsem. Došlo mu, že jsem se vrátil. Poznal, co se děje. Ale já už ho neovládal.

Toho jsem se bál nejvíce. Věděl jsem, že nebezpečný okamžik přijde, až bude muset stanout tváří v tvář pravdě o své ženě, ale věřil jsem, že ho dokážu zvládnout a nasměrovat tam, kam budu chtít. Nepočítal jsem ovšem s tím, že se na seznamu hráčů objeví Harold.

Snad proto, že jsem byl tím odhalením šokován stejně jako Richard, na rozhodující okamžik jsem povolil sevření. Ihned nato jsem se cítil jako jezdec–začátečník, pod kterým se splaší kůň. Vyděsila mě prudkost té čiré, slepé zuřivosti, která se jím valila jako krvavě rudá přílivová vlna srovnávající se zemí vše, co jí stojí v cestě – včetně mě. Než jsem se stačil vzpamatovat a zhodnotit situaci, už byl venku z auta a rázoval si to přes silnici s těžkým ocelovým hasákem v pěsti.

„Nedělej to! Takhle to ještě zhoršíš!“

„Drž hubu!“ zahulákal. Chodci na druhé straně se znepokojeně podívali po tom zuřivě vyhlížejícím člověku, který se k nim blížil a podle všeho řval na někoho neexistujícího. Přidali do kroku, aby mu uhnuli z cesty.

„Richarde, ty víš, kdo jsem! Jsem tvůj přítel! Věř mi!“

„Jdi do prdele!“

Několik kolemjdoucích se dalo do běhu.

„Poslyš, tohle není dobrý způsob řešení. Prohraješ! Chceš snad prohrát?“

„Já ho zabiju! Zabiju je oba!“

„A co bude pak?“

„Na to seru, co bude pak!“

„Zase tě zavřou do blázince! A tentokrát navždycky!“

To ho dostalo. Zůstal stát přímo tam na chodníku, který se teď na vzdálenost asi dvaceti metrů zcela vyprázdnil.

„Ale vždyť jsi je viděl! Sám jsi je přece viděl!“ naříkal teskně. Přihlížejícím to muselo připadat, že oslovuje nějaký bod na zemi kousek před sebou. Ve skutečnosti se na nic nedíval. Náhle soustřeďoval veškerou pozornost na tento vnitřní hlas, přičemž jeho reálnost přijímal bez pochyb; odmítal to, co říká, ale ne to, že tam je. V tom okamžiku jsem si uvědomil, že se mi podařilo dosáhnout toho, co jsem potřeboval. Vedeme spolu dialog.

„Hele,“ řekl jsem, „pojďme odsud vypadnout dřív, než někdo zavolá policajty. Chováš se jako maniak. Koukni na ten hasák, kterým kolem sebe máváš!“

Podíval se na svou ruku, jako by patřila někomu jinému, pak odhodil hasák na nízkou zídku, jež se táhla kolem motelového parkoviště, a těžce dosedl vedle něj. Myslel jsem, že se rozbrečí, on ale slzy zadržel. „Jak jenom mohli?“ mumlal si. „Jak jenom mohli?“

Lidé pomalu začínali být zvědaví, jejich strach mizel, když viděli, že z něj zlost vyprchává. Koneckonců, i přes ty černé brýle a klobouk podivně naražený na hlavě vypadal dost slušně. Příliš se však nepřibližovali. Ti nejodvážnější se v bezpečné vzdálenosti shlukli do půlkruhu a šeptali si mezi sebou, co udělat. Většina se mu, jak už to tak obvykle bývá, vyhnula na sto honů a šla dál, aby se do toho snad nezapletla.

Já jsem se nyní hlavně bál, zda ten menší rozruch, který způsobil, nepřitáhl pozornost Anne a Harolda v jejich kabině přímo na druhé straně parkoviště. Ale nemusel jsem si dělat starosti. Evidentně byli příliš zabráni do toho, co dělali, ať to bylo cokoli, než aby se zajímali o svět za svými matně bezovými žaluziemi. Ale i tak jsem odtamtud musel Richarda dostat co nejdříve.

„Poslyš,“ řekl jsem, „máš poslední šanci odsud odejít. Když zůstaneš, přijedou policajti, budou se vyptávat a pravděpodobně tě zavřou – to znamená, že se tvoje jméno dostane do evidence! To

není moc chytré. Tak hejbni zadkem.“ Zmínka o jeho jménu v evidenci vyvolala reakci, kterou jsem potřeboval. Roztřeseně si přejel rukama po tváři a postavil se na nohy; nechal hasák tam, kde ležel, přešel zpět ulici a zmizel na parkovišti u čísel 7–11. Jen co jsme se o chviličku později rozjeli v onom vypůjčeném autě, již přijížděla policejní hlídka, aby prověřila narušení pořádku. Ze své provozovny se vynořil majitel čínské prádelny, vzrušeně ukazoval na opuštěný hasák na zídce a energickou pantomimou policistům přehrával Richardovo podivínské chování. Nikdo nezpozoroval, že Richard, na můj návrh již bez klobouku i brýlí, odjíždí opačným směrem.

„Ještě deset sekund,“ pravil jsem, „a už bys v tom byl namočený. Takže mě poslouchej, když na tebe mluvím. Víc toho nechci. Jenom poslouchej.“

„Asi bys mi měl spíš vysvětlit,“ řekl pomalu a rozvážně se záchvěvem hlubokého, bytostného strachu v hlase, „co se to ksakru děje.“

„Nejdřív to nejdůležitější,“ prohlásil jsem. „Když se mnou chceš mluvit, nemusíš vůbec hýbat rty ani používat hlas. Jinak si lidé budou myslet, že si mluvíš pro sebe, a my se přece chceme vyhnout tomu, abychom přitahovali takovouto pozornost, ne?“

„Ale co… co mám teda dělat?“ Když se na tohle ptal, zlomil se mu hlas.

„Jenom mysli. Jsem v tvojí hlavě, dokážu ti číst myšlenky. Až na mě budeš chtít promluvit, poznám to. Poznám i to, kdy nebudeš chtít, a nebudu tě obtěžovat, pokud to nebude nutné.“

„Chceš snad říct, že víš všechno, o čem přemýšlím?“ Stále mluvil nahlas s pohledem upřeným přímo před sebe, ale řídil zcela mechanicky.

„Skoro. Tak úplně všechno ne, protože nemůžu být všude naráz. Mysl je větší než ten, kdo ji pozoruje. A ‚tím, kdo ji pozoruje‘ myslím i toho, komu patří, nejen někoho zvnějšku, jako jsem já. Ani ty přece neznáš všechno, co se po většinu času nachází v tvé mysli, nebo ano? Tak jak bych to mohl znát já?“ Myslel jsem, že by bylo

dobré tento fakt zdůraznit, aby mu zůstal alespoň nějaký pocit soukromí.

„Tohle je tak neskutečně šáhnutý."

„Mohl bys to prosím tě zkusit říct, aniž bys hýbal rty? Jenom mně pro radost?"

Snažil se. Velmi se snažil. Ta myšlenka vyzněla jako zpomalená magnetofonová nahrávka s hodně zesílenou hlasitostí. „T–T–T–O–O–H–H–H–L–L–L–E–E J–J–J–E–E–E T–T–T–A–A–A–K–K–K N–N–E–E–S–S–K–K–U–U–T–T–E–E–Č–N–Ě–Ě Š–Š–Á–Á–Á–H–H–N–N–U–U–T–T–Ý–Ý–Ý !!!"

„Nemusíš to zas tolik přehánět. Prostě mysli tak jako normálně. Já už si to přečtu."

Zkusil to znovu. „Je to lepší?"

„Už ti to docela jde."

„Ty vole, já tomu nemůžu uvěřit!"

„Poslouchej," povídám mu, „nejsi jediný, kdo se cítí trošku divně. Věř mi, ani já jsem si neplánoval trávit takhle svůj život. Abych ti pravdu řekl, hodlám s tím něco udělat – a to brzo."

„Potřebuju se něčeho napít," prohlásil.

„Myslím, že při současném rozpoložení tvé mysli to není moc dobrý nápad."

„Kašlu na to, co si myslíš!" vybuchl a sjel ze silnice na parkoviště baru s názvem „U berné mince", v němž jsme ani já, ani on nikdy předtím nebyli. „Tak pojď – zvu tě na skleničku!" Tu větu řekl jen v duchu, ale hlasitě se zasmál, trpkým, nepěkným smíchem.

„Hlavně si dávej pozor," řekl jsem. „Jsi naštvaný, jsi nerozumný, jsi zranitelný. Jestli se opiješ, nedokážu ti pomoct. Kvůli svému zklamání se zapleteš do hádky nebo do rvačky a skončíš s rozbitým ksichtem, nebo ještě hůř." Skutečně jsem měl obavy, neboť jsem cítil, co by se mohlo stát.

Rozrazil dvojité dveře po vzoru pistolníků a přimhouřil oči, aby si zvykly na šero.

Bylo tam prázdno až na bledého barmana s mastnými vlasy ulízanými dozadu a tělem, jehož faldy jako by se od čela dolů čím dál tím více roztékaly.

„Je to dobré,“ řekl Richard, „stejně tady nikdo není.“

„Obvykle máme trochu víc narváno mezi pátou a šestou,“ pravil barman a odsunul noviny, které si četl, jako by vážily metrák. Richard si uvědomil, že opět promluvil nahlas, přestože chtěl mluvit pouze se mnou. Polekalo ho to. „Dejte mi gin martini,“ řekl.

„Samotné, nebo s ledem?“

„Samotné, s plátkem citrónu.“ Vysoukal se na stoličku a barman se dal zatím do práce.

„Je to dobré,“ řekl mi a tentokrát si náš rozhovor nechal řádně pro sebe. „Mám to pod kontrolou, dám si jenom tuhle jednu.“ A pak, jako by chtěl dokázat sám sobě i mně, že si s novou komplikací své situace dokáže poradit s naprostým přehledem, řekl barmanovi nahlas: „Dejte si jednu na mě.“

„Díky.“ Vhodil Richardovy drobné do sklenice na polici a přes barový pult mu na tácku přistrčil martini. Jeho profesionální šestý smysl mu říkal, že tento zákazník si povídat nechce, a tak se vrátil ke svým novinám a ponechal Richarda sobě samému.

„Pokud se dokážeš omezit jenom na jednu,“ řekl jsem a snažil se ho nesekýrovat – přesto jsem však cítil, že jsem povinen prosazovat svůj zájem, „pak je to v pořádku. Pomůže ti to, aby ses uklidnil a myslel jasně. Po dvou budeš v háji. Věř mi.“

Richard usrkával své martini. Bylo dobré. Neodpověděl mi hned. Myšlenky mu proudily příliš rychle, než abych je mohl všechny sledovat. Nebyl jsem si ani jist, jakým směrem se v nich ubírá. Nakonec však zformuloval jasnou větu a poslal ji mým směrem. „Myslel jsem, že už jsi pryč, Ricku. Myslel jsem, že už jsem vyléčený.“ Ta myšlenka měla dojemný, smutný nádech. Náhle mi ho bylo nečekaně líto.

„Nebylo se z čeho vyléčit,“ řekl jsem mu, jak nejdůrazněji to šlo. Jsi stejně zdravý jako každý jiný a já taky.“

„Nechtěl bych o tom muset přesvědčovat Rogera Killanina.“

„Ani nebudeš muset – tedy pokud budeš rozumný.“

„A co přesně v tomhle kontextu znamená ‚rozumný‘? Abych jako nezapomněl, že se nemám nikomu zmiňovat o tom, že jsem na hlavu?“

„Ty nejsi na hlavu! Zbav už se té myšlenky!“

„Bavím se s hlasem ve své hlavě. To je přece na hlavu, ať to posuzuje kdokoli!“

„Ne nezbytně. Tak především, já právě teď funguji jako ten prvek, který tě krotí. Ti, kdo jsou na hlavu, slyší hlasy, které jim říkají, aby zabíjeli lidi nebo vyhazovali do povětří budovy. Už jsi někdy slyšel o někom, kdo by říkal, že má v hlavě Hlas rozumu, který mu rozmlouvá páchat násilí?“

Přijal tu myšlenku s nechutí. „Asi máš pravdu. Nebýt tebe, zřejmě bych je oba býval zabil.“

„A teď bys seděl ve vězení a sledoval, jak jde zbytek tvého života do háje.“ Snažil jsem se ze své výhody vytěžit co nejvíce tak, aby zůstal v mé moci, ale abych v něm nevyvolal zášť.

„Ale tys mě k tomu ponoukal,“ pravil náhle vyčítavě. „Kvůli tobě jsem byl podezíravý. Byl jsi to ty, ne?“

„Dá se to tak říct,“ připustil jsem. Snažil jsem se tuto část své role zlehčit. „Byl jsem to já, kdo zaslechl ten telefonický rozhovor, ne ty. Myslím, že jsem tě nasměroval určitým směrem. Možná jsem to neměl dělat. V tom případě se ti omlouvám. Ale zkus se vcítit do mého postavení. Co bys býval udělal?“

Přemýšlel o tom. Bylo to rozumné tvrzení a on, přes všechny mé výhrady vůči němu, byl rozumný člověk. „Možná bych býval udělal totéž. No nic, už je to pryč. Otázka zní, co uděláme teď?“

„S nimi? Podle mého názoru nic. Hlavně nic ukvapeného. Víš, co si myslím? Myslím, že tenhle poměr je jednou z těch věcí, ke kterým dochází mezi přáteli, když se příliš sblíží a… trochu se to vymkne z ruky. Myslím, že tě Anne miluje. Myslím, že i Harold tě má svým způsobem rád. Klidně se vsadím, že se oba kvůli tomu všemu cítí příšerně provinile.“

„A tím se to snad napraví?“

‚Jistěže ne. Ale takovéhle věci se prostě někdy musí nechat volný průběh. Dej jim čas, a ono se to přežene. Lidské bytosti dokáži dělat nerozumné, pošetilé, někdy i kruté věci. Zraňují lidi, které zraňovat nechtějí. A někdy jsou zraňováni právě ti lidé, kteří musejí projevit určité pochopení – a hlavně určitý takt.“

„Nevím, jak můžeš očekávat, že na celou věc zapomenu. Nebo že jim odpustím.“

„To neočekávám. Říkám jen, dej jim čas. Dej sám sobě čas. Zaručuji ti, že jestli něco uděláš ukvapeně, budeš toho do smrti litovat.“

Dopil svou sklenku a ještě tam chvíli seděl, mysl stále zmatenou. Barman byl naštěstí příliš lhostejný, než aby se ho byť jen zeptal, jestli si dá ještě jednu. Určitě by býval řekl, že ano, dvojitou, a to by bylo zlé.

„Prosím tě, věř mi,“ řekl jsem, „snažím se tě přesvědčit o tom, co je pro tebe nejlepší.“ Vlastně to byla pravda. Došlo mi, že svým způsobem, což nebylo úplně tak, jak bych si to představoval já, ale dost na to, abych s ním cítil, ji opravdu miluje. Na její věrnosti mu hluboce záleželo. Považoval ji za svého spojence a spřízněnou duši, stejně jako Harolda považoval za člověka, jehož přátelství vymezovalo význam tohoto slova.

A teď tohle. Vím, že to pro něj bylo téměř nesnesitelné, stejně jako by to bylo v mém světě pro mě. „Ať došlo k čemukoli,“ pokračoval jsem, „tím, že se rozzuříš a vytrhneš svůj život i s kořeny, to můžeš jenom zhoršit.“

Nevěděl jsem, co ještě říct. Víc jsem pro něj udělat nemohl. Snažil jsem se přečíst jeho myšlenky, ale zaplavoval je takový příval bolesti a zmatku, že to prostě nešlo. Tak jsem ho nechal na pokoji.

Po chvíli se pokusil – musím popravdě říct, že to byl hrdinský pokus – se sebrat. Odstrčil prázdnou sklenku a sklouznul ze stoličky. „Zkusím to,“ řekl neuváženě nahlas a zamířil k východu.

„To udělej, kamaráde,“ odtušil barman, aniž by zvedl zrak od novin.

* * *

Onoho večera šli na charitativní večírek pro operu. Když dorazila Anne domů, byl Richard ve sprše. Když vešla do koupelny, on byl právě v šatně a oblékal si smoking. Než se ona začala oblékat, on se již díval v ložnici na večerní zprávy, ale než si sedla před

zrcadlo, on se již přemístil do obýváku. Někde v průběhu cesty se letmo políbili a lhali si o tom, co přes den dělali.

V autě pustil cédéčko s Vivaldim. Navenek byl klidný a maličko znuděný, což s vidinou večera, který byl před nimi, mohla očekávat. V duchu jsme on i já žasli nad tím, s jak chladnou hlavou se Anne ovládá. Prostě tam seděla, osvěžená (je–li to to pravé slovo) oplzlými slastmi v Baltazarové motelu, smysly jí asi ještě po těch hodinách bouřlivé, cizoložné tělesnosti stále pulzovaly; jela vedle něj v aute a jen tak tlachala o zasedacím pořádku Mabel Dodgeové–Bryanové a o tom, jak ho museli pětkrát předělávat, jelikož několik tučných šeků pro fond na budovu opery dorazilo na poslední chvíli.

„Je to vůbec možné, nebo ne," přistihl jsem se v myšlenkách, „že mezi nimi k ničemu nedošlo? Neděláme příliš ukvapené závěry na základě poměrně malého množství důkazů?"

Tahle úvaha byla má soukromá a nebyla určena Richardovi, ale když se mu ze rtů bezděčně vydral hlasitý, nevěřícný úsměšek, uvědomil jsem si, že už mi pomalu uměl číst myšlenky skoro stejně dobře jako já jemu.

Anne se na něj polekaně podívala a on se tento výbuch snažil vydávat za záchvat kašle. „Není ti nic?" zeptala se zřejmě s nepředstíranými obavami. Ujistil ji, že není, vysmrkal se, i když nemusel, a v duchu na mne zavrčel: „Jsi ještě větší blázen než já, pokud si tohleto myslíš!"

Honem jsem se mu za tu myšlenku omluvil a poblahopřál mu k tomu, jak je bdělý. „Mimochodem," pokračoval jsem, „než tam dojedeme, měli bychom si promluvit o jedné věci. Dnes večer tam bude i Harold." Tohle jsem věděl jedině proto, že to věděl on, a byl jsem si vědom, že tuto skutečnost téměř pustil z hlavy. Říkal jsem si, že bude lepší, když to probereme a budeme na to setkání připraveni.

„Já na to nezapomněl," oznámil mi stroze.

„Neměl by ses radši předem rozhodnout, jak se k němu budeš chovat?"

„Budu se chovat tak jako vždycky."

„Dobře. Jsem si jist, že to zvládneš." Raději bych si byl ještě trochu jistější, ale říkal jsem si, že bude lepší povzbudit jeho

sebevědomí, než je podkopávat tím, že si budu stále mlít svou. Musím říct, že nakonec splnil, co slíbil. Naštěstí si stačili s Haroldem jen vyměnit ten nejkratší z pozdravů, než ho odtáhla Mabel Dodgeová–Bryanová, aby ho seznámila s čestným hostem, pomenším maďarským dirigentem se strhanými rysy, jehož tvář vídával na obalech gramofonových desek, kompaktních disků a bulvárních plátků tak dlouho, až kam mu paměť sahala.

Při večeři seděl Richard u hlavního stolu mezi vdovou po velvyslanci z OSN, jež měla údajně cenu tří miliard, a dirigentovou okouzlující jednadvacetiletou šestou manželkou. Anne se dostalo té cti, že seděla o pár míst dál po dirigentově levici. Harold byl u trochu skromnějšího vedlejšího stolu. Richard je celý večer oba nenápadně pozoroval, pátral po jejich chápavých pohledech, drobných úsměvech či jakýchkoli jiných neklamných známkách utajované intimity. Ale nic takového.

„Musí se jim nechat," řekl mi, „že jsou velmi dobří."

Souhlasil jsem. Bylo to impozantní. Komu čest, tomu čest.

Cesta domů probíhala v poklidu. Anne prohlásila, že je unavená – přemohl nutkání říci, že není divu – sklopila si sedadlo a zavřela oči. O čtyřicet minut později už byli v posteli, Anne již spala a Richard koukal do stropu, příliš toho však vidět nebylo. Já zůstal zcela zticha, ve stavu podobném bezvědomí. Nechtěl jsem se pouštět do hovoru a doufal jsem, že ani on tak neučiní. Ale po nějaké chvíli mě začal svými myšlenkami hledat.

„Ricku? Jseš tam?"

„Jistě že tady jsem."

„Můžu s tebou mluvit?"

„Co kdyby ses radši trochu vyspal?"

„Nejde to."

Věděl jsem, co přijde, a vůbec se mi do toho nechtělo. Ale neměl jsem na vybranou. Nechal jsem ho, ať je tedy po jeho a vypovídá se mi.

„Děsně mi stojí. Mám ho jako kládu."

Byl jsem si toho vědom a řekl jsem mu to. „Takže?"

„Takže co? Netuším, co očekáváš, že s tím udělám."

„Co myslíš, že bych měl udělat já?“

„Já nevím. Třeba by sis ho mohl potichu vyhonit, aniž bys jí vzbudil.“

„Před tebou je mi to trapné.“

„To ti nemusí být – ale chápu to. Zkus myslet na něco jiného.“

„Nejde to. Já chci… já chci…“

„Vím, co chceš.“

„Nemůžu si pomoct. Hnusím se sám sobě, ale chci jí. Nemůžu si pomoct.“

Bál jsem se, že k tomuhle dojde, a přesto jsem si, upřímně řečeno, nebyl jistý, jak tuto situaci vyřešit. Rozhodl jsem se jít do toho po hlavě.

„Mohl bys ji vzbudit. Víš přece, že se jí to obvykle líbí.“

„To nejde! Ne po tom, k čemu došlo!“

„Je to na tobě. Já se do toho montovat nebudu.“

Dlouhé ticho. A potom povídá: „Připadá mi to, že mi vždycky jenom vyhověla.“

„No, tak to bys jí možná měl nechat, aby ti vyhověla i teď.“

„Myslíš?“

„Co se tím dá zkazit?“ Zdaleka jsem v této otázce nebyl tak klidný, jak jsem chtěl, aby si myslel. Byl to risk, ale abych byl upřímný, jedna má část byla zvědavá. Vlastně, abych byl drsně upřímný, až chorobně zvědavá.

Obrátil se k ní, zajel jí rukama pod tenkou noční košili a začal jí jemně masírovat tělo. Zavlnila se, mírně zasténala a přisunula se k němu. „Mmmmmm, to je příjemné…“ zašeptala rozespale. Podle toho zvuku jsem poznal, že našpulila ústa do onoho mírně kočičího úsměvu, kterým se usmívala, když se cítila sexy.

„Copak, miláčku, nemůžeš… ááá.“ Ucítila jeho erekci. Přitulila se k němu ještě víc, rukama mu po ní jezdila nahoru a dolů a lehce u toho vzdychala a šeptala. Byl rád, že je tma. Nechtěl by jí vidět do očí. Slyšel jsem ho, jak dýchá čím dál rychleji, když vklouzla pod peřinu a vzala ho do úst.

Vtěsnal jsem se do stínů jeho vědomí a kdybych měl zuby, zatnul bych je. Začal jsem si přát, kéž bych nebyl býval dopustil, aby se tohle stalo.

Když bylo po všem, vylezla jako had po jeho těle nahoru, položila si spokojené tvář do mezery mezi jeho ramenem a krkem, šťastně vzdychla a zase usnula.

Ležel bez hnutí. Byl nervózní, nevěděl, co mi má říct. Říkal jsem si, že bych měl to ticho prolomit.

„Tak vidíš," řekl jsem poněkud chabě, „bylo to dobré." Doufal jsem, že nevycítí pochybnosti v mém tónu.

„Obsloužila mě." Ta odpověď byla mrzutá, smutná, plná zatrpklosti. Snažil jsem se dělat, co se dalo.

„Myslel jsem, že to od ní bylo velmi laskavé."

„Myslíš, že při tom myslela na něj?"

„To nevím. Na tom nesejde. Nemysli na to."

„Jak na to můžu nemyslet?"

‚Aspoň se snaž. Pomůžu ti."

„Jak mi můžeš pomoct?" zeptal se náhle trpce. „Ty přece neexistuješ. Jsi jenom příznakem šoku, jako posledně. Buďto půjdeš pryč, anebo se znovu zblázním. Vím to."

Došlo mi, že musím něco udělat. Jestli ho tam nechám takhle celou noc ležet a přemítat bůhví, do jakého rozpoložení mysli by se mohl do rána dostat. „Co když ti můžu dokázat, že jsem skutečný?" řekl jsem bez rozmyslu.

Taková troufalost ho trochu vyvedla z konceptu. „Jak?" otázal se nakonec mírně vyděšen, že ho šílenství již zachvátilo.

„Kdybych ti ukázal něco, co znám, a ty ne, přesvědčilo by tě to?"

„Přijde na to," pravil obezřetně a jeho mysl byla územím nejistoty a hluboké nedůvěry.

Rychle jsem se do toho vložil. „Dobře," řekl jsem, „zapomeň na problém, jak něco dokazovat bez vnějších důkazů. Jak já vždycky říkám: ber to pěkně jedno po druhém. Pravděpodobně se mi to vše nepodaří během jediné noci, ale můžeme s tím začít. Budeš potřebovat baterku, dva kusy lepenky, nůžky a izolepu."

O dvacet minut později už jsme měli vše připraveno v jeho pracovně. Baterku jsme položili vodorovně na okraj jeho stolu mezi dvě těžítka. Byla namířená na kus tuhé lepenky, kterou ve vzduchu přidržovaly zásuvky kartotéky a která sloužila jako clona.

Asi metr za touto lepenkovou clonou byla ještě jedna, uchycená úplně stejné. Lišily se pouze v tom, že do první z nich vystřihl Richard podle mých instrukcí dvě úzké, svislé štěrbiny, které se daly odkrývat či zakrývat dvěma lepenkovými záklopkami připevněnými izolepou.

Poodstoupil a tázavě si to celé prohlížel.

„Možná to tak ani nevypadá," řekl jsem, „ale právě jsi vyrobil opravdovou součást pokusného laboratorního vybavení. Teď zhasni stropní světlo a rozsviť baterku."

Paprsek z baterky prořízl tmu a osvítil první clonu – obě štěrbiny byly zakryté. „Teď jednu štěrbinu odkryj," pravil jsem. „Je jedno kterou."

Jednu z nich odkryl. Na druhé desce byl nyní vidět úzký pruh světla s ostrými okraji, který odpovídal tvaru štěrbiny odkryté na první cloně.

„Zatím to jde dobře," řekl jsem. „Očekávali bychom, že přesně tohle uvidíme, že?" Čekal jsem na jeho souhlas, než budu pokračovat. „Takže," řekl jsem, „dejme tomu, že si položíme otázku, co bychom očekávali, že uvidíme na druhé desce, pokud bychom odkryli obě štěrbiny na první desce současně. Logicky bys očekával, že spatříš dva pruhy světla, jako je ten, který vidíš teď – je to tak?"

„Asi jo," zabručel a říkal si, jak by tohle všechno asi mohlo souviset s jeho problémy.

„Dobře, tak se podívejme, co se ve skutečnosti stane. Odkryj i druhou štěrbinu, ano?" Naklonil se a udělal to. „Tak, a mohl bys mi popsat, co vidíš teď?"

To, co ve skutečnosti viděl namísto dvou oddělených pruhů světla, které mohl logicky očekávat, byl široký vzorek tmavých a světlých pruhů, které splývaly jeden do druhého. Byla to pozoruhodné jasná demonstrace toho, k čemu jsem se snažil dospět, a upřímně řečeno jsem byl dost zklamán jeho reakcí.

„Já ti teda řeknu, co má jako bejt!“ vyjel jsem trochu. „Je to nelogické. Nedává to vůbec smysl. Když je odkrytá jedna štěrbina, objeví se na druhé desce úzký pruh světla, když jsou ale odkryté obě, objeví se tenhle složitý vzorek. Proč? Napadá tě něco?“

„Kdo ví? Prostě odraz nebo něco takového.“

„Ne, to není odraz. Je to něco mnohem důležitějšího.“

„Tak mi to řekni.“

„Ověřme si jen tak pro pořádek,“ pravil jsem rozhodnutý dodat svému hlavnímu tvrzení na důrazu, „že i kdybys o tom přemýšlel, neočekával bys, že se stane tohle, když se obě štěrbiny odkryjí současně?“

„Dobře, dobře. A co má být? Pane bože!“

„Tudíž,“ pokračoval jsem, „jsem ti ukázal něco, co jsi ty ještě neznal, ale já ano.“

„S tím můžu souhlasit jen do určité míry,“ řekl zdráhavě. „Jak mohu vědět, že už jsem to nevědomky neznal předtím?“

„Správná připomínka. Ale teď ti řeknu ještě něco, co nevíš, a to proč tomu tak je. Důvod je ten, že když byla odkrytá pouze jedna štěrbina, světlo se chovalo jako by bylo z částic, takových stejných maličkých projektilů či golfových míčků vystřelovaných tím otvorem v rovných přímkách. Ale když jsme odkryli obě štěrbiny zároveň, světlo si to rozmyslelo a začalo se chovat jako vlny. Zkus to znovu, zakryj jednu štěrbinu,“ udělal to, „a zase se začne chovat jako částice.“ A znovu sena druhé desce objevil jediný pruh světla s ostrými okraji. „Odkryj druhou štěrbinu… a máme tu vlny.“

„Strhující.“

„Nech si svůj sarkasmus a zkus položit nějakou inteligentní otázku.“

„Tímhle se dá léčit nespavost?“

„Dobře, položím ji za tebe. Otázka zní, jak může světlo procházející první štěrbinou vědět, zda je ta druhá odkrytá, či nikoli? A zřejmě to ví, protože když je druhá štěrbina zakrytá, světlo procházející tou první se chová jako částice. Ale když je odkrytá i ta druhá, světlo procházející oběma dvěma se chová jako vlny. Takže

kdo řekne světlu procházejícímu první štěrbinou, zda je ta druhá odkrytá, či nikoli?“

Ticho. A potom povídá: „Bude v tom někde nějaký háček.“

„Právě jsi demonstroval základní paradox v jádru kvantové teorie.“

„Vážně?“

„Tedy vlastně jsem to byl já. Ověř si to, uvidíš, že mám pravdu.“

„To stále ještě není přesvědčivý důkaz o tom, že jsi tím, kým říkáš.“

„K tomu se ještě dostaneme. Prozatím se můžeš utěšovat skutečností, že nejsi o nic šílenější než zbytek vesmíru – a teď se běž prospat.“

6

„S TOUHLE VĚCIČKOU zachytíte každý slovíčko v místnosti patnáct krát patnáct metrů.“ Tvář toho muže byla široká, měkká a naprosto bezcharakterní, ale jakoby náhradou se v ní neustále zračil zamračený výraz plný mrzutosti a nepřátelství vůči celému světu. Jeho oči vykukovaly v obranném postavení ze záhybu kůže připraveny na slovní útok či urážku. Na své zákazníky dělal dojem, jaké se jim dostalo pocty, že se k němu mohli takto přiblížit, aniž by dostali pěstí – a i tak by s ním radši neměli vyjebávat.

Richard neměl vůbec nic takového v úmyslu. Z tlustých prstů toho chlapa si vzal ten maličký mikrofon a zkoumal ho. Nebyl o moc větší než špendlík.

„Umístíte vysílač v okruhu padesáti metrů a pak to můžete poslouchat o deset, patnáct kilometrů dál.“

„Nechci poslouchat přímo,“ řekl Richard. „Chci si jen nahrát, cokoli se poblíž řekne.“

„Spouštění hlasem – žádný problém. Takhle si nastavíte vysílač,“ přepnul knoflík, „a buď si zapojíte nahrávací zařízení přímo přes tuhle zdířku, nebo to budete přenášet a nahrávat z přijímače.“

Richard se rozhodl pro jednodušší metodu přímého nahrávání. Počítal s tím, že buď použije auto zaparkované poblíž motelu, nebo si dokonce možná dlouhodobě pronajme jinou kabinu a nainstaluje magnetofon tam. Byl si jist, že dostat mikrofon do kabiny číslo devět nebude představovat žádný problém.

Ten tlusťoch měl rád lidi, kteří platili hotově – jako Richard. „Kdybyste ještě něco potřeboval, směrové mikrofony, skryté kamery, vyrábějí teď úžasné věcičky s vláknovou optikou…“

„Myslím, že tohle bude stačit,“ řekl Richard a vzal igelitku, v níž byl uložen jeho nákup. „Kdybych něco potřeboval, přijdu zas.“

„Pane –?“ Richard se zastavil v půli cesty ke dveřím. Tlusťoch se na něj díval s jakousi nejapnou mnohoznačností, jíž se mu snažil dát otevřeně na srozuměnou, že všechny potíže, které by Richardovi mohly vyvstat, by se daly vyřešit s pomocí tohoto obchodu. „Nepotřebujete bouchačku? Máme tu skvělé zbraně.“

Richard obrátil zrak na tu polovinu obchodu, kde byly vystaveny pušky, brokovnice a pistole všeho druhu. Cítil jsem, že je v pokušení, ale pak ustoupil. „Už jednu mám,“ řekl a vyšel ze dveří. Byla to lež, ale byl jsem rád, že ji vyslovil. Litoval jsem pouze toho, že jsem mu nedokázal rozmluvit ten nápad, aby Anne a Harolda v motelu napíchnul. Nikdo, řekl jsem mu, se o sobě při odposlouchávání nedozví nic dobrého.

„Já se netoužím dozvědět něco o sobě,“ odpověděl mi. „Chci se něco dozvědět o nich. Chci vědět, jestli máš pravdu v tom, že ta záležitost není nic vážného.“

„A pokud je?“ zeptal jsem se – nechtěl jsem se vracet k tomu, co jsem dříve řekl, ale aspoň jsem připustil tu možnost, že jsem se mohl mýlit.

„Pokud ano… tak to pak odtamtud odstraním. A tím myslím, že to odstraním sám, bez tvojí pomoci. Tak do toho nestrkej rypák!“

Víc jsem z něj dostat nedokázal. Učil se až znepokojivě rychle, jak přede mnou zakrýt své myšlenky. Stále jsem v jeho mysli dokázal číst, znal jsem rozhodnutí, před kterými stál, ale nedokázal jsem s jistotou předvídat, jakým směrem se vydá. Svým způsobem to bylo zdravé. Znamenalo to, že mě čím dál více přijímal jako skutečnost, jako někoho, s kým musí počítat, s kým musí vycházet a koho, když je to nezbytné, musí přelstít. Ale to mi můj úkol udržet si nad ním vliv nijak neulehčovalo.

Ráno musel strávit se skupinou spolupracovníků, se kterými stavěl nové kondominium na pozemku divadla, jež bývalo

pozoruhodně pěknou ukázkou stylu art–deco. Byl to jeden z okamžiků, kdy si mohli gratulovat k tomu, jak úspěšné vyzráli na stavební úřady a památkáře. Richard však na slavení zrovna náladu neměl. Svou sklíčenost odůvodňoval tím, že ho začíná bolet zub, díky čemuž se vyhnul i jinak povinnému obědu. Chtěl jsem po něm, aby využil volného času a zašel do knihovny či knihkupectví, kde by si vyhledal jednoduchý úvod do kvantové fyziky, a my tak mohli pokračovat v naší rozmluvě z minulé noci, ale skončili jsme v tomhle nesympatickém obchodě a kupovali elektronické odposlouchávací zařízení. Zřejmě nemělo cenu pokoušet se s ním o tom dohadovat, a tak jsem se v tichosti usadil v nejzazším koutě jeho mysli, který jsem dokázal najít, a ostentativně jsem ho nějakou dobu ignoroval.

„Přestaň už trucovat“ Ten příkaz mě překvapil. Jsme v jeho autě, došlo mi, a stojíme na červené. Prohlížel si odraz vlastních očí ve zpětném zrcátku. Pobavením se mu v jejich koutcích udělaly malé vrásky.

„Já netrucuji,“ odsekl jsem, neboť jsem chtěl, aby věděl, že ono osočení beru ve zlém.

„Ale no tak, zní to, jako by ti strčili do zadku klacek.“

Neodpověděl jsem. Ale samozřejmě mi došlo, že takhle trapně se on omlouvá za svoje předchozí chování. Co jsme si, to jsme si, proběhlo mi hlavou. Skočila nám zelená a on se rozjel.

„I kdybych trucoval,“ řekl jsem nakonec, „jako že netrucuji, měl bych na to plné právo.“

„Jakto?“

„Obvinil jsi mě z toho, že chci zasahovat do tvého života, a přitom jediné, co chci, je z něj vypadnout! Ale to nepůjde, pokud se mnou nebudeš spolupracovat trochu víc než teď.“

„Co chceš, abych udělal?“

Co chci, aby udělal, jsem věděl naprosto přesně. A věděl jsem také, jak se bude zdráhat to učinit. „Chci, aby ses objednal u Emmy Toddové.“

Chvíli mu trvalo, než tohle vstřebal, a pak teprve odpověděl. „Myslel jsem, že se mě snažíš přesvědčit, že jsem zdravý. A teď po

mně chceš, abych šel za cvokařkou? Není už skoro na čase, aby ses rozhodnul?“

„Nechci po tobě, abys za ní šel ty,“ řekl jsem, „to já s ní potřebuji mluvit. To však bohužel nemůžu bez tvojí pomoci.“

„Tak počkat,“ on na to, „aby bylo jasno. Ty po mně chceš, abych šel za cvokařkou a řekl: ‚Nepřišel jsem kvůli sobě, ale mám v hlavě takový hlas a on s vámi chce mluvit‘? Ty jsi magor! Už bych se odtamtud nikdy nedostal – leda ve svěrací kazajce!“

„Nebude to jako posledně,“ ujistil jsem ho. „Tehdy byla potíž v tom, že ani jeden z nás nevěděl, co se děje. Byli jsme oba dezorientovaní, a tak stačil sebemenší podnět a už jsme se do sebe pouštěli. To už se znovu stát nemůže. Musíme pouze zůstat klidní a chovat se, jak se patří. Můžeme říkat, co budeme chtít, pokud se budeme chovat jako duševně zdravé, normální lidské bytosti. Tedy jako jedna duševně zdravá, normální lidská bytost.“

Nepřesvědčil jsem ho. Nevzdal jsem to a pokoušel se propast mezi námi překlenout.

„Důvodem, proč tohle musím udělat,“ vysvětloval jsem, „je, že jsem během těch hypnotických seancí, které jsme u ní podstoupili, dostal nápad. Myslím, že existuje způsob, jak se vrátit do mého druhého života, a myslím si, že ona mi ho může pomoct najít.“

„Tak proč jsi o tom nezačal už tehdy?“

„Protože tehdy záleželo pouze na tom, aby ses znovu postavil na nohy a dostal se ven. Musel jsem předstírat, že jsem choroba, ze které tě léčí. A řeknu ti teda, že být v takovém postavení je pěkně ponižující!“

Cítil jsem, že se uculuje. Představa mých trampot ho z nějakého důvodu pobavila. Spolkl jsem svou odpověď, ale on ji stejně vycítil. „No jo,“ řekl, „tak se nerozčiluj. Musíš uznat, že to je docela legrační.“

„To je i řada jiných věcí, když se na ně podíváš dnešníma očima,“ řekl jsem. „Nicméně jelikož jsem se tomu všemu vystavil, abych tě chránil, možná i ty teď budeš od té dobroty a tuhle laskavost mi oplatíš.“

Neodpověděl hned. „Ty si myslíš, že je ta ženská něčím zvláštní, že jo?“ přečetl si mé myšlenky. „Myslím, že nemáš pravdu,“ pokračoval, aniž by počkal, než zareaguji, „já jí nevěřím.“

Nechtěl jsem se s ním bavit o Emmě. Nemělo příliš cenu snažit se mu vysvětlovat, na jaké úrovni jsem s ní komunikoval v době, kdy on byl v hlubokém transu. „Pokud pravdu nemám, tak ji nemám,“ pravil jsem. „Pokud ji mám, tak odejdu a ty budeš mít svůj život znovu jen pro sebe. To už přece za pokus stojí.“

„Nejsem si jistý, jestli ti věřím aspoň trochu víc než jí.“

„Pořád nejsi přesvědčený o tom, že jsem skutečný, viď?“ povzdychl jsem si unaveně. „Myslel jsem, že jsem tě včera v noci přesvědčil.“ Během oněch probděných hodin před úsvitem jsme pokračovali v debatě o několika dalších záhadách kvantové fyziky a na příkladu našeho pokusu se dvěma štěrbinami jsme si ilustrovali podvojnou vlnově–částicovou povahu nejzákladnějších stavebních bloků veškeré skutečnosti. Užuž byl náchylný k tomu, přijmout teorii mnoha světů, když ho nakonec přemohla únava a usnul. A teď se podle všeho zdá, že to všechno bylo k ničemu.

„To, co jsem říkal, si můžeš ověřit v jakékoli knize o kvantové fyzice a o to jsem tě také prosil. Je sotva moje chyba, pokud jsi příliš líný číst!“

Samým rozhořčením se kvůli tomu urazil a já si uvědomil, že jsem to přehnal. Poznal, že se považuji za inteligentnějšího, než je on, a vzal si to ve zlém. Teď jsem byl s omluvou na řadě já. „Tím přece nechci říct, že jsi hlupák,“ řekl jsem mu, „tak se přestaň naparovat. Mám vůči tobě výhodu jenom proto, že jeden z časopisů, který ve svém vesmíru shodou okolností vydávám, se jmenuje Částice/vlna a zabývá se právě těmihle věcmi. Vlastně jsem…“

Vtom mne do hlavy udeřila myšlenka jako kus cihly. Proč mě to nenapadlo dřív? Tickelbakker!

„Poslyš, chlápek, co za mnou přišel s nápadem na tenhle časopis, prováděl výzkum na univerzitě přímo tady ve městě. Je dost pravděpodobné, že tady pořád je…“ Zarazil jsem se. Začínal jsem užívat jazyk nedbale. „Nechtěl jsem říct ‚pořád‘, chtěl jsem říct ‚také‘, Domnívám se, díky míře podobnosti mezi našimi dvěma

vesmíry, že je zde také. Bylo by snadné to zjistit. Jmenuje se Tickelbakker. Doktor Michael J. Tickelbakker. Moc Tickelbakkerů tady v okolí není, takže by to nemělo být těžké. Ptej se po něm na univerzitě na katedře fyziky.“

Richard tu informaci vzal v potaz. Bylo na něm znát, že je připraven o tom návrhu uvažovat, ale v danou chvíli, kdy jsme se blížili k prostranství u Baltazarova motelu, se už jeho mysl začínala zaobírat jinými věcmi.

* * *

Správce motelu se jmenoval Cy a ukázalo se, že Richardovy domněnky ohledně tohoto zařízení byly pozoruhodné přesné. Padesát dolarů stačilo, aby se Cy trošku rozpovídal, a po dalších padesáti už věděl, ke komu má být loajální.

Jak jsme se dozvěděli, kabina číslo devět je pravidelným hnízdečkem lásky jistého ‚pana Smithe‘ a jeho společnice něco málo přes tři měsíce – totiž právě od doby, kdy Richarda propustili z kliniky. Zdálo se, že ono načasování podporuje moji tezi, že tento poměr začal kvůli stresu z Richardovy choroby, a pokud nebude narušen, nejspíš si projde svým vývojem.

„Tohle nevíš ani ty,“ trval na svém, „ani já. Ale já to chci vědět – a taky že se to dozvím.“

Dále jsme se o to nepřeli. Cy mu podal klíč od kabiny číslo devět, jež byla podle jeho slov dlouhodobě rezervována ‚panem Smithem‘ kdykoli by se ji snad se svou společnicí rozhodli využít, což se stávalo, alespoň co Cy věděl, třikrát či čtyřikrát týdně.

Richard mlčky spočítal, kolikrát za týden celkem Anne v současné době souloží. Bral v úvahu i skutečnost, že během jednoho večera si to s Haroldem rozdá možná dvakrát či třikrát s největší pravděpodobností tomu tak asi opravdu bylo, neboť jejich poměr byl na svém vrcholu a byl v duchu šokován tím číslem, když ho ještě přičetl k těm milováním, která si užívá s ním samým. Já jsem se k tomu nevyjadřoval.

Samotný pokoj byl klasickou ukázkou vulgarity. Ačkoli tento podnik patřil ve své branži k těm lepším, v některých branžích je

určitá hranice, kterou zkrátka nepřekročíte. Zrcadlo na stropě mělo odstín do růžova a obří postel byla zahalena nějakou bílou nadýchanou látkou, jež vypadala jako pratelný nylon. Ale povlečení by to čisté a všude pěkně uklizeno. U nohou postele stála televize se 70centimetrovou obrazovkou, kterou Richard zapnul dálkovým ovládáním, jež našel na vestavěné pelesti s nočním stolkem. Byla naladěna na uzavřený porno–kanál. Bez sebemenšího náznaku zájmu o zmítající se záběry ji opět vypnul.

„Tohle není poměr na jednu noc“ zamumlal tiše, „tady jde čistě o sex! Když tohle může dělat s ním, pak to může dělat s kýmkoli.“

„Nedumej nad tím,“ řekl jsem. „Prostě udělej to, co musíš, a pojďme odsud.“

Trval však na tom, že si nejprve prohlédne přilehlou koupelnu. Ve výklenku v ní byla zabudována dvojitá vířivá vana a nad ní byla připevněna sprcha. Nad umyvadlem visela skříňka se zrcadlem. Říkal jsem si, kéž by ji neotevřel, ale udělal to. Bylo v ní půl tuctu druhů milostného oleje, všechny zpola vypotřebovány. Odšrouboval uzávěr jednoho z nich a málem se mu udělalo nevolno z přeslazené vůně chemicky naparfémovaných jahod. Tohle už bylo příliš. Posadil se na okraj žlutozelené vířivky a rozplakal se.

Já jsem mlčel. Co jsem mohl říct? Ale bylo mi ho ze srdce líto.

„Promiň,“ řekl po chvíli, „to jsem nechtěl. Už jsem v pořádku.“

„Já vím, že ano,“ pravil jsem. „Tak pojď, jdeme pryč.“

Nastražil ten maličký mikrofon ze strany pelesti, kde na něj pravděpodobně nenarazí pokojské. Pak uzavřel velkorysou dohodu se Cyem, když si na týden dopředu pronajal kabinu číslo patnáct s tím, že každý týden dostane Cy ještě stovku bokem, aby mu zajistil diskrétnost. Připojil magnetofon k vysílači a nechal je v přesně stejném nočním stolku, jaký byl v kabině číslo devět.

V autě jsme ani jeden nějakou chvíli nepromluvili. On pak řekl: „Celý můj život je fraška. Nejenom mé manželství, celý život.“

„Richarde,“ začal jsem a pečlivě volil slova, „v tuhle chvíli nemáš lepšího přítele, než jsem já. Vím, jak ti je, opravdu. Ale než ji budeš soudit, vzpomeň si na tu noc, kdy jsi jí řekl o mně. Víš, myslím, že jsem jí to řekl já, nebo směsice nás obou. Stalo se to ještě

předtím, než jsme si vše řádně vyřešili mezi sebou. Ale vzpomeň si, jak jsi ji druhý den ráno slyšel telefonovat a jak si mohla oči vyplakat při představě, že tě bude muset umístit na tu kliniku. Nemůžeš přece tvrdit, že to nebylo skutečné. Nemůžeš přece tvrdit, že by tě tehdy nemilovala.“

„Jak můžeš vědět, že to nedělala jen proto, aby na ty lidi na druhém konci udělala dojem?“ řekl sklesle. „Vskrytu byla třeba v sedmém nebi. Třeba si myslela, že se mě už jednou provždy zbavila.“

„To nevíš,“ já na to, „a pokud to nevíš, tak to nesmíš říkat.“ Ale říkal jsem si, kéž bych si byl tak jistý, jak se snažím vypadat.

„Díky za snahu, Ricku,“ povídá, „ale já vím, jak se doopravdy cítíš. Vím, že se ptáš sám sebe, jestli jsi znal svoji Anne líp než já tu mou. K tomu bych chtěl něco říct. Myslím, že s tvojí Anne to bylo v pořádku. Cítím to. Mám ten pocit z tebe. Zdá se mi, že váš vztah byl lepší než náš. Měli jste více společného. Nikdo nic nepředstíral. Ve vašem světě ten vztah fungoval. Možná právě jenom v tom vašem. Možná vždy existuje pouze jeden, ve kterém určitý vztah opravdu funguje – nebo ve kterém alespoň fungoval tak jako ten váš.“

Byl jsem tak dojatý tím, jak se mne nesobecky snažil uklidnit i v hlubinách vlastního zoufalství, že jsem nějakou dobu nedokázal nic říct.

„Neměj obavy,“ řekl, „není třeba – totiž, pověz, co chceš.“

Jak jsem se v tomhle člověku mýlil. Bylo téměř nesnesitelné, jak jsem mu svým prvním názorem na něj ukřivdil.

„Ne, nemýlil ses,“ pokračoval tiše. „Všechno, co sis o mně myslel, bylo naprosto oprávněné. Tobě to v životě klapalo, mně ne. Mé sny byly povrchní. To jediné jsem s ní měl společné – povrchní sny. Vydělávat peníze, někým se stát. No jo – to, co ze sebe vydáváš, se ti vrátí. Tak to asi chodí všude, i tam, odkud jsi přišel ty.“ Suše se pousmál.

„Řeknu ti něco jiného,“ pokračoval; potřeboval se teď vymluvit, tak jsem ho nechal. „O Haroldovi. Tvůj Harold byl opravdový přítel. Vím to, protože právě to jsi u něj hledal. A já? Říkal jsem si, hele, to je senzace, z toho kluka, se kterým jsem vyrůstal, se stal mazanej

právník, to se mi bude hodit. Už chápeš ten rozdíl? Pro tebe to byl na prvním místě přítel a na druhém ti byl užitečný. U mě to bylo naopak. Je to jako zrcadlově převrácený obraz v jednom z těch starých duchařských příběhů. Můj život je děsivou obdobou toho tvého."

„Jsi k sobě příliš tvrdý." řekl jsem. „Vím, že to tak teď nevypadá, ale z tohohle se dostaneš. Jednou věcí jsem si jistý – nevím proč, ale je to tak – a to tím, že nic není pevně dáno navěky. Můžeš vše změnit. Můžeš změnit sám sebe."

„Mluvíš, jako bys patřil k jednomu z těch debilních kalifornskejch kultů svépomoci," řekl mi bez výčitek. Neurazil jsem se.

„Aspoň jedna dobrá věc se stala," pravil jsem. „Zdá se, že jsi ve mě konečně začal věřit."

„Snažím se," řekl, „a taky chci věřit. Jak bylo to jméno, o kterém ses tuhle zmiňoval, ten chlápek na univerzitě? Stickerbottler

„Tickelbakker. Doktor Michael J. Tickelbakker."

„Ale co mu mám říct? Na co se ho mám ptát?"

„Neměj starost, budu ti ty správné otázky podsouvat."

„Ale o čem mu řeknu, že s ním chci mluvit?"

„Já nevím." Na tohle jsem nepomyslel, ale měl jsem. „Řekni mu, že děláš výzkum kvůli knize, kterou píšeš," navrhl jsem nepřesvědčivě.

„Děláš si srandu? Já obchoduji s nemovitostmi."

„No a? I lidi, co obchodují s nemovitostmi, můžou psát knihu, když chtějí."

„Myslíš? Většina z nich je tak negramotných, že si myslí, že ‚Bílá velryba' je pohlavní choroba."

Pousmál jsem se. „Tohle řekni Tickelbakkerovi, jestli ho najdeš. To se mu bude líbit."

* * *

Nakonec se ukázalo, že nebylo třeba pro schůzku s Tickelbakkerem udávat žádný důvod, ale stačilo ho pozvat na oběd do Chez Arnaud, nejlepší restaurace široko daleko v Richardově

vesmíru, stejně jako v mém. Skutečnost, že je Anne ve výboru, který má financovat nějakou novou nadaci na univerzitě, na úvod postačila a já si až moc dobře pamatoval, jak moc Tickelbakker miluje dobré jídlo a kvalitní víno.

Byla to pro mne radost, znovu ho spatřit, byť zprostředkovaně Richardovýma očima. Vstoupil do restaurace a na sobě měl, aspoň pokud jsem dokázal rozeznat, totéž pomačkané tvídové sako, které měl na sobě i tehdy, kdy jsem ho viděl naposled. Pohyboval a mával kolem sebe rukama stejně klátivě a nekoordinovaně, a ačkoli měřil sto osmdesát centimetrů a bylo mu přes třicet, vypadal jako vždy na dvanáct. Vlasy měl světlé jako dítě a řídly mu, až na pozoruhodně pěstěnou kadeř, jež se mu vlnila nad čelem. Brýle s průhlednými obroučkami mu spočívaly na pršáku, který vám z nějakého důvodu připadal pihovatý, i když nebyl. Oči měl kulaté a zářily mu elánem, a ačkoli ve skutečnosti nebyl neustále rozesmátý od ucha k uchu, stejně jako s těmi neexistujícími pihami jste prostě měli pocit, že tomu tak je.

Jelikož byl Tickelbakker v dobré náladě, vůbec si nevšímal, že si Richard střídmě objednal salát, mořský jazyk na grilu a minerálku, a sám usrkával sklenku šampaňského; když ho Richard vybídl, aby si objednal, cokoli chce, vzal ho za slovo a poručil si oběd tak požitkářský, že Richard mlčky žasnul nad robustností jeho konstituce a současně v duchu blednul s tím, jak narůstaly jeho nadcházející výdaje. „To je v pořádku," uklidňoval jsem ho, „vyplatí se to – věř mi."

Bylo to den po naší návštěvě v motelu. Předchozí večer proběhl mezi Anne a Richardem bez problémů. On povečeřel se dvěma bankéři z Chicaga, což byli klíčoví investoři pro jednu z jeho staveb, zatímco Anne řekla, že se s někým setká a předběžně proberou vánoční slavnost, kterou pořádali na podporu výzkumu rakoviny. Diskrétním telefonátem Cyovi z restaurace, kde večeřel, se Richardovi potvrdilo, že onoho večera zatím nebyl motel součástí jejího itineráře.

Oné noci se spolu nemilovali a ani spolu v podstatě nemluvili. Ráno odešla z bytu před sedmou na aerobik, když byl on ještě ve

sprše. Dopoledne trávil nesoustředěným papírováním ve své kanceláři, když předtím vydal instrukce, aby ho nerušili. Ve skutečnosti si se mnou zkoušel, zda má dostatečné laické znalosti (víc jsem nabídnout nemohl) kvantové fyziky, aby se mohl Tickelbakkerovi představit jako zámožný diletant hledající intelektuální stimulaci.

„To je velmi pozoruhodné," zářil Tickelbakker nad porcí husích jater á la vinaigrette a sklenkou Sauterne k tomu. Richard právě dospěl ke konci těch řečiček, které si tak pečlivě připravoval. „To je skoro ten nejlepší laický popis základních principů, s jakým jsem se kdy setkal."

Richard se trochu zarděl pýchou a potají jsme si tajně poblahopřáli: on mně k jasnosti výkladu a já jemu ke skvělé paměti. Začal mým oblíbeným příkladem na dokreslení úrovně, na jaké jsme hovořili. Představte si zeměkouli naplněnou kuličkami hroznového vína, a přesně tolik atomů je v jednom baseballovém míčku. Teď si představte zrnko prachu uprostřed baseballového hřiště, a to je jádro atomu. Nakonec si představte jiné zrnko prachu na postranní čáře, a to je elektron kroužící kolem jádra.

„Jak tomu rozumím já," pokračoval, „právě na téhle úrovni to začíná být opravdu zajímavé. Tyhle elementární částice, elektrony, neutrony a podobně, se chovají jako částice i jako vlny, jak lze vidět na pokusu se dvěma štěrbinami a světlem."

„Přesně tak. Místo paprsku vaší baterky můžete udělat stejný pokus – je to klasický příklad – s proudy elektronů či neutronů a dostanete stejný výsledek."

„Není mi však úplně jasné," řekl Richard, „jak je to možné. Jak vysvětlit tuto částicově–vlnovou dualitu?'

„To nejste sám. Protože žádné definitivní vysvětlení fakticky neexistuje."

„Další věc, která mi připadá stejně úchvatná a záhadná," pobídl ho Richard poté, co jsem pobídl já jeho, „je, jak mohou tyto elektrony či protony a podobně vědět, kdy je pozorujeme, a přizpůsobit tomu své chování."

„Mm–hm,“ pokýval Tickelbakker hlavou a sledoval, jak otevírají láhev La Laguně ročník 72, v očekávání svého aile de volaille aux poireaux et truffes. „Vezměte si například proud elektronů procházející oběma odkrytými štěrbinami ve vašem pokusu, který vám tak vytváří na druhé desce vlnitý vzorek. Dejme tomu, že chcete změřit přesnou polohu jednoho z oněch elektronů, když se chová jako vlna, nebo, řekněme, chcete zjistit, kterou z oněch dvou štěrbin prochází. Disponujeme technikami, s jejichž pomocí tak lze učinit s absolutní přesností. Není problém zaznamenat, k čemu na takovéhle úrovni dochází. Problém je v tom, že elektron jako by poznal, že ho sledujeme, a přestane dělat to, co dělá. Nechá vás, abyste si ho vyfotili, jak prochází jednou nebo druhou štěrbinou, ale v tom okamžiku přestane být vlnou a stane se částicí a vrazí do té druhé desky jako by byl projektil – přesně jako kdyby byla odkryta pouze jedna štěrbina.“

„No dobře, a jak tedy pozná, že ho pozorujete?“

„Zde už se právě dostáváme do oblasti opravdu divokých teorií.“

„Jako je například,“ vemlouval jsem s důkladnou přesností slova do Richardovy mysli, „teorie mnoha světů, kterou vypracoval Hugh Everett v roce 1957 na Princetonu. No tak, řekni to!“

„Jako je například,“ odvážil se Richard nesměle, „teorie mnoha světů, kterou vypracoval Hugh Everett v roce 1957 na Princetonu.“

„Ano, přesně!“ řekl Tickelbakker. „Na mou věru, pane Hamiltone, vy o této problematice skutečně něco víte!“

„Ani ne,“ odvětil Richard skromně. „Nejsem matematik, takže se musím spoléhat na to, že ty rovnice platí. Ale rozumím tomu, že to, co tato teorie naznačuje, je úžasné.“ Každičké slovo jsem mu nadiktoval zlomek sekundy před tím, než ho vyslovil. Pomalu se z nás stávala docela dobrá dvojka. Co bylo však důležitější – byl teď nad jakoukoli pochybnost přesvědčen, že informace, které se z něj valí, mají původ jinde než v jeho podvědomí. Začínal tak konečně považovat mé pověřovací listiny za nezpochybnitelné.

„Everett říkal, tak jak já tomu rozumím,“ pokračoval a bral si slova přímo ode mě, jako když hlasatel čte zprávy ze čtecího zařízení, „že místo toho, aby se při našem pozorování z vlny stala

částice, se ve skutečnosti dotyčný pozorovatel rozdvojí na dvě shodná ‚já', přičemž jediný rozdíl mezi nimi je ten, že jedno z nich pozoruje vlnu a druhé částici."

„Přesně tak! Navíc tak obě činí ve dvou naprosto oddělených vesmírech!"

„Takže pokaždé, když se vědec v laboratoři podívá na elektron a podobně, vesmír se rozdvojí?" Zde jsem mu záměrně podsunul klamavou otázku, abych ho ještě více přesvědčil o kolosálnosti toho, čemu jsem chtěl, aby porozuměl.

„Ne, ne," opravil ho Tickelbakker, tak jak jsem očekával, „to vůbec nezávisí na vědcích či komkoli jiném. Říká se tomu kvantový přechod a dochází k němu neustále na všech hvězdách, ve všech galaxiích, ve všech zákoutích vesmíru. Nezapomínejte – všechno je z jedné a té samé látky!"

„Takže pokaždé, když dojde k jednomu z těchto ‚přechodů', vesmír se rozdělí na dvě verze sebe sama – v jednom z nich je uvnitř jedné části jednoho atomu vlna a v tom druhém je tam místo ní částice. A tohle bude jediný rozdíl mezi těmi dvěma vesmíry?"

„Dá se to tak říci."

„Ale to je naprosto šílené!" Ten protest vyšel spontánně od Richarda, aniž bych ho ponoukal. Byla to přirozená reakce a já byl zvědavý, jak bude Tickelbakker kontrovat.

Zasmál se. „Niels Bohr, jenž byl průkopníkem této práce již ve dvacátých letech, řekl, že pokud člověka kvantová teorie nešokuje, pak jí nepochopil."

„Ale to znamená, že musí existovat nekonečný počet vesmírů." „Ne úplně nekonečný. Matematicky je omezen. Ale pro praktické účely – ano, nekonečný."

„Takže jinými slovy," pokračoval Richard opět ve čtení ze své vnitřní čtečky, „zatímco zde vy a já sedíme v této restauraci, prakticky totožní vy a já také sedí v prakticky totožné restauraci v prakticky totožném vesmíru – a tak dále až do nekonečna."

„V některých z těch vesmírů spolu, a musím říci bohužel, neobědváme." Tickelbakker uznale rýpnul do francouzského, na pohled uleželého sýru a řekl, že si ho trochu dá spolu s kouskem

dobrého anglického Stiltonu a k nim možná sklenku Warre ročník 45. „V některých z nich," pokračoval opravdu lítostivým tónem, „jsme se ani nesetkali. V některých z nich jsme se ani nenarodili. V některých se však asi známe mnohem lépe."

„Například," přerušil jsem ho a chopil se příležitostí dokázat Richardovi své tvrzení, „v jednom z nich bych mohl vydávat časopisy namísto práce v nemovitostech a vy byste mi dělal šéfredaktora jednoho z těch časopisů, který by se jmenoval Částice/vlna."

Tickelbakker se zasmál. „Proč ne? To zní jako dobrý nápad. No, vlastně často přemýšlím o tom, že bych zkusil dát dohromady nějaký časopis pro trochu více než laického čtenáře. Myslím, že je na trhu určitá mezera. Ale ještě jsem nenašel vydavatele."

„Ale kde se přesně nacházejí všechny tyhle paralelní vesmíry?" ptal jsem se rychle dál, než by se řeč stočila na projekt, jenž, jak jsem věděl, byl blízký Tickelbakkerovu srdci.

„Musím přiznat, že tohle je trochu obtížné vylíčit a nechat přitom stranou matematiku. Použijeme-li výraz jako paralelní vesmíry, pak obvykle uvažujeme v každodenních, obyčejných pojmech, něco jako jsou železniční koleje rozbíhající se ve dvě, pak tři, pak čtyři tratě a tak dále, které však všechny vedou kupředu tímtéž čtyřrozměrným (tři prostorové, jeden časový) skeletem." Zvedl zrak na postávajícího číšníka a k Richardovu úžasu odmítl moučník.

„Ve skutečnosti," pokračoval, „když hovoříme o paralelních vesmírech, vůbec tím doslova nemyslíme, že jsou paralelní. Především musíme uvažovat z hlediska mnohem více rozměrů, než jsou ty čtyři, které známe. A pravé zde, obávám se, nastupuje jazyk matematiky. Protože tímhle on právě je – jazykem mnohem složitějším a přesnějším, než jsou pouhá slova. Pokud bych to měl co nejlépe popsat slovy, pak bych řekl, že se tyto další vesmíry oddělují v pravém úhlu k těm našim – je to prakticky nekonečný počet pravých úhlů, které by pro změnu mohly existovat pouze v superprostoru a superčase, což jsou matematické pojmy."

Zdálo se, že již není příliš co dodat. Richard i já jsme oba chvíli mlčeli, zatímco Tickelbakker si vychutnával dvanáctiletou whisky Macallan, které dal ke kávě přednost před koňakem.

Vtom mě Richard překvapil, neboť se ujal iniciativy, nahnul se kupředu a upřel na Tickeibakkera co nejracionálnější, upřímný pohled.

„Heleďte," spustil, „jen mezi námi dvěma, vy tomuhle všemu věříte? Anebo jsou to spíš jenom takový pindy?"

Tíckelbakker se laskavě a trpělivě usmál, protože naprosto chápal (no, úplně beze zbytku ne), jak obrovsky složité je to, čemu se Richard snaží porozumět.

„Jestli tomu věřím, není vlastně příliš podstatné," odvětil zamyšleně. „Máte-li co do činění s jakoukoli teorií, ať je to relativita, kvantová fyzika nebo pouze výrok, že zítra ráno vyjde slunce, ptáte se sám sebe, zda je slučitelná se známými fakty. Pokud ano, pak s ní pracujete."

„I když se to jeví jako evidentně absurdní?"

„Jak to říkal v jednom ze svých příběhů Sherlock Holmes? ‚Jakmile vyloučíte nemožné, pak to, co vám zbude, musí být pravda, ať je to jakkoli nepravděpodobné.' Hovořit o pravdě v absolutním smyslu je možná trošku přehnané, protože my se absolutními pravdami nezabýváme. To přenecháváme teologům a šamanům. Ale mohu vám říci, že spousta velmi chytrých lidí přijímá teorii mnoha světů jako nejpravděpodobnější vysvětlení toho, proč je kvantová mechanika – na kterou se denně spoléháme ve všem, počínaje mikročipy, přes lasery, až po televizní elektronku – taková, jaká je. Ani někteří lidé vyrábějící takové věci, si plně neuvědomují, že je sestrojují z materiálů, které nejsou v podstatě o moc hmatatelnější než myšlenka, jež jim projde mozkem."

„Zkrátka, jak se často podotýká v jiných souvislostech," řekl nakonec, a jelikož byl právě po jídle, celý zářil spokojeností, „je to ale divnej svět."

7

KDYŽ SE VE SLUCHÁTKU ozvala Emma Toddová, Richard jí řekl, že se s ní musí co nejdříve setkat. Ne, není to přímo naléhavé, ale potřebuje s ní něco probrat. Řekla, že si může udělat čas kolem šesté ve své soukromé ordinaci, a dala mu adresu. Řekl, že přijde.

Zbytek odpoledne strávil u svého stolu papírováním. Dokonce telefonoval s Haroldem a s naprostým klidem se s ním bavil o bankovní půjčce, o kterou ještě s dvěma partnery žádali, aby koupili skvělý pozemek ve finančnické čtvrti. Tón jeho hlasu neprozrazoval nic o jeho citovém rozpoložení a to mi dělalo starosti. Znepokojovala mě jeho schopnost uzavřít své pocity, jako by otočil kohoutkem, ale nic jsem neřekl.

Emmina soukromá ordinace se nacházela v ošklivé budově, jež byla postavena v padesátých letech, ale měla výhodnou polohu v centru. Richard si vzpomněl, že se ji pokoušel před pár lety koupit, ale majitelé si to nakonec rozmysleli a rozhodli se ještě si ji pár let ponechat, přičemž za tuto dobu se její hodnota možná až ztrojnásobila. Tehdy byl vzteky bez sebe, ale nyní se to zdálo už jen jako zapomenuté a nepodstatné zklamání.

Vrátný zavolal Emmině sekretářce. Richard vyjel výtahem. Ve třetím patře se vydal podle šipek do zadní části budovy, kde se nacházely lacinější byty, neboť neměly výhled. Za minutu šest se ohlásil u Emminy milé, zhruba šedesátileté sekretářky, která ho požádala, aby chvíli počkal, a zmizela za dveřmi z vlnitého skla.

Richard se posadil a zkoumal onu bezvýraznou, praktickou čekárničku s jejím nízkým stolkem uprostřed, ohmatanými časopisy a uzamčenými kartotékami. Jedinou barevnou skvrnou byla váza s

červenými a bílými tulipány na konci sekretářčina stolu. Říkal jsem si, jestli je má na svědomí ona, či Emma. Také jsem uvažoval, jestli je tato ordinace součástí Emmina bytu. Richard podotkl, že téměř určitě ano. Věděl, jaké mají tyhle byty rozměry. Na dobu, kdy byly postaveny, jsou překvapivě velké. Říkal jsem si, jestli Emma bydlí sama.

Sekretářka se vrátila a řekla mu, aby vstoupil do Emminy ordinace. Byla dostatečně veliká a atmosférou neformální, ale bylo na ní něco divného, co nedokázal Richard vyhmátnout. Pak mi došlo, čím to je: nebyly tam žádné knihy, pouze štosy těžkých desek; některé z nich byly otevřené a vykukovaly z nich stránky s Braillovým písmem.

Emma stála u stolu a poslouchala, kdy vstoupí její návštěva. Když uslyšela dveře, napřáhla ruku a vyrovnaně, leč bezelstně a vřele se usmála na uvítanou. Když si vyměnili pozdravy, povšiml si Richard, že v rohu spí zlatý labrador s postrojem pro slepce. „Doufám, že vám nevadí psi," řekla. „Pokud ano, půjde klidně spát do bytu. On může spát kdekoli." Richard řekl, že má psy naopak velmi rád, i když sám žádného nemá. Emma ho vyzvala, aby se posadil.

„Jste velmi laskavá, že jste si na mne udělala čas," spustil Richard, když se Emma usadila za stolem. „Nemám žádné problémy, ale myslím, že byste mi možná mohla pomoci. Zjišťuji, že mě občas stále ještě pronásleduje pocit, že –"

Zarazil se, když uviděl, že Emma natahuje ruku, aby spustila magnetofon na svém stole. Nesnažila se ten pohyb nijak zamaskovat a okamžitě si uvědomila, proč přestal hovořit.

„Raději byste, abych to nezapínala?" otázala se.

„Asi ano, jestli to nevadí."

„Jde pouze o to, že to je pomůcka k poznámkám o mých případech. Ale pokud rozumím tomu, co mi říkáte, pak se tentokrát o žádný ‚případ' nejedná."

„Myslím, že ne," řekl a pousmál se, „ale podřídím se vašemu úsudku." Udělalo na mne velký dojem, jak to vše zvládá, a také jsem

mu to řekl. Poděkoval mi a řekl, že jakmile dokončí svoji úvodní řeč, nechá mě převzít iniciativu.

„Možná je to jen má představivost," pokračoval, „či nějaké zbytkové posttraumatické echo – musíte mi prominout, nevím, jak se tomu všemu správně říká."

„Vedete si dobře," ujistila ho Emma. „Prostě mi to řekněte svými vlastními slovy."

„No, tedy občas mívám pocit, o nic víc nejde, že jsem se nezbavil toho druhého života, osoby toho imaginárního ‚Ricka', do té míry, jak bych chtěl. Ne že bych slyšel nějaké hlasy nebo podobně, nic, co by mi zasahovalo do normálního života, ale zkrátka si potřebuji... prostě si asi potřebuji být jistý."

„A co konkrétně chcete, abych udělala, Richarde?" Povšiml jsem si, jak ho důsledně oslovuje ‚Richarde'. Byla ve střehu, tahle ženská. A také byla neobyčejně vnímavá.

„Ty hypnotické seance, které jste se mnou dělala – nemohu zapomenout, jak moc mi nejspíš prospěly, jak dobře jsem se pak cítil. Říkal jsem si… víte, říkal jsem si, zda byste nemohla zauvažovat o tom, že bychom se sešli soukromě a… zkusili to znovu."

Emma chvíli nic neříkala a přemýšlela o tom návrhu.

„Je s vámi nyní i Rick?" zeptala se náhle. Ta otázka byla položena mírně, její tón nebyl ani vzdáleně výhružný, ale přesto jsem sebou trhnul. Ona to věděla. Stejně jistě jako jsem já věděl o ní, věděla ona o mně.

„Tohle nech na mně," řekl jsem Richardovi. Učinil tak rád.

„Nevím, zda se mnou je, či není," řekl jsem Richardovým prostřednictvím. „To chci právě zjistit."

„V hypnóze?"

„No, minule to fungovalo."

Znovu nic neříkala. Uvědomuje si, říkal jsem si, že teď mluví přímo se mnou? Dá mi nějaké znamení? „Jenom klid," řekl jsem rychle Richardovi, jelikož jsem cítil, že jeho obavy narůstají, „nebudu se navenek projevovat, leda v hypnóze."

„Richarde," řekla nakonec, „musíte si uvědomit, že uvedení do stavu hypnózy nemusí tento strach nutně vymýtit. Možná pouze podvědomě hledáte způsob, jak tyto dvě části sebe sama, pokud máte pocit, že jimi jsou, oddělovat, a tím se s nimi i vyrovnávat. V této fázi existují možná lepší způsoby, jak k tomuto problému přistoupit – například psychoanalýza. Já sama nejsem kvalifikovaná psychoanalytička, ale je několik vynikajících lidí, ke kterým vás mileráda doporučím. Například k Rogeru Killaninovi. Vycházeli jste spolu celkem dobře, ne?"

„Jen žádnou paniku," řekl jsem, neboť se Richardovi zrychlil srdeční tep. „Jenom to zkouší. Nemáš se vůbec čeho bát. Neudělal jsi a ani neuděláš nic, podle čeho by se mohlo zdát, že jsi ‚na hlavu'.

„Myslím, že o nic podobného nestojím," zněla pod mým vedením Richardova slova klidně a sebejistě. „Promiňte, Emmo – doktorko Toddová – asi jen marním váš čas."

Vstaň, řekl jsem mu, a ukaž jí, že hodláš odejít. Udělal to.

„Neodcházejte, Richarde," řekla, aniž by sama vstala. „A řekl jste to předtím správně, jsem Emma."

„Ale asi máte pravdu, jsem jenom přecitlivělý," řekl jsem. „Koneckonců, s hypnózou by si člověk neměl jen tak lehkomyslně pohrávat."

„Za vámi u stěny je pohovka," pravila. „Pokud opravdu chcete, tak vás uspím a v tomto rozhovoru budeme pokračovat posléze."

„No vida!" řekl jsem mu s pocitem tichého vítězství. „Co jsem ti říkal?"

* * *

„Mohu mluvit s Rickem?"

Richard byl v hlubokém transu. Upadl do něj tak snadno, že mě to až překvapilo. Koneckonců, ačkoli se mě toužil zbavit, zároveň si byl velmi jasně vědom rizik, která by hrozila jeho pověsti a ambicím do budoucna, kdyby vyšlo najevo, že dobrovolně podstoupil další psychiatrické léčení. Očekával jsem alespoň nějaký podvědomý odpor vůči tomu dobře známému rituálu s plamenem svíčky a

uklidňujícími slovy, ale žádný nevyvíjel. Upadl do transu tak snadno, jako upadne dítě po vydatném jídle do spánku.

„Jsem tady, Emmo," řekl jsem a zažíval tentýž nesmírný pocit úlevy z toho, že s ní mohu hovořit přímo, jako jsem zažíval vždy.

Pro nezasvěceného by ten rozdíl byl nepostřehnutelný; stejný hlas, skoro stejný slovník a stejné hlasové návyky. Pouze Emma by asi poznala, opravdu poznala, že Richard je pryč a tohle je Rick.

„Byl jste tam celou dobu?"

„Ano, byl jsem zde."

„Takže jste slyšel můj rozhovor s Richardem?"

„Ano."

„Co si myslíte o tom, že sem přišel, aby se vás zbavil?"

„Vlastně to byl můj nápad."

„Ach tak," řekla, jako kdyby to celou dobu věděla. „Probíral jste to s Richardem?"

„Velmi zevrubně. Jednu věc musíte pochopit, Emmo… mimochodem, je ten magnetofon stále vypnutý?"

„Ano."

„A nikdo jiný nás neposlouchá?"

„Naprosto nikdo."

„Dáte mi na to své slovo?"

„Můžete mi věřit."

„Vím, že ano, Emmo, jinak bych tu nebyl. Hned na počátku jsem vycítil, že je na vás něco zvláštního. A myslím, že vy jste celou dobu věděla, že jsem skutečný, že ano?" Uvědomil jsem si, že ji tím tlačím ke zdi, ale neměl jsem času nazbyt.

„Vždy jsem vás brala tak, jak jste sám chtěl, Ricku," zněla odpověď, se kterou přišla. Je uvážlivá. Hraje to na obě strany trochu víc, než by se mi líbilo. Ale přijmout se to dá. Musí si zachovat svou profesionální objektivitu. Nestaví to mezi nás žádné bariéry.

„Musíte pochopit, Emmo, že příběh, který jsem vám tenkrát vyprávěl při naší první seanci, byla čiročirá pravda. Já jsem opravdu z jiného vesmíru, z paralelního vesmíru téměř totožného s tímto – ale ne zcela. Měl jsem manželku, která zemřela při nehodě, a stále mám malého syna, který mě potřebuje – a bůhví, že i já ho potřebuji! Ta

poslední ‚léčba' byla jenom předstíraná. Říkal jsem si, že jste na to možná tehdy přišla. Předstíral jsem, že jsem ‚vyléčený', ale ve skutečnosti jsem se pouze skryl."

„Proč jste to udělal?"

„Přece kvůli Richardovi. Tehdy to nedokázal zvládnout. Ale teď je již mnohem silnější."

Chvíli nic neříkala a přemýšlela o své další otázce. „Povězte mi," řekla nakonec, „kolik toho o vás Richard opravdu ví? Ví všechno, co jste řekl mně, nebo má jen takový nejasný pocit, o němž mluvil, když sem přišel?"

„Ví všechno. Potíž je v tom, že se mu o tom nechce hovořit otevřeně. Jsem si jist, že to chápete."

„Ale určitě přece věděl, že jakmile upadne do transu, vy mi všechno řeknete."

„Samozřejmě. Ale chtěl, abych to raději udělal já. Necítí se s vámi tak uvolněně jako já. Nakonec, on stejně nebyl nikdy zasvěcený do našeho vztahu, mezi mnou a vámi, vždy když býval v transu. Nikdy neslyšel, jak se bavíme, jak oba dokážeme číst mezi řádky v tom, co ten druhý říká. Tak jsem s ním uzavřel dohodu, podle níž on sem přijde – jelikož já bez něj přijít nemohu – a já vás požádám, abyste mi pomohla se z něj dostat pryč. Ale než pokročíme dále, je velmi důležité, abyste pochopila, že Richard není blázen, stejně jako já nejsem halucinace. Spoléhám se na vás, že uděláte, co je ve vašich silách, abyste ochránila jeho pověst jakožto normálního, zdravého – a mimochodem velmi slušného – člověka."

„Richardovi se v rámci vztahu doktor – pacient dostane maximální ochrany. V tomto ohledu si nemusíte dělat starosti."

„To rád slyším. Děkuji vám, Emmo. Cítím totiž za něj značnou zodpovědnost. Jednou už ho kvůli mně hospitalizovali. A staly se i další věci."

„Jaké jiné věci?"

„Osobní věci – raději bych o nich nemluvil."

„Souvisejí s jeho osobními vztahy?"

„No, ano, v podstatě ano. Takže jistě chápete, že nemám právo se o nich bavit."

Samozřejmě to chápala a také mi to potvrdila. „Ale jak myslíte," pokračovala, „že vám mohu pomoci dostat se pryč z Richarda a vrátit se zpět do vašeho života v onom jiném vesmíru?"

„Pomocí hypnózy."

„A jak to bude fungovat?"

„Přemýšlel jsem o tom, Emmo. Řeknu vám, jak si to představuji, a vy mi pak řeknete, jestli mám pravdu, nebo ne. Jsem si jist, že musí stát za to, abychom se o to alespoň zcela vážně pokusili."

„Pokračujte."

„Doposud jste vždy hypnotizovala pouze Richarda. Nikdy jste vsak nehypnotizovala mě. Je to tak?"

„Ano, je. Vždy jsem hypnotizovala Richarda."

„Takže tentokrát chci, abyste se pokusila zhypnotizovat mě."

„Aha. Povězte mi, Ricku, vzpomínáte si, jak jsem vám jednou říkala, že některé lidi hypnotizovat nelze? Že jsou prostě z nějakého důvodu imunní?"

„Vzpomínám."

„Proč si tedy myslíte, že nejste třeba jedním z nich? Vždyť přece právě vás jsem se snažila zhypnotizovat především, ale zabralo to pouze na Richarda."

„Ale když si to tak vezmete, osoba, kterou jste se skutečně snažila zhypnotizovat, byla ta, která s vámi byla fyzicky přítomna v místnosti – a to byl Richard, i když jste mu tehdy říkala Ricku."

„To máte asi pravdu."

„Ať tak či tak, jestli jsem imunní, nebo ne, nebudeme vědět, dokud to nevyzkoušíte."

Zdálo se, že váhá. Nevím, zda to bylo neochotou, nebo proto, že přemýšlela. „Viďte, že to zkusíte?" otázal jsem se, přičemž jsem promluvil Richardovým hlasem tak, že se do něj vloudil náznak úzkosti.

Jenom si tak říkám, jak to udělám. Pro hypnotizování člověka ve vašem postavení nejsou předepsány žádné techniky."

O tohle jsem strach neměl. Podstatná byla pouze její ochota. Jakmile už jednou souhlasila, věděl jsem, že nějaký způsob najde.

„Já jsem jenom laik," pravil jsem, „to vy jste odbornice. Vsadím se, že to dokážete."

„Někteří lidé by řekli, že už jste zhypnotizován. Že když jsem zhypnotizovala Richarda, zhypnotizovala jsem i vás."

„Kdyby si někdo tohle myslel," řekl jsem tak trochu na svou obranu, „musel by si také myslet, že jsem pouze Richardovou součástí, a ne tím, za koho se vydávám."

Ulevilo se mi, že v této debatě dále nepokračovala. Přistihl jsem se, jak jsem v jednom hrůzyplném okamžiku pojal podezření na něco nemyslitelného; že mi pouze přitakává. Že bych se v ní tolik mýlil? Ale ne. O chvíli později náš rozhovor opět nabral svůj kurs.

„Tak dobře," řekla a její něžný hlas byl znovu plný rozhodnosti, „dejme tomu, že naleznu způsob, jak vás zhypnotizovat, ale co uděláme potom?"

„Chci, abyste mě vrátila zpět v čase, abych znovu prošel vším tím, co se stalo od té doby, co jsem tady, pak ještě dále až do vzpomínek na můj vlastní život. Domnívám se, že pokud se vám to podaří, pokud ve mně dokážete vyvolat dostatečně silnou vzpomínku na můj vlastní život, pak možná budu mít šanci se do něj vrátit."

„Ve kterém okamžiku?"

„Nejspíš v okamžiku, kdy jsem ho opustil."

„V okamžiku, jenž byl tak bolestný, že jste si nepřál nic jiného, než abyste mu ukázal záda?"

„Myslím, že už jsem na něj připravený. Myslím, že to zvládnu. Musím se o to pokusit – kvůli Charliemu."

„Nevím, jestli to bude fungovat, Ricku." Bylo to prosté konstatování. Ani náznak nesouhlasu či jakéhokoli soudu. Jen suché, vědecké konstatování faktů. A to mě deprimovalo.

„Ale přesně tohle se přece v hypnóze provádí neustále," zaprotestoval jsem. „Regrese!"

„Regrese je technika, která se používá poměrně zřídka."

„Ale vždyť pořád čtu o svědcích zločinů, kteří si myslí, že si nic nepamatují, ale v hypnóze si vybavují podrobnosti, jako jsou poznávací značky aut i další věci, ačkoli netušili, že je znají."

„Tohle není úplně totéž co regrese.“

„Ale vracíte je přece do vzpomínek, takže je znovu prožijí se stejnou intenzitou jako napoprvé. A o tom přesně mluvím. Zařiďte, abych se intenzivněji rozpomněl na to, odkud jsem přišel, a nevnímal tolik, kde jsem! Pokud by se vám to podařilo, pak jsem opravdu přesvědčen o tom, že by to mohlo být jazýčkem na vahách – dost na to, abych se tam vrátil.“

Znovu se odmlčela. A potom povídá: „No dobře, zkusím to. Znám jednu techniku, kterou hypnotizuji nevidomé pacienty, a jelikož má Richard zavřené oči, vyzkouším ji i na vás.“

„Mohla byste mu říct, aby je otevřel.“

„Ne, to není totéž. On vidí, ale vy vnímáte pouze to, co vidí on. To není totéž jako vidět.“

Tahle žena byla úžasná. Rozuměla úplně všemu. Pak mě ale napadla logická námitka.

„Já ale neslyším věci o nic lépe, než je vidím. Dokážu vnímat pouze to, co slyší on.“

„To je pravda,“ odvětila okamžitě, „ale myslím, že to nebude na překážku.“ Letěli jsme teď spolu o závod jako opravdová dvojka. „Podstatné je,“ pokračovala, „že nadále budu jasně odlišovat vás a Richarda tím, že vás v hypnóze povedu každého jiným směrem. Buď jak buď, jak říkáte vy; nebudeme nic vědět, dokud to nezkusíme.“

Začalo to pulzujícím elektronickým zvukem z kazety. Nevím, jaké používala reproduktory, ale dobré tedy byly. Ani si nejsem jistý, zda postupně zvyšovala hlasitost, nebo jestli jsem jen zvyšoval svoji pozornost, ale během krátké chvilky ten zvuk rezonoval celým mým vědomím. Bylo to něco jako bezbolestná, ohlušující migréna, jež opájela myšlení a vytěsňovala vše kromě jejího hlasu. Uvědomoval jsem si jeho pečlivé rytmy, jeho promyšlené kadence. Podobaly se těm, které používala i na Richarda; tentokrát jsem však pociťoval jejich svůdnou moc zevnitř, nebyl jsem pouze tím, kdo ji sleduje se zájmem a odstupem. Začalo mě to unášet do zvláštního stavu osamění, ještě podivnějšího než bylo to, ve kterém jsem poslední měsíce žil. Už tak jsem byl nehmotný, a teď jsem ztratil půdu pod

nohama i duševně; má vůle se rozpustila v nějakém větším celku, nad kterým jsem neměl žádnou moc.

Náhle jsem uslyšel, jak mluvím. Či, přesněji řečeno, uslyšel jsem hlas, Richardův hlas, jak mluví za mě. Ona mi položila otázku a ten hlas na ni odpovídal. Odpovídal popravdě, vyslovoval myšlenky pocházející ze mě, ale nechápal jsem, kudy se k tomu hlasu ode mě dostávají.

Naslouchal jsem a uslyšel líčení těch prvních hodin, když jsem se po nehodě probral v nemocnici. Začínal jsem se rozpomínat, jeden detail souvisel s druhým a ten hlas se se mnou snažil udržet krok, ale nešlo to. Umlkl a mě náhle přepadl zdrcující pocit, že jsem se tam vrátil, jsem samá modřina a napůl omámený léky se chvílemi ocitám uprostřed jakýchsi bizarních výmyslů, které jsem na okamžik považoval za skutečné.

Pak jsem znovu uslyšel Emmin hlas – jasný, mírný a velmi rozkazovačný. Brala mě ještě dále. Dále do podvědomí. Dále do temnoty, jež oddělovala tam od tady, tehdy od nyní. A já s naprosto děsivou jistotou věděl, kde se vynořím.

Náhle, právě když mě opustila má odvaha, jsem vycítil, že nejsem sám. Netuším, jak jsem to poznal. Ne že bych věděl, že je něco nablízku, byla to všeobjímající jistota. Někdo na mě mluvil. Emma to nebyla. Ani nějaký hlas. Bylo to jiné vědomí. Richard.

Richard, který byl údajně v transu a měl být mimo hru, dokud se ho Emma nerozhodne probudit, vše celou dobu sledoval a oba nás tak oklamal.

„Funguje to," pravil. „Vracíš se zpátky. To jsi chtěl."

„Mám strach," řekl jsem. „Pane Bože, já mám takový strach. Jsem tu tak sám, nedokážu být takhle sám. Pomoz mi!"

Povolily mu nervy. Skrytá zloba z něj vytryskla jako tlaková vlna z pece, která vybuchla, a odmrštila mne, takže jsem v kotrmelcích skončil v dlouhém, temném tunelu, do kterého jsem se bál vstoupit.

„Už se mě pusť, ty parazite! Nechci tě tady! Pusť se mě!" A najednou jsem s děsivou jistotou věděl, co se stane. Pochopil jsem jeho ochotu nechat se zesměšnit tím, že půjde za Emmou s

historkou, o které věděl, že bude znít absurdně. Na tom už mu nezáleželo.

„Richarde,“ zařval jsem, „nedělej to! Jsi vzteklý! Nech toho! Nevylévej si vztek!“

„Po tom ti ale vůbec nic není!“ zařval on a jeho zuřivost duněla tou dlouhou, černou, kluzkou temnotou. „Vrať se do svého vlastního života a ten můj nech mně.“

„Neznič si ho!“ zakřičel jsem, ale nebyl jsem si jist, zda mě slyší přes burácení svých myšlenek – těch příšerných, pochmurných, pomstychtivých a zklamaných myšlenek. „Nekupuj si tu zbraň!“

Ono burácení umlklo a okamžitě se změnilo ve stejně hrozivé, ohlušující ticho.

Stále byla tma, ale byla to jiná temnota. Byla to temnota mých očních víček, která jsem vší silou tiskl k sobě před nesnesitelnou pravdou.

Otevřel jsem je. Můj výkřik bolesti a primitivního vzdoru ještě stále zněl ve vzduchu a krev mé ženy, hustá a rudá, mi ulpěla na rukou.

Ve změti trosek jejího vozu se jí ve vyhaslých očích zračila definitivnost smrti.

8

CIZÍ RUCE mě jemně odtáhly pryč. Mlčky a taktně mne odvrátily od té hrůzy, jež mě ochromovala, paralyzovala mou vůli a znehybnila mé končetiny.

Nějaká žena držela Charlieho. Upíral na mne pohled plný očekávání. Celý strnulý jsem si říkal, co by si asi přál. Abych dal vše do pořádku? Abych mu řekl, že se nemusí bát, že je to pouze hra? Pocítil jsem nával zlosti při pomyšlení na to, jak je takové očekávání kruté, a současně jsem se vrhl vpřed a pevně ho objal v náručí. Tiskl jsem se k němu, abych ho utěšil, a zaslechl jsem zvuk svého vlastního vzlykání.

Teď to již věděl. Pochopil, že to není hra.

Oba dva jsme se hýbali, aniž bychom se pohnuli. Rozhodnutí se odkládala. Časoprostor se kolem nás zakřivil do uzavřené mozaiky nezbytných událostí. Zjistil jsem, že odpovídám na otázky soucítícímu policistovi: „Hamilton. Ano, má žena. Anne. Prostřední jméno Elizabeth. Long Chimneys, Chapel Plains… Ano, kdybyste nás tam odvezli…“

Uvědomil jsem si, že Charlieho převzala nějaká policistka a drží ho v náručí. Sundala si čepici a odhalila tak své neupravené plavé vlasy, jež splývaly kolem její tváře a zjemňovaly jí. Mluvila s ním a odváděla jeho pozornost. Podala mi ho zpátky, ale nastoupila i s námi do vozu, který nás měl odvézt domů.

„Zavolat…? Děkuji, to by bylo milé. Zavolejte, prosím… zavolejte, prosím, mému právníkovi, Haroldu Allisonovi.“

* * *

Odmítl jsem jakékoli léky. Strach z toho, že bych přišel i o svůj – byť pouze křehký – kontakt se skutečností, byl větší než potřeba útěchy. Věděl jsem, a přesto nevěděl, co se děje. „Jsi v šoku," říkal jsem si. „Nemluv, jen reaguj. Odpovídej na otázky. Ano. Ne. Prosím. Děkuji. Jste velmi laskav."

Dorazil Harold, bledý jak stěna. Seděl jsem s hrnkem bylinkového čaje, který mi někdo vtiskl do ruky. Asi jsem ho držel nějak nemotorně, neboť jsem nedokázal zkoordinovat své pohyby; chtěl jsem vstát, ale z nějakého důvodu to nešlo. Vzal mi hrnek a posadil se ke mně. Myslím, že mne na okamžik objal, nejsem si jistý. Úplně jsem zapomněl, jaké to je, když se vás někdo dotýká.

Nebo to možná bylo tím, že se mne dotýkal Harold. Možná, že nějaká má část, která si ještě nebyla jistá, co je šok a co vzpomínka, Haroldův dotek vytlačila.

Samozřejmě se o všechno postaral, dokonce zavolal do agentury a našel chůvu pro Charlicho. Rodiče Anne přijedou z Maine na pohřeb, ale nebyli si blízcí a mě by ani ve snu nenapadlo požádat je, aby se starali o našeho syna. Mí rodiče z Anglie na pohřeb nepřijedou. Otec se zotavuje ze zápalu plic a matka není ochotna ho opustit. „Ano, to je od tebe velmi pozorné, díky, Harolde – chůva, to není špatný nápad."

Jak vysvětlit malému dítěti, že se mu změnil celý svět? Že mu během několika sekund osud odepřel právo na to, být si ještě někdy něčím jistý? Jak můžete dítěti pomoci smířit se s něčím, před čím se ještě i dospělí schovávají?

Takové otázky pro tuto chvíli zapudily vše ostatní. Můj vlastní zmatek nalezl svůj odraz v jeho zmatku, a to nás sblížilo. Na okamžik jsem zvažoval, zda bych mu neměl zalhat, ale nezdálo se mi, že by to mohlo nějak pomoci zmírnit jeho pocit ztráty. A byl jsem si jistý, že Anne by mu bývala nelhala.

„To znamená, že se už nevrátí?"

„Ne, Charlie."

„Už nikdy?"

„Ne tak jako dřív. Ale svým způsobem bude stále s námi. V našich srdcích. Když budeme velmi pozorně poslouchat, možná ji tam někdy uslyšíme.“

Kroutil rukama, třel dlaněmi o sebe a prohlížel si je velice zamyšleně a soustředěně.

„Uslyší nás, když na ni budeme mluvit?“

„Ano, Charlie, myslím, že uslyší.“

Mlčel a byl velmi klidný. Viděl jsem, že má v očích slzy, a neví, zda je má zadržovat, či prolévat. Natáhl jsem k němu ruce.

„Charlie, co kdybys šel sem a na chvíli se ke mně posadil. Budeme se oba snažit a třeba ji uslyšíme, co ty na to?“

* * *

Té noci, když Charlie konečně usnul, jsem se rozvalil ve vaně s horkou vodou a snažil se přemýšlet. Jedno jsem věděl jistě: nikomu se nemohu vyzpovídat. Jinak by na mě i v tomto světě čekali Killaninové a soukromá sanatoria stejně jako v tom druhém.

Pomyslel jsem na Richarda. Co se s ním teď asi děje? Dozvím se to někdy?

V posteli jsem si maně prolistoval několikerý noviny. Prezident Lloyd Bentsen pronesl při svém návratu ze Středního východu optimistický projev. Krátký odstaveček na jedné ze stránek uvnitř oznamoval, že nějaký bezvýznamný bývalý herec jménem Ronald Reagan zemřel následkem pádu v domové důchodců v Burbanku.

Přepínal jsem televizní kanály a sledoval, jak nejpopulárnější babička v zemi, Marilyn Monroe, svádí vtipný souboj s Lettermanem v „Noční show“ při sledování úryvků z jejích klasických komediálních seriálů ze sedmdesátých let. Náhle mne však přepadl pocit viny, že se bavím u takových banalit v den, kdy mi zemřela žena, a tak jsem televizi vypnul.

Pro mě to však už vlastně nebyl den, kdy mi zemřela žena. Z mého hlediska byla Anne – moje Anne – mrtvá již několik týdnů.

Žil jsem s pocitem ztráty, která se nyní, ač byla nenapravitelná, stala životní skutečností. Stále jsem pociťoval bolest, ale i přes šok z návratu na místo tehdejší ranní nehody už byla na svém místě hojivá náplast.

Několik dalších dní uběhlo v prázdnotě obvyklé při úmrtí: pohřeb, zármutek sdílený s příbuznými a přáteli, soustrast vyjadřovaná s neohrabanou upřímností a přijímaná s tichými díky. Požádal jsem, aby lidé namísto květinových darů přispěli na Annin fond bydlení, neboť jsem věděl, že ona sama by si to přála. Jedinými květinami na jejím hrobě byly dva velké věnce ode mne a jejích rodičů. Byl jsem dojatý tím, kolik přišlo lidí, a přestože ani jeden z nás nebyl nijak zvlášť pobožný, i těmi několika dobře volenými slovy z úst našeho místního pastora.

Říkal jsem si, že bude lepší, když se Charlie pohřbu nezúčastní. Chůva, kterou pro něj našel Harold, byla darem z nebes; ubytovala se v jednom z našich pokojů pro hosty a projevovala výjimečnou srdečnost a takt ve všem, co dělala. I Harold mi byl pevnou oporou – byl nablízku, když jsem ho potřeboval, a nad každým výrazem díku jen mávl rukou.

Ale po celou tu dobu na mě doléhal pocit osamění, až se mi zdálo, že se snad udusím. Paradoxně byl v tomto, mém vlastním, světě ještě větší než býval v tom Richardově. Věci kdysi dobře známé mi byly cizí. Přistihl jsem se, že neustále porovnávám i ten nejprostší předmět s jeho protějškem ‚z druhého světa'. Je stejný, nebo jiný? Byl jsem jako člověk, který vinou nějaké nehody či choroby přišel o veškerý cit pro to, jak dělat věcí, které zbytek světa považuje za samozřejmé, a nyní vykonává každý úkol s důkladnou a ojedinělou rozvahou.

Za bezesných nocí jsem se ptal sám sebe, zda si vůbec dokážu představit vše, co se stalo od Anniny smrti. Je možné, že by ostatní zakusili totéž? Byl jsem snad pouze obětí nějaké vzácné, leč známé reakce na nesmírný šok? Když jde o mysl, je možné všechno, ale tomu jsem já nevěřil. Věřil jsem v to, co jsem zakusil. A chtěl jsem si o tom promluvit.

Pak jsem se jednoho rána strachy probudil z neklidného dřímání a uvědomil si, že existuje jeden člověk, kterému bych se mohl vyzpovídat. Zavolal jsem mu a navrhl mu oběd v Chez Arnaud.

Tickelbakker seděl naproti mně a celá scéna byla neskutečně zrcadlovým odrazem té, kterou jsem tak nedávno zažil v onom druhém světě. Jediným rozdílem bylo to, že tentokrát se zde bavil s přítelem, a ne s cizím člověkem. S ohledem na můj zármutek se choval tiše, a má váhavost začít hovořit tedy nevypadala tak podivně jako obvykle. Viděl, že má před sebou člověka, který se snaží zvládnout citovou sklíčenost a na chvíli uniknout do sféry abstraktních otázek, jimiž jsme byli v minulosti tak často zaujati.

„Paralelní světy?“ chopil se tématu, které jsem jakoby nic nadhodil k diskusi. „To už bude tak pět let, co jsem napsal ten článek do Částice/vlny.“

„Zrovna včera v noci jsem na něj náhodou narazil,“ zalhal jsem. „Úžasné. Stalo se od doby, co jsi o té teorii psal, něco, co by ji potvrdilo či vyvrátilo?“

„Právě naopak. Dnes už se dokonce mluví o sestrojení kvantového počítače, který by jednu polovinu výpočtů prováděl v tomto vesmíru a druhou současně ve vesmíru paralelním.“

„Ale spousta lidí je pořád skeptická?“ opáčil jsem.

„Jenom proto, že to je tak ohromující myšlenka. Ale je stále slučitelná se vším, co víme, stejně jako před pětadvaceti lety.“

„Jinými slovy, pokaždé, když nějaká elementární částice reaguje na systém okolo sebe,“ líčil jsem s opatrnou přesností svůj argument, „ať v tobě či ve mně, v tomto stole, ve skále na Marsu či na asteroidu v nějaké dosud neobjevené sluneční soustavě na druhé straně vesmíru, pak se veškerá realita rozdělí na dvě téměř totožné části – jsou stejné až na to, jak se chová dotyčná částice atomu.“

„Existují dobré důvody si myslet, že právě takhle tomu možná je,“ odvětil Tickelbakker a pozvedl sklenici, aby prozkoumal barvu Vosne–Romanee ročník 78, které mu do ní právě opatrně nalili.

„To tedy znamená," pokračoval jsem, „že ke každé jednotlivé kombinaci všech částic atomu ve vesmíru, ke které může dojít, ve skutečnosti opravdu dojde – někde."

„Přesně tak."

„Což znamená, že také dojde ke každé jednotlivé kombinaci čehokoli, co se z těchto částic skládá – někde."

„Mm–hm," přikyvoval a nábožně při tom polykal. Vypadalo to, že stav a teplota tohoto vína se setkávají s jeho souhlasem.

„Takže existují vesmíry, kde Hitler druhou světovou válku vyhrál, Amerika je pořád anglickou kolonií a kde – já nevím – mají prasata křídla. Kde zkrátka všechno, co se může stát, se opravdu stane."

„Všechno, co je možné, nikoli všechno, co je myslitelné."

„Nejsem si jistý, jestli ten rozdíl chápu."

„Možnosti jsou omezeny fyzikálními zákony. Možná existují vesmíry, ve kterých mají prasata křídla, ale pochybuji, že by s nimi z aerodynamického hlediska slavila příliš velké úspěchy." Zazubil se na mne klukovsky přes stůl – pociťoval radost z toho, že mi pomáhá nemyslet na onu tragédii, jež mne postihla.

„Ještě jedné věci bych rád porozuměl," řekl jsem. „Vím, že tyhle paralelní vesmíry naprosto pohlcuje superčas a superprostor a že neleží jeden vedle druhého jako železniční koleje, ale co takhle možnost přeskakovat z jednoho do druhého? Dalo by se něco takového někdy uskutečnit?"

„No, přesně o tomhle se mluví v souvislosti s tím kvantovým počítačem. Ale je to zatím jenom nápad."

„Ale co třeba možnost, že bych se řekněme ‚já' v tomto vesmíru dostal až k jinému ‚já' v jiném vesmíru?"

„To je trochu ošidné. Takhle to může fungovat ve sci–fi, ale ne ve skutečnosti."

„Proč ne?"

„Pokud by toto tvé ‚já' chtělo vstoupit do paralelního vesmíru a nadále si uvědomovat, co se odehrává, musel bys nejprve cestovat zpátky časem v tomto vesmíru až k místu, kde se vesmír, do nějž

chceš vstoupit, odchýlil od toho našeho. A to," pousmál se suše, „se asi snadněji řekne, než udělá."

„Ale nikdo přece nevylučuje možnost cestovat časem," byl jsem neoblomný. „Je to teprve pár měsíců, co jsi publikoval jeden takový článek. Píšeš, že jak kvantová teorie, tak teorie obecné relativity cestování časem teoreticky připouštějí."

„Ty jsi tu četbu teda vážně doháněl, Ricku. Hergot, řekl bych, že by mi pár bezesných nocí možná taky bodlo." Pak si pojednou uvědomil důvod mé nespavosti, začervenal se a začal ze sebe ostýchavě soukat omluvu, nad kterou jsem jen netrpělivě mávnul rukou.

„Psal jsi o ‚červích dírách' v časoprostoru," pokračoval jsem. „Popisoval jsi, jak by se dala vytvořit. Dva kovové pláty, každý na jednom konci roury. Když jeden z nich vystřelíš smyčkou téměř rychlostí světla a vrátíš ho na jeho původní místo, zjistíš, že na tomto konci tunelu uplynulo méně času než na tom druhém. Stroj času!"

„Teoreticky to možné je. Zbývá pouze vyřešit ty drobné praktické problémy – třeba jak vystřelit kovový plát smyčkou téměř rychlostí světla."

„Víš, na co vy vědci nikdy nepomyslíte?" Mluvil jsem čím dál vzrušeněji. Slyšel jsem, jak neodbytně, až pánovitě zvyšuji hlas. „Vy si neustále vymýšlíte tyhle fantastické stroje, které dokážou cestovat rychlostí světla nebo pracovat ve dvou realitách naráz, ale vždy přehlížíte ten nejpodivuhodnější stroj ze všech – ten, který využíváme již dávno!"

Zvědavě se na mě podíval, neboť nechápal, kam mířím.

„Lidskou mysl!" pravil jsem.

„Nejsem si jist, zda ti rozumím."

„Vy zcela přehlížíte možnost, že celá ta vaše složitá matematika se svými šipkami času ukazujícími dvěma směry a všechny vaše teorie a myšlenkové experimenty se svými neuskutečnitelnými fyzikálními požadavky jsou třeba pouze odrazem věcí, kterých je lidská mysl schopna sama o sobě – bez jakékoli pomoci zvnějšku."

„To je věc názoru," poznamenal trošku suše; nechtěl se hádat s člověkem, který plácá nesmysly v důsledku toho, že je citově zdrcen.

„Myslím to vážně," pravil jsem. „Nikdo zcela přesně neví, jak lidský mozek funguje. Víme, že je stejně jako zbytek reality tvořen tou záhadnou vlnově–částicovou dualitou. A je to právě lidský mozek, kdo sám začal tuto dualitu sondovat – sondovat a zkoumat ve snaze pochopit, co vlastně tvoří ji samotnou. Kdo může říci, že to, co přebývá v našem mozku, ta věc plná zvědavosti a nápadů, které říkáme ‚mysl' nebo dokonce ‚duše' nedokáže takto přeskočit z jednoho vesmíru do jiného? Koneckonců, zmínky o mnoha světech najdeme v nejrůznějších starodávných náboženstvích. To není jen pouhý výmysl moderní vědy."

„A jak přesně by tenhle záhadný mechanismus mysli fungoval?" „Možná prostřednictvím léků, možná meditace či hypnózy a někdy možná i prostřednictvím citů."

„Citů? Jak by k tomu podle tebe došlo, Ricku?"

„Například skrze zármutek a sebezapření po nějaké strašné citové ráně – třeba smrti milovaného člověka. To možná může někdy za těch správných okolností vytvořit dostatek – dejme tomu – energie, která vystřelí alespoň nějakou část ‚já' časoprostorem do paralelní reality, takové reality, kde dotyčný milovaný člověk nezemřel… ale kde cenou, kterou za to musíte zaplatit, jsou třeba jiné změny, které budete snášet stejně špatně, či ještě hůře."

Uvědomil jsem si, že na mě upřeně zírá a vidličku drží strnule nad talířem. Řekl jsem toho příliš; i před ním jsem se vystavoval stejnému nebezpečí, jež v tom druhém světě mělo za následek takové potíže. Přinutil jsem se pohodlně se na židli opřít a nevážně se zasmát.

„Hele, Miku, já vím, co si myslíš," povídám. „Je ti to vidět v obličeji. Podívej, já jenom probírám různé možnosti, to je celé. To ty přece vždycky říkáš: měj mysl otevřenou. A to přesně dělám."

„Jistě, Ricku, já vím." Pozdvihl k ústům sousto aiguillettes de canard a zadumaně jej žvýkal. Měl jsem pocit, že mu nechutná tak jako obvykle.

9

MÚJ OBĚD S Tickelbakkerem měl své výhody i nevýhody. Potvrdil skutečnost toho, co se mi přihodilo, ale také podtrhl, jak je nepravděpodobné, že by tomu někdo někdy uvěřil – dokonce ani ti ne, kteří k tomu měli jako Tickelbakker ty nejlepší předpoklady. Zdálo se, jako by se všechno spiklo, abych se cítil ještě osamělejší. Říkal jsem si, jak dlouho ještě dokáže mé duševní zdraví snášet takový tlak.

Té noci se mi ve snu ty dva světy smísily v surrealistických vzorech. Anne byla v jejich středu: směsice mojí a Richardovy Anne. Ještě před tím, než jsem se probudil, jsem už věděl, co tyto vzory znamenají: přízrak žárlivosti, který jsem krutě zjevoval Richardovi, se nyní vrací, aby pronásledoval mne.

Charlieho chůva trvala na tom, že připraví snídani pro nás oba, ačkoli to nepatřilo k jejím povinnostem. Jmenovala se Peggy. Pocházela z Kansasu, byla baculatá, vymydlená a měla široký, rozzářený obličej, z něhož sálala čistá, dobrá povaha. Litoval jsem pouze toho, že – jak mě upozorňovala již od počátku – u nás může zůstat jen pár týdnů a pak se vrací domů, aby se vdala. Ale když jsme toho rána seděli u stolu, mé myšlenky patřily něčemu jinému než Charlieho neustálému brebentění, i když uši jsem měl nastražené, abych zaslechl případné známky toho, že je mu smutno či úzko, což bych se snažil ze všech sil napravit.

Jediné, na co jsem dokázal myslet, byla Anne: na rozdíl mezi mou mrtvou Anne a tou druhou, která (pravděpodobně) stále žije.

A také – Bože odpusť, že se takovou hrůzou vůbec obírám – na možné podobnosti.

Nedokázal jsem tu myšlenku vypudit z hlavy. Pokud byly geny onoho identického dvojčete téměř dokonalou kopií genů mojí Anne, a že jimi být musely, kolik toho pak o ní – mé Anne – třeba ani vůbec nevím? Pomalým, bolestným procesem, nad nímž jsem neměl žádnou moc, se pro mě z vlastní ženy stával při pohledu zpět cizí člověk. Začal jsem si představovat tajnosti, vášně, lži a zrady, ke kterým se vší pravděpodobností nikdy nedošlo, ale které mi mé vzpomínky na ni pošpinily jako jed, který se zvolna šíří. Lidé kolem mne předpokládali, že za můj úzkostný zevnějšek může ta hrůzná ztráta, kterou jsem utrpěl. Ve skutečnosti za něj mohlo podezírání.

Byli si s Haroldem vždy blízcí. Jejich přátelství mě těšilo a jeho nevinnost jsem bral jako samozřejmost. Že bych se mýlil? Že by Haroldova nesmírná starost o mě a můj žal pouze maskovala jeho vlastní, tajný, provinilý žal? Byl to ten typ otázky, kterou jsem mu nemohl nikdy položit; bylo by nemyslitelné takto obviňovat přítele.

Anniny papíry mi žádné vodítko neposkytly. Žádná tajná skrýš s dopisy, žádné tajemné poznámky v jejím diáři, žádná podezřelá čísla na záznamech volání z její soukromé telefonní linky. Zjistil jsem, že Baltazarův motel v tomto vesmíru existuje stejně jako v tom druhém. Zašel jsem dokonce až tak daleko – stydím se to přiznat – že jsem ukázal Cyovi samostatné fotografie Anne i Harolda, dal mu spropitné sto babek a zeptal se ho, jestli někoho z nich poznává. Nepoznal.

Samozřejmě je možné, že ho Harold podmazal ještě víc, aby mlčel. Jak to mám vědět? Jak bych to vůbec mohl někdy vědět? Jak však mohu žít, aniž bych to věděl? Někdy mě napadá, že když něco líčíme jako ‚nemyslitelné‘, máme tím na mysli, že nedokážeme myslet na něco jiného. A když zavrhneme nějaký možný směr postupu a řekneme, že ‚nepřipadá v úvahu‘ máme tím na mysli, že jsme již rozhodnuti se jím vydat.

Svůj návrh, abychom se jen já a on vydali na víkend rybařit, vyslovil Harold trochu nesměle. Vyhnul se frázím jako ‚prospěje ti to‘ a ‚přivede tě to na jiné myšlenky‘ – přesně jak bych při jeho taktní, právnické povaze očekával. Jelikož jsem se ujistil, že Charlieho mohu klidně na pár dní nechat s Peggy – rozhodl jsem se,

že by mu možná opravdu prospělo, aby se začal učit být na mně nezávislý – odjeli jsme jednoho časného sobotního rána na Haroldovu osamocenou chatu u jezera, tak jak jsme to velmi často dělávali dříve.

Vyrazili jsme na jeho člunu a nachytali čerstvé pstruhy. Příliš jsme toho nenamluvili, ale tak tomu o těchto víkendech bývalo i tehdy. Mluvili jsme, když jsme měli co říct, ale naše přátelství nebylo z těch, kde je konverzace společenskou povinností. Harold později ryby očistil a uvařil, kdežto já odjel na trh, abych doplnil zásoby bourbonu, vína a piva.

Toho večera kolem desáté jsem, obrazně řečeno, nepociťoval bolest. Trochu doslovněji vzato však byla má muka nesnesitelná.

„Harolde," promluvil jsem po dlouhém mlčení, které jsme vždy prolomili pouze pramínkem bourbonu, který jsme si dolévali do svých masivních skleněných pohárů, „musím ti něco říct." Odmlčel jsem se, aby to patřičné vyznělo, a vážně na něj hleděl zpod zachmuřeného obočí. „Vím to."

Nechápavě se na mě podíval. „Co víš?" otázal se a oči měl vyvalené a rozostřené kalnou, alkoholickou nevědomostí.

„O tobě a o Anne. Vím to."

„O mně a…? Nevím, o čem to… Nemám nejmenší ponětí, co máš…"

Stále jsem na něj upíral pronikavý pohled a uvědomoval si, že se opírám vystrčenými lokty o stůl, ramena mám nahrbená a hlava mi trochu padá. Podle měnících se výrazů v jeho tváři jsem poznal, že ví velmi dobře, o čem mluvím.

Chvilku pohyboval ústy, jako by dávat slovům vyslovitelnou podobu.

„To přece… to přece nemůžeš myslet vážně!"

„Nebudu z toho dělat žádnou vědu. Nehodlám tě zabít. Ani tě neobviňuju. Byla to, aspoň co já vím, z poloviny její vina – pokud je pravé ‚vina' to pravé slovo. Chci jenom, abys mi to řekl ty. Ty sám. Musím to slyšet, Harolde. Dlužíš mi to."

„Ricku, já… já…" Opřel se, tvář bledou, celý zkroucený, jako by dostal pěstí do břicha. „Nemůžu uvěřit svým uším."

„Vyřešme to bez teatrálnosti, výmluv a vytáček. Prostě si to spolu vyříkáme. Jen my dva.“

„Ricku… nic příšernějšího jsem v životě neslyšel!“

„Ani mně to nepřišlo nijak zvlášť skvělý, jestli tě to teda zajímá.“

„Jak tě vůbec může… něco takového jen napadnout?“

Stále jsem na něj zíral a říkal si, jak dlouho se asi bude vykrucovat, než se přizná. „Miloval jsi ji?“ zeptal jsem se a připadlo mi, že mám tak těžkou hlavu, že jsem se musel snažit, aby mi nespadla na stůl. „Nebo jste spolu jenom spali?“

„Proboha, Ricku… ježišmarjá… tohle je…“ Odstrčil svou židli a ta vydala skřípavý zvuk. „Tohle je… tohle je na mě moc… já musím…“ S obtížemi se postavil na nohy a vrávoravě zamířil ke dveřím, jako opilec, který nutně potřebuje na záchod.

Já jsem se ani nehnul. Podíval jsem se na svou ruku, která stále svírala láhev. Odsunul jsem ji a zvolna pokrčil prsty. Jestli ho zabiju, což jsem neměl v úmyslu, udělám to holýma rukama, a ne žádnou zbraní.

Moje židle vydala tentýž skřípavý zvuk jako ta jeho a pak se s rachotem převrátila. Místnost se se mnou zatočila, ale ustál jsem to, jelikož jsem se chytil okraje stolu. Potom jsem vyrazil do noci za ním, jen jsem se na okamžik zastavil a sáhl po láhvi, ne proto, abych ho s ní praštil, ale abych z ní mohl pít.

Tma a noční vzduch se mi postavily do cesty jako zeď a já málem znovu upadl, ale pomyšlení na ještě z poloviny plnou láhev nějakým způsobem oživilo můj cit pro rovnováhu a po pár okamžicích nejisté práce nohou jsem opět získal stabilitu a znovu se vydal za ním.

Nenašel jsem ho hned. Když se mi to podařilo, seděl zhroucený na skále a hlavu měl v dlaních. Myslel jsem, že mě neslyšel, ale určitě tomu tak bylo, neboť vyslovil mé jméno.

„Ricku... Ricku... nevím, proč jsi to řekl, ale to je v pořádku... to je v pořádku...“

„Co tím chceš, sakra, říct, že to je v pořádku?“ zařval jsem. Nechtěl jsem zařvat, ale uslyšel jsem, jak můj hlas zazněl nocí.

„Pícháš mi ženu – ty, přej můj nejlepší kamarád! – a pak řekneš ty mně, že je to v pořádku!“

Neodpověděl. Vydával jen jakýsi zvláštní zvuk. Pak jsem si uvědomil, že vzlyká.

„Poslyš,“ povídám již o něco tišeji, „řekl jsem ti, že s tím nehodlám nic dělat. Chtěl jsem to jenom… chtěl jsem to jenom vědět, nic víc.“

Chvíli jsme mlčeli, on tam seděl a kolébal se, já stál nad ním a potácel se.

„Harolde,“ spustil jsem chraplavým hlasem, „ona je mrtvá. Jí to ublížit nemůže, ale mě to zabíjí. Řekni mi, jak k tomu došlo, jak to začalo. Kde? Kdy?“

Zvedl ke mně zrak. Mé oči si již dostatečně zvykly na tmu, abych viděl, že má tvář zkropenou slzami. Nic neřekl, jen zvolna vrtěl hlavou tam a zpět, tam a zpět. Z toho pohybu se mi točila hlava. Zavrávoral jsem dozadu a dopředu a náhle jsem tvrdě dopadl na zem a narazil si kolena. Stále se se mnou vše točilo, ale už jsem neupadl. Jen jsem se na něj vkleče díval, jako bych se modlil.

„Měl jsem Anne rád,“ povídá, „tak jako mám rád tebe. Byla to samozřejmě krásná žena. Samozřejmě jsem si to uvědomoval. Ale nemohl bych to udělat. Nemohl!“

Slova vířila kolem mne a zněla mi hlavou jako ozvěna.

„Poslyš,“ pokračoval, „něco ti řeknu. Chceš doznání? Máš ho mít. Měl jsem poměry. Nejenom ty, o kterých víš. Měl jsem poměry s vdanými ženami. Jedna z nich mi málem zničila kariéru – byla to žena jednoho klienta. Dokážu být pěkně hnusnej hajzl a jako důkaz ti je můžu vyjmenovat. Chceš ta jména slyšet?“

Začal jsem vrtět hlavou, ale znovu se mi začala točit, a tak jsem přestal.

„Klidně ti je řeknu, jestli chceš,“ prohlásil. „Úplně všechna jména. Sepíšu ti seznam. Podepíšu to. Ale Anne nikdy. To bych nemohl udělat. Ani ona ne. Věř mi.“

Snažil jsem se něco říci. Nebylo to jednoduché. „Buď to na mě po čertech dobře hraješ,“ procedil jsem skrze vyschlé rty, „anebo…“ uvědomil jsem si tu druhou možnost, která opisovala vzduchem

pozvolný oblouk a která tlumeně vybuchla jako granát v dálce, „anebo mi říkáš pravdu.“

„Samozřejmě, že ti říkám pravdu! Ty jeden blboune zabedněná! Přesně to ti říkám!“

Náhle jsem se cítil hloupě, že mi spadnul hřebínek a já tam klečím a nevím, co mám říct nebo udělat. Abych ten okamžik nějak vyplnil, podal jsem mu láhev, aby se napil. Myslím, že to byla nabídka ke smíru. Vzal si ji a mrštil s ní do tmy, co nejdál to šlo. Ani jsem ji neslyšel dopadnout.

„Už máme dost. Oba dva. Jdu tě uložit do postele.“

„Jo… dobře…“

Pomohl mi vstát. Než se mi to povedlo, myslím, že jsem mu pomáhal udržet se na nohou stejně jako on mně. Podíval se na mě, stáli jsme tváří v tvář.

„Jak jsi, hergot, na něco takového vůbec přišel?“ zeptal se a pohledem mi přejížděl sem tam z jednoho oka do druhého; snažil se zaostřit, snažil se do nich vidět.

„Kdybych ti to řekl, nevěřil bys mi,“ odpověděl jsem.

„Tak na to zapomeňme. Vůbec se to nestalo. Tak pojď.“

Klopýtali jsme ke světlu uvnitř chaty.

* * *

Probudil jsem se pozdě obklopen vůní kávy a smažící se slaniny. Nevím, jak se mi podařilo se k němu dostat, ale vyzvracel jsem se z okna. Za několik minut poté, co jsem si nalil na hlavu studenou vodu a vypláchnul si pusu, jsem se ocitl naproti Haroldovi u stolu, u kterého jsme seděli včera večer.

„Jak se cítíš?“ zeptal se a sám také nevypadal moc dobře.

„Jako syrové vejce v tenké skořápce.“

„Bude ti líp, až si něco sníš.“

Položil přede mne talíř, ale mé oči se upíraly na něj a něco hledaly. Co? Zášť? Hněv? Nevím.

„Harolde,“ začal jsem, „pamatuji si, co jsem říkal. A chci, abys věděl, že mě to mrzí.“

„Dohodli jsme se, že na to zapomeneme,“ řekl, „tak to udělejme. Teď si sněz snídani a pak si půjdeme nachytat nějaké ryby.“

10

KDYŽ SE OHLÉDNU zpátky, jsem přesvědčen, že Harold musel vycítit, že ve mně dřímá ještě něco jiného než jen ta bolest, ač byla strašlivá, nad ztrátou, kterou jsem utrpěl. Musel vycítit, že mezi ním a mnou vzniká hráz, a tak se rozhodl vyvolat konfrontaci během onoho víkendu u jezera, aby se pročistil vzduch.

To se povedlo a já mu byl za to vděčný. Věřil jsem jeho tvrzení. Obnovila se tak ve mně vzpomínka na onu Anne, kterou jsem miloval a které jsem důvěřoval, a nic jsem si nepřál více než ji milovat i nadále.

Také jsem zjistil, že konečně přestávám být posedlý tím, abych se s jinými dělil o záhadu malého zlomku sekundy mezi tím, co jsem dorazil na místo Anniny smrti, a tím, kdy jsem si ji uvědomil. Věřil jsem tomu, co se mi přihodilo. Věřil jsem, že je to skutečné.

Ale co je ‚skutečné'?

Tahle otázka měla teď druhořadý význam. Podstatný byl život. Můj život, život mého syna. Metafyzické spekulace ustoupily všedním problémům, jako například kde najít pro Charlieho jinou chůvu, než Peggy odjede, a sehnat nějakou finanční injekci, kterou můj podnik zoufale potřeboval.

Před Anninou smrtí jsem si byl tak jistý podporou banky, že jsem zkrátka vůbec nepomýšlel na jiné alternativy. Harold věděl, že mi ty peníze nabídnou, a mé pochyby a obavy nebyly nijak vážné. Kdyby se mě někdo zeptal, co by se stalo, kdyby si to banka rozmyslela, prostě bych řekl, že budeme fungovat dál, tak jako doposud. Ale věci nejsou nikdy tak jednoduché.

Podniky, jak jsem začínal zjišťovat, buď dosáhnou určité úrovně a tam zaniknou, anebo postoupí na vyšší stupeň. Nacházel jsem se právě v bodě, kdy jsem měl tento krok učinit, a domníval jsem se, že nyní navážeme tam, kde jsme skončili. Nepočítal jsem však s vrozeným konzervativismem mužů v oblecích.

Zpočátku jsem ten šepot nezaregistroval. Byl to Harold a vykládal mi, co říkali. Mluvili s ním jako s rozumným členem rodiny, s člověkem, na kterého se lze spolehnout, že se vyhne problémům, že vše urovná a že se dostane ze situací, jež jsou už neudržitelné.

„Podívej, Ricku," začal a bylo jasné, že to, co mi musí říct, mu není příjemné, „kdybys býval zavolal do banky a řekl, že Anne právě zemřela při autonehodě pár kilometrů odtamtud, pak by tě bývali zahrnuli (a) soucitem a (b) všemi těmi penězi, které potřebuješ.

Ale skutečnost je taková, že jaksi... Časový plán těch událostí, který zpětně vyšel najevo, vypadá, mírně řečeno, trochu ‚neobvykle'."

„Co tím chceš říct?" zeptal jsem se, neboť mi to hned nedocházelo.

„Ricku, utekl jsi z té schůzky v bance celých třináct minut před tím, než k té nehodě došlo."

„Aha." Začínal jsem to chápat.

„Přesně. A oni se toho teď všichni chytli a dělají si s tím hlavu."

„Ano, to celkem chápu."

Dělo se něco, co tak docela nezapadalo do účetních knih a bilančních archů finančního světa. Už jsem nebyl člověkem, který by byl tomuto světu příjemný. Stal se ze mě, ačkoli ten výraz nikdo výslovně nepoužil, ‚divný patron'.

Harold se s nimi dohadoval, seč mohl, že takové věci nejsou seriózní vědě neznámé. Lidé, kteří jsou si velmi blízcí, mají někdy společné takové roviny komunikace, jež se brání jakémukoli racionálnímu vysvětlení. Citoval jim případy z haldy knížek o mimosmyslovém vnímání, ale marně. Mysl banky i její trezory byly uzavřeny.

Abych pravdu řekl, bylo mi to celkem jedno. Jsem od přírody optimista. Když podnik zkrachuje, začnu znova. Budoucnost pro mě vždy byla spíše plná příslibů než hrozeb. Jsem přesvědčen, že úspěch přichází díky nápadům, nikoli hrou s čísly na papíře.

Harold měl však obavy. To bylo dobré znamení. Věděl jsem, že s něčím přijde. Já si zatím začal zvát na pohovor chůvy pro Charlieho.

Agentura, kterou Harold objevil a která nám poslala Peggy, byla velmi zdatná. Zamlouvaly se mi první tři dívky, které nám navrhli, ale měl jsem pocit, že se pro to místo tak úplně nehodí. Pak mi jednoho rána zavolali s tím, že mi posílají trochu zralejší uchazečku, která bude podle nich ideální. Když jsem uslyšel její jméno, zastavilo se mi srdce.

Jmenovala se Emma Toddová.

* * *

Otevřel jsem dveře a hleděl do jasně modrých, rozesmátých očí. Její auto stálo zaparkované na příjezdové cestě za ní.

Byla to Emma. Tatáž Emma. Vypadala mladší. Její vlasy připomínaly hustý kaštan, padaly jí až téměř na ramena a vytvářely jemný obrys jejímu obličeji. Nalíčená byla jen málo, tak akorát, aby zvýraznila ony antické rysy, které rozjasňoval úsměv tak vřelý, až jsem měl pocit, že jsem do něj vtahován jako člověk, který se topí.

„Pan Hamilton?“

„Ano.“ Odkašlal jsem si. „Slečna Toddová? Pojďte dál, prosím.“

Pohybovala se s nenucenou, přirozenou elegancí. Šaty měla obyčejné a laciné, ale vybrané s vrozeným citem pro styl. Bylo na ní něco svěžího, v každém jejím pohybu byla lehkost.

Můj hlas jako by vycházel odněkud jinud. Byl vysoký, nebyl to můj hlas. „Neposadíte se?“

„Děkuji.“

Podívala se na mě. Asi jsem musel vypadat divně zaraženě a rozpačitě. „Mohu vám… právě jsem… mám tady trochu kávy…“

Nemotorně jsem odstrčil knihy a časopisy a položil před ni tác. Chtěla ji černou bez cukru. Obřadem nalévání jsem získal cenné

okamžiky, abych se vzpamatoval. Nemohl jsem uvěřit, že se tohle skutečně děje. Ale dělo se to.

„Předpokládám, že vám agentura poslala má doporučení," řekla a vzala si šátek z mé třesoucí se ruky.

„No… ano… vypadají dobře." Ve skutečnosti byla více než dobrá. Pobývala dva roky u rodiny vysoce postaveného činitele britské ambasády ve Washingtonu. Trochu mě překvapovalo, že je odhodlána přijmout takové poměrně skromné místo, jaké jsem nabízel já, a to jsem jí také řekl.

„Nedaleko odsud bydlí mí rodiče," vysvětlila mi. „Chtěla bych jim být víc nablízku než doposud."

Tím byla zodpovězena jedna otázka, ale mnoho dalších zbývalo. Jak to, že není tahle krásná žena vdaná, že nemá děti, že se nevěnuje ambicióznějšímu povolání? Jak to, že není slepá? Jak to, že slepá Emma Toddová je psychiatrička, a tahle jen dětská chůva?

Měl jsem hlavu plnou otázek, jež budou muset počkat. Bál jsem se pouze toho, že to místo nevezme a já už nebudu mít nikdy příležitost zjistit, jaké jsou na ně odpovědi.

„Nejdůležitější ze všeho mi připadá," řekl jsem vsedě naproti ní, „abyste se seznámila s Charliem. Je naproti přes ulici. Zavolám mu." Znovu jsem vstal – tuto neposednost jsem používal jako zástěrku své nervozity – a zvedl telefon.

Charlie ji zbožňoval od prvního okamžiku, kdy se setkali, a bylo jasné, že tytéž pocity k němu chovala i Emma. Během týdne se v domě zabydlela. Nemohl jsem uvěřit, jaké mám štěstí.

Věděl jsem, že jsem do ní zamilovaný. Až tolik jsem toho zase po sobě chtít nemusel. Byl jsem nenávratně ztracený případ. Také mě užíral pocit viny při pomyšlení, že se to stalo tak brzo po Annině smrti. Byla to ironie, že ještě nedávno jsem se bál, zda mi byla věrná, a teď jsem sám tak rychle zradil její památku.

A přesto jsem to nepociťoval jako zradu. Stále jsem Anne miloval tak jako vždy předtím. Kdyby byla naživu, Emma by pro naši lásku nebyla žádnou hrozbou.

Ale Anne naživu nebyla, a Emma ano. I mezi mnou a Emmou byla určitá historie, jedinečný vztah – i když jsem byl z nás dvou jediný, kdo si to uvědomoval.

Bylo mi jasné, že prozatím nesmím říci nebo udělat nic, čím bych prozradil své city. Svým způsobem to byla výhoda. Mohli jsme se s Emmou poznat a spřátelit se dříve, než se z nás stanou milenci, což se určitě stane.

Zprvu mi vůbec nepřišlo na mysl, že by na té idylické stezce mohla stát nějaká překážka. Když se tak stalo jen pár hodin po prvním setkání, kdy svolila, že tu práci vezme, byl jsem vržen do víru úzkosti.

Že by v tom byl nějaký jiný muž? Určitě – takováhle ženská.

A přesto podle všeho žila sama, protože jinak by přece neměla čas vykonávat práci chůvy na plný úvazek a nebydlela by v domě zaměstnavatele.

Že by byla lesba? Možné to bylo, samozřejmě. Ale i kdyby byla, podle všeho neměla žádné trvalé závazky. Časem možná…

Ale to už jsem trošku předbíhal. Musel jsem sám sebe uklidnit. Nebylo to jednoduché. Udělal jsem něco, co dělám zřídkakdy. Dal jsem si velkou skotskou v jedenáct dopoledne.

* * *

První měsíce Emmina pobytu v domě byly muka i slast zároveň. Muka proto, že jsem musel ovládat své city, a slast proto, že tam prostě byla.

Alespoň jsem ji poznal, přesně tak, jak jsem doufal. Nebyla ani vdaná, ani lesba, ani nebyla do nikoho zamilovaná. Jednou vdaná byla – za vojáka, to jí bylo devatenáct. On měl zjevně velké ambice, byl o pár let starší než ona a zřejmě byl předurčen pro generální štáb. Ona ho zbožňovala a vzdala se veškerých myšlenek na vlastní kariéru, aby s ním mohla jít tam, kam ho přidělí. Měli jedno dítě, Williama, který v pěti letech zemřel, když ho v Německu někdo srazil autem a ujel. Toho řidiče nikdy nedopadli.

Jak už tomu v takových případech někdy bývá, jejich manželství tu tragédii nepřežilo. Ne že by měl jeden z nich pletky s někým jiným, ale to jedinečné, co mezi nimi bylo, vyprchalo. Bylo jí sedmadvacet, když se rozvedli.

Snažila se, jak mohla, znovu posbírat nitky svého života, ale již bylo příliš pozdě naplno uskutečňovat sny z mládí. Kdysi chtěla být doktorkou. Ve škole prospívala dobře a bylo jí řečeno, že by to bylo možné. Spokojila se však se zdravotnickým školením. Institucionální život práce v nemocnici jí nevyhovoval, ale několik let tam vydržela. Během nich měla poměr s jedním doktorem. Pak začala trpět slabostí a bolestmi hlavy.

Ukázalo se, že její potíže způsobuje virová infekce, kterou rychle vyléčili. Při stanovování diagnóz však u ní objevili vzácnou genetickou poruchu. V žádném případě neohrožovala její zdraví či pohodu, ale znamenala padesátiprocentní nebezpečí, že kdyby někdy v budoucnu měla dítě, narodilo by se slepé, stejně jako Emmin bratr. Než se na Emminu diagnózu přišlo, neměl nikdo o tomto důvodu tušení.

Její poměr s oním doktorem skončil, neboť spolu mluvívali o sňatku a dětech, ale ona teď odmítala takové riziko podstoupit. Nechala práce v nemocnici a stala se dětskou chůvou.

Takový byl její dosavadní osud. Zbožňuje děti a není nešťastná.

Nemá prý v plánu se znovu vdát.

„Ale, Emmo, to jsi na omylu," pomyslel jsem si a představoval si ten den, za takových deset měsíců či za rok, kdy jí to budu moci říct otevřeně.

Byl jsem pyšný, že se mnou hovoří tak bez zábran, a povzbudilo mě to. Bylo jasné, že mi věří. Skutečnost, že jsem se během těch několika prvních týdnů, kdy byla v domě, ani náznakem neucházel o její náklonnost, jí dodala důvěry.

Samozřejmě že mezi sousedy se leccos povídalo a ona si toho byla vědoma stejně jako já. Ale přešli jsme to s humorem a nad takovou úzkoprsost se povznesli.

„Ale časem jim dáme důvod ke klepům," sliboval jsem si. „Však se dočkáš, má milá Emmo. Však se dočkáš."

Harold ještě zdvojnásobil úsilí najit investici, kterou jsme potřebovali, ale bezúspěšně.

Já setrvával ve svém staromodním přesvědčení, že nikoli růst, nýbrž stabilita je prvotním zákonem obchodu. Pochopitelně jsem nevěděl, o čem mluvím, a proto jsem byl ještě odhodlanější dokázat, že mám pravdu.

Přísně vzato jsme maličký růst zaznamenali. Přidali jsme na svůj seznam jeden nový titul: odborný časopis pro demografy, o kterém jsme již několik měsíců hovořili. Nová úroveň to zrovna nebyla, ale já byl s takovýmhle růstem spokojený.

Vypuštění nového titulu nevyhnutelně znamenalo také moře práce navíc, ale já tomu byl rád. Bylo to rozptýlení od ztráty, kterou jsem utrpěl – a také od mé nové tajné lásky.

Pomáhalo mi i cestování a toho byla přede mnou spousta. Bylo to příjemné, zanechat Charlieho s ženou, která se už brzy jednoho dne stane jeho nevlastní mámou.

Jak plynuly dny a týdny, nabýval jsem stále více přesvědčení, byť to ještě pořád nebylo nijak vysloveno, že Emma cítí totéž, co já. Vnímal jsem, že mezi námi vzniká tatáž spřízněnost jako v tom druhém životě. Někdy jsem měl skoro až pocit, jako by díky nějaké zvláštní intuici už celý ten příběh znala. Ale možná to bylo jen zbožné přání.

Tím hlavním, co zaměstnávalo mou pozornost, byla otázka, kolik jí toho mám vlastně říct. Nakolik mám sdílet svůj příběh se ženou, která se mnou bude sdílet zbytek života?

Mám podstoupit riziko – ačkoli jsem byl přesvědčen, že v Emmině případě to riziko téměř neexistuje – že by mě mohla považovat za blázna?

Uvažoval jsem o tomto problému při cestě letadlem ze čtyřdenní cesty na západní pobřeží, kam jsem odjel podepsat smlouvu s jedním odborníkem na volby z Kalifornské univerzity, který bude pravidelně přispívat do toho nového časopisu. Něco jí budu muset říct. Před svatbou možná jenom nějakou narážku a zbytek až potom.

Harold trval na tom, že se sejdeme na letišti. Ihned jsem ho zpozoroval v menším davu čekajícím na přílet, ale když jsem přišel

blíž, překvapilo mě, když jsem uviděl, že je s ním Emma. Instinktivně jsem se rozhlížel i po Charliem, přestože v tuhle dobu už dávno býval v posteli. Pak mi došlo, že když je tam i Emma, bude to asi znamenat, že přespí u kamaráda. Byl jsem rád, že ji vidím, a dojatý, že se obtěžovala až sem.

Tam u brány příletů jsem ji poprvé políbil. Lehce na tvář. Ona mě objala. Jelikož tam byl Harold, nebylo to nic divného. Láskyplné, leč přesto nevinné přivítání.

Ale vytvořil se tím precedens. Prolomila se tím určitá hráz. Od této chvíle už nebude fyzický kontakt mezi námi dvěma tabu.

Cestou z letiště seděla Emma vpředu vedle Harolda, abych se tak mohl vzadu trochu natáhnout. Jelikož Harold věděl, že v letadle nikdy nejím, zamluvil stůl v Chez Arnaud na lehkou večeři. Emma mi potvrdila mou domněnku, že Charlie přespí u přátel. Náhle jsem se zachvěl vzrušením, když jsem si uvědomil, že se spolu budeme vracet do prázdného domu.

Harold objednal šampaňské a my si zatím prohlíželi menu. Poté, co jsme si objednali, odpálil svoji nálož.

„Přirozeně jsme chtěli, abys byl první, kdo se to dozví, Ricku," spustil. „Měl jsi v těchhle několika posledních měsících tolik práce, že sis možná ani neuvědomil, jak často jsme se já a Emma vídali. Zkrátka jde o to, že jsem ji požádal o ruku, a já ti teď můžu s radostí a pýchou oznámit, že souhlasila."

Nebyl jsem schopen slova. Střídavě jsem si je prohlížel. Dívala se na něj a v očích jí žhnula láska. On se na ni díval stejně. Skoro jako bych tam ani nebyl. Cítil jsem se jako bych byl, a také že jsem byl, naprosto bezvýznamný. Nadbytečné zavazadlo, jehož se zbaví, hned jak se to bude hodit.

Poslušně jsem udělal to, co se ode mě očekávalo – pozvedl jsem sklenici a popřál jim co nejvřeleji a nejupřímněji vše nejlepší do jejich společné budoucnosti.

Ale uvnitř jsem řval.

11

PROJÍŽDĚLI KOLEM našeho domu, aby mě vysadili. Emma stráví noc s Haroldem. Řekla, že vyzvedne Charlieho z domu jeho kamaráda ráno na zpáteční cestě.

Netuším, jak jsem mohl spořádat večeři, aniž bych prozradil své pocity. Naštěstí přičítali strnulost mého hlasu i tváře únavě. A hlavně byli příliš zabráni jeden druhým, než aby mi věnovali víc pozornosti. Není divu, že si mě mohla dovolit políbit. Udělala to znovu, když jsem vystupoval z auta. Políbila mě jako přítele, jako strýčka, člena rodiny, kterého člověk náhodou potká na svatbách, ale jinak na něj ani nevzpomene.

Snad tím nejhorším bylo, jak jsem si namlouval, že mezi námi něco je. To už jsem tedy úplně ztratil kontakt se skutečností? Můžu ještě někdy v jiných věcech vůbec věřit svému úsudku?

Té noci, ačkoli jsem byl unavený, jsem po mnoho hodin nešel spát. S nutkavým neklidem jsem přecházel z pokoje do pokoje. Pil jsem, ale neopil jsem se. Tedy alespoň jsem neměl pocit, že bych se opíjel, jen jsem se snažil zastřít onen holý fakt svého ponížení.

Představoval jsem si je v Haroldově posteli. Fantazií mi vířil kaleidoskop obrazů přirážejících, vilných těl nabitých erotikou. Noc se vlekla a já nabyl přesvědčení, že oba museli vědět o citech, které jsem k Emmě choval. Něco takového nelze skrýt a já hlupák si myslel, že to dokážu.

Jiné vysvětlení pro jejich chování nebylo – setkat se se mnou na letišti a posadit mě do Chez Arnaud dřív, než bych s ní mohl být alespoň pět minut o samotě. Chtěli mě postavit před hotovou věc a předejít tak trapasu případného vyznání z mé strany, neboť určitě

vytušili, že už na něj brzy dojde. Jako bych je slyšel, jak se teď smějí: „Viděla jsi, jak se tvářil? Myslel jsem, že pukne!“

Anebo ještě hůř, jak mě litují: „Chudák Rick, doufejme, že ho to příliš neranilo. Ale bylo lepší odbýt to rychle.“

A tak jsem se pořád dál potloukal donekonečna z pokoje do pokoje, v jedné ruce láhev, ve druhé sklenku a celý dům zářil světly.

Nevím, kdy ani kde jsem usnul, ale náhle jsem si uvědomil, že sním. Někdo se mi snažil něco říct, ale nerozuměl jsem co. Do ruky jsem dostal svazek papírů. Věděl jsem, že obsahují stejné informace, jako jsou ty, k nimž jsem tak napínal sluch, ale nemohl jsem to přečíst. Čím více jsem se snažil, tím byl papír prázdnější.

„Já sním,“ říkal jsem si. „Jsem naštvaný a otrávený, protože se snažím něčemu porozumět, a nejde to.“ Hodil jsem papíry na zem, neboť jsem odmítal nechat ze sebe dělat hlupáka.

Pak jsem uviděl, kde jsem.

Nacházel jsem se v přepychovém obýváku Richarda A. Hamiltona. Byla noc a ten muž, který ke mně právě hovořil, byl podsaditý, měl bezvýraznou tvář a oči příliš blízko u sebe. Připomínal mi vyhazovače u dveří v nějaké laciné putyce, ale věděl jsem, že ve skutečnosti je to soukromý detektiv. Jak jsem to věděl, nevím, ale věděl jsem to.

S děsivou neodvolatelností jsem rovněž věděl, že něčím, co řekl, právě nad Anne a Haroldem podepsal rozsudek smrti. Podíval jsem se na zem.

Ty prázdné bílé listy papíru na koberci již nebyly prázdné. Nyní byly hustě popsány tištěnými odstavci. Aniž bych si je přečetl, věděl jsem, že udávají data a místa, časy a telefonní čísla, účty za platby kreditní kartou a rezervace letenek. Odvedl pečlivou práci, tenhle podsaditý chlapík.

Zahlédl jsem, že tam jsou i fotografie – jejich okraje vykukovaly z popsaných stránek. Nechtěl jsem se na ně dívat, protože jsem je už viděl. Věděl jsem, co na nich je. Ony nelítostně realistické obrazy Harolda a Anne tančily s mými děsivými představami Harolda a Emmy. Vymrštil jsem ruce k obličeji a marně si zakrýval oči před tím, co se mi již vpálilo do mozku.

Podsaditý chlapík něco říkal. Musel jsem umlčet zajíkavé zvuky vycházející z mého hrdla, abych ho vůbec slyšel.

„Je to na vás. Stačí říct, pane Hamiltone.“

„Promiňte,“ zamumlal jsem. „Co jste říkal?“

„O cokoli budete chtít, abych se postaral, pane Hamiltone. Tím myslím opravdu cokoli. Soukromá dohoda mezi námi dvěma.“

Pochopil jsem, co mi nabízí, a zavrtěl jsem hlavou. „Ne,“ řekl jsem. „Postarám se o to sám. Řekněte mi pouze, kolik vám dlužím.“

Pokrčil rameny, jako by mu bylo úplně fuk, jestli někomu vezme život, dva životy, nebo žádný. Vyslovil nějakou cifru a já přešel ke stolu, na němž ležela otevřená má šeková knížka. Vyndal jsem pero, vyplnil šek a podepsal ho Richard A. Hamilton.

„Děkuji, pane Hamiltone,“ řekl, když jsem mu ho podal. „A nezapomeňte, kdybyste změnil názor, má nabídka je dobrá.“

Zanechal mě samotného uprostřed pokoje a vyprovodil se sám. Čekal jsem, dokud nezaslechnu, jak se zavřou vchodové dveře, a pak jsem zamířil do své studovny.

Přesně jsem věděl, co udělám. Věděl jsem, kam jsem schoval klíč od šuplíku, do nějž jsem uložil pistoli, koupenou před deseti dny. Nabil jsem ji přesně tak, jak mi to ukazovali, a strčil ji do kapsy.

Jakoby ve snu jsem odešel z bytu a sjel výtahem do garáží.

Jakoby ve snu?

Přesně jsem věděl, kam jedu. Řídil jsem klidně, opatrně, naprosto jsem se ovládal. Hrozivou neodvolatelností toho, co bylo přede mnou, jsem se nijak neznepokojoval.

Koneckonců, je to jen sen.

Jediné, co jsem musel udělat, bylo hrát roli, která mi byla určena. Události mě bez nějakého úsilí unášely vpřed. Budovu, před kterou jsem zaparkoval, jsem neznal, ale věděl jsem, že tuhle adresu mám od toho podsaditého chlapíka.

Nevím, proč jsem vyjel výtahem do sedmého patra ani jak jsem věděl, že mám zahnout doleva a jít chodbou až k bytu 7b.

Teprve když jsem před ním stanul, vzpomněl jsem si na klíč, který mi ten chlapík dal. Vyndal jsem ho z kapsy a tiše ho vsunul do zámku. Dokonale zapadal. V druhé ruce jsem svíral pistoli.

Obývací pokoj byl prázdný, ale z ložnice přicházel paprsek světla. A hlasy.

Vzhlédli na mne, tak jak tam leželi, nazí, ohromení, a ve tvářích se jim zračil strach.

Nestiskl jsem spoušť. Ona dvojitá exploze byla jednou z dalších věcí, které se odehrály v tom snu. Musela přijít odněkud jinud. Nějakému autu před domem zlobilo zapalování. Nějaké okno bouchalo do noci.

Mohou sny obsahovat takovéhle zvuky? To jistě ne.

12

A TEĎ SEDÍM VE VĚZENÍ a čekám na soud. Tohle píšu pro vás, doktorko Toddová. Emmo.

Chci, abyste věřila, že jsem duševně zdravý. Řekl jsem svým advokátům, že nepoužiji taktiku, s jejíž pomocí bych se snažil to, co jsem spáchal, omlouvat choromyslností. To je mé konečné a nezvratné rozhodnutí.

Je pravda, že jsem se zhroutil a vy jste mě z toho léčila. Je také pravda, že jsem znovu onemocněl poté, co jsem se dozvěděl o poměru své ženy s mým nejlepším přítelem. Mé příznaky byly přesně takové, jak je popisuji v tomto dokumentu: iracionální přesvědčení, že jsem přišel z jiné, paralelní reality a že pouze dočasně přebývám v mysli a těle Richarda A. Hamiltona.

Ale nyní uznávám, že to byl sebeklam. Nic takového jako paralelní vesmír nebo alternativní realita není.

Ano, na teoretické úrovni ta myšlenka existuje, ale pro naše každodenní životy, naše opravdové životy, nemá sebemenší význam. Jsem Richard A. Hamilton a žiji v tomto světě, John Kennedy zemřel v roce 1963, když jsem byl ještě dítě. Marilyn je rovněž mrtvá. Hodně se spekulovalo o tom, že mezi těmi dvěma úmrtími možná byla nějaká spojitost. To nevím. To se mě netýká. Snažím se vám pouze dokázat, že vím, v jakém světě žiji.

Po Johnu Kennedym se stal prezidentem Lyndon Johnson. Robert Kennedy se nikdy prezidentem nestal, protože ho zavraždil jistý Sirhan Sirhan. Pak nastoupil Nixon a po aféře Watergate Gerald Ford. Potom Jimmy Carter, Ronald Reagan a George Bush.

Dnes je to Bill Clinton. Lloyd Bentsen kandidoval v roce 1988 s Mikem Dukakisem a nyní je ministrem financí.

Tak vidíte, žijeme ve stejném světě. Vy jste psychiatrička a já obchoduji s nemovitostmi. Zeptám se, zda by mohli tenhle dokument přepsat Braillovým písmem, protože bych byl raději, kdybyste si ho přečetla sama, než aby vám ho někdo předčítal.

Myslím – je mi to trapné a trochu hloupé, ale stejně to řeknu – myslím, že jsem do vás tak trochu zamilovaný. Ale to jsem byl už tehdy, ne? Neříká se tomu náhodou ‚přenos'? Když jsem se zotavoval ze svého zhroucení, začala jste pro mě být velmi důležitá.

Především nechci, abyste se cítila vinna, že jste nezabránila tomu, co se stalo. V tom, abych zabil Anne a Harolda, jste mi nemohla nijak zamezit. Bolest a vztek už byly příliš silné. Takové věci jsou v člověku zakořeněny už od pradávna. Rozum a věda nad nimi nemají žádnou moc.

Tak mi promiňte, Emmo, že jsem jedním z vašich nezdarů. Zbavila jste mě sebeklamů a navrátila mi duševní zdraví.

Bohužel se ukázalo, že jsem nebezpečnější jako zdravý než jako blázen. Ale nyní jsem za to připraven zaplatit.

Nic víc už nezbývá.

ČÁST DRUHÁ

Ze stolu MUDr. Emmy J. Toddové

Pan Kenneth J. Schiff
Advokátní kancelář
Bronstein, Schiff & Hartmann

Vážený pane Schiffe,

Už jste si asi přečetl zprávu vypracovanou na mou žádost, ve které váš klient popisuje své ‚zážitky', které ho dovedly až k dvojnásobné vraždě, z níž je nyní obžalován. Ráda bych k ní poznamenala následující.

Poprvé jsem s panem Hamiltonem (dále již jen ‚pacientem') hovořila v nemocnici Beatrice Davenportové, kam byl umístěn po automobilové nehodě. Ačkoli neutrpěl žádná vážná tělesná poranění, projevovaly se u něj příznaky závažného a neustupujícího sebeklamu – totiž zmizení domnělého dítěte.

Tehdy jsem si neutvořila názor na to, zda je tento sebeklam organického, či nějakého jiného původu. Než jsem s ním mohla pokračovat v rozhovoru, utekl z nemocnice a byl vzat policií do vazby. Ačkoli byl propuštěn do ošetřování své manželky, později byl umístěn na Dodge–Kesselringovu psychiatrickou kliniku pod dohled mého kolegy, MUDr. Rogera Killanina.

Čtyři dny po jeho hospitalizaci mě MUDr. Killanin pozval, abych ho znovu mohla vyslechnout na klinice. Na návrh MUDr. Killanina jsem pacientovi oznámila, že jsem sama osobně požádala o to, abych se s ním mohla setkat. Učinili jsme tak z důvodu, že

pacient projevoval iracionální nepřátelství jak vůči MUDr. Killaninovi, tak vůči celé klinice, což komplikovalo léčbu.

Shledala jsem, že pacient myslí jasně, ačkoli je rozrušený a projevují se u něj prvky sebeklamné paranoie. Důvody, proč jsem navrhovala hypnózu byly dva:

Za prvé, měla jsem pocit, že podáváním dalších léků by mohlo dojít k narušení pacientovy rovnováhy a ochoty spolupracovat.

Za druhé, vzhledem k detailní povaze pacientových sebeklamů jsem měla podezření na nějakou formu kryptomnézie, jejíž zdroj bylo nejpravděpodobněji možno odhalit pomocí hypnózy než jakkoli jinak.

Ukázalo se, že pacienta lze výtečně hypnotizovat. S využitím standardní indukční techniky jsem ho dokázala bez potíží uvést do mírně hlubokého transu. Během následujících tří týdnů jsem s pacientem podstoupila celkem sedm seancí, přičemž jsem ho pokaždé uváděla do trochu hlubšího transu. Na konci tohoto období mi bylo zřejmé, že sebeklamná fáze pacientovy nemoci je v danou chvíli neaktivní. Nadále mne však znepokojovalo, že jsem neodhalila žádnou příčinu specifické povahy jeho sebeklamu. Bylo však rozhodnuto, že se pacient může vrátit domů.

O několik týdnů později mi zatelefonoval do mé soukromé pracovny. Požádal mě, zda mě může přijít navštívit. Pacientův popis tohoto rozhovoru a následné hypnotické seance jste četl. Na konci seance mi poděkoval za pomoc a odešel. Ačkoli jsem navrhovala ještě alespoň jednu následnou konzultaci, pacient to nepovažoval za nutné a odmítl spolupracovat.

Zhruba tři měsíce po této události spáchal pacient onu dvojnásobnou vraždu své ženy a jejího milence. Vy jste mě informoval, že pacient o jejich poměru již nějakou dobu věděl a podle všeho doufal, že bude mít svůj obvyklý průběh. Říkáte, že odposlouchával motelový pokoj, kde se scházeli, a poté, kdy změnili místo a začali spolu i podnikat výlety, najal si soukromou detektivní kancelář, aby podrobně sledovala jejich pohyb.

Takové jednání bez poukazu na jeho další okolnosti ještě samo o sobě nutně není příznakem paranoidního stavu mysli. V tomto

konkrétním případě by se pacientovo jednání mohlo zdát do určité míry oprávněné, a tedy racionální. Strategii, s níž se ho budeme snažit obhajovat, musíme pečlivě připravit.

Přesné okolnosti, jež ho nakonec dovedly až k násilnému činu, nejsou dle vašich slov známy. Je však jasné, že pacient se nijak nepokoušel svůj zločin utajit či uniknout uvěznění a v okamžiku, kdy na místo činu dorazila policie, tam stále byl s vražednou zbraní v ruce.

Když jsem s ním poprvé hovořila ve vězení, byl mrzutý a nesdílný a projevovaly se u něj výrazné sebevražedné sklony. Když jsem se ho zeptala, zda ony vraždy spáchal ‚Rick' nebo Richard', znovu odpověděl, že ‚Rick' neexistuje a nikdy neexistoval. Když jsem mu připomněla, že dříve byl přesvědčen o opaku, trval na tom, že z tohoto sebeklamu je od naší poslední hypnotické seance vyléčen.

Důrazně prohlašoval, že si přeje přijmout plnou zodpovědnost za to, co udělal, a lituje prý pouze toho, že onen zločin nespáchal ve státě, kde se vykonává trest smrti.

Řekla jsem mu, že pokud nechce, abych mu pomohla připravit obhajobu proti obvinění z vraždy, není povinen ji přijmout. Sdělila jsem mu však, že by něco mohl udělat on pro mne a že by to bylo přínosné pro moji práci jako takovou, a nikoli pouze ve vztahu k němu. Řekla jsem mu, že bych chtěla, aby napsal zprávu – z hlediska jeho současného normalizovaného stavu – popisující, co zakoušel, když byl jakoby dvěma lidmi v jednom.

Po krátkém přemýšlení souhlasil. Za pět dní byl dokument, který jste četl, dokončen.

Jak asi chápete, pacient začíná své vyprávění v ‚paralelní' realitě, v níž jeho manželka údajně umírá při automobilové nehodě, a končí jej v této realitě, ve které ji zabije. Netřeba mít zvláštní školení na to, aby člověk poznal, že zde na podvědomé úrovni funguje mechanismus viny a sebezapření. Obtížné není ani rozpoznat v postavě dítěte, stejně jako v celém idylickém obrazu toho ‚druhého' manželství, prvky vyplněné vysněné představy.

Asi jste si také povšiml dvojrole, kterou hraji v tomto vyprávění já sama. Nemám v úmyslu zde tuto dualitu hlouběji analyzovat;

poznamenám pouze, že je v souladu s běžným úkazem, kterému se říká ‚přenos' mezi pacientem a lékařem.

Domnívám se, že by bylo možné postavit obhajobu proti obvinění z vraždy prvního stupně na pacientově duševním stavu. Zjistit, zda je vůbec možné, aby stanul před soudem, či ne, je však mnohem obtížnější a svůj názor na tuto věc vám sdělím poté, co ho opět navštívím.

Se srdečným pozdravem
MUDr. Emma J. Toddová

* * *

Ze stolu MUDr. Emmy J. Toddové

MUDr. Roger Killanin
Dodge–Kesselringova klinika
Castle Heights

Milý Rogere,

chtěla bych tě poprosit o radu ohledně jedné delikátní záležitosti. Souvisí to s tím, že jsem dnes ráno navštívila Richarda Hamiltona, abych s ním probrala dokument, jehož kopii také máš.

Zjistila jsem, že jeho rozpoložení se výrazně změnilo. Byl příjemný, uvolněný a podle všeho i sebejistý. První, co řekl, bylo, že doufá, že mě snad neuvedl do rozpaků tím, co o mně napsal. Ujistila jsem ho, že v tomto ohledu si nemusí dělat starosti.

Přišel prý na to, že napsat onu zprávu bylo součástí terapie, a dodal, že měl tušení, že to byl ten pravý důvod, proč jsem ho o to požádala. Připustila jsem, že jeden z důvodů to pochopitelně byl.

V tu chvíli se mě zeptal, zda mám s sebou svůj magnetofon. Odpověděla jsem, že ano, a on mě požádat, abych jej zapnula. Následující řádky jsou přepisem našeho rozhovoru:

PACIENT:

Myslím, že by pro vás mohlo být užitečné do tohohle později nahlédnout. My už nemáme co skrývat.

MUDr. TODDOVÁ:

‚My'?

PACIENT:

Richard a já. Anebo, chcete–li, Rick a já. Na těch nálepkách nezáleží. Teď už jsme jako jeden. Což, jak jistě chápete, není totéž, co být jeden člověk. Upřímně řečeno, ani jednomu z nás nepřišlo nějak ohromně důležité ten svůj příběh sepisovat až do chvíle, kdy jsme ho dopsali a poslali vám ho. Tím se vysvětluje ten pesimistický konec. Oba se teď cítíme mnohem sebejistěji.

MUDr. TODDOVÁ:

To je vidět. Povězte mi, hovořím v tuto chvíli s vámi oběma? Anebo pouze s jedním z vás?

PACIENT:

Mluvíte s námi oběma. Zjišťujeme, že dokážeme poslouchat, přemýšlet, radit se a přijít s odpovědí, na níž jsme se oba shodli, tak rychle, že si nikdo není vědom jakéhokoli zdržení. Je to samozřejmě Richardův hlas. To kvůli tomu, že Rickův hlas, stejně jako zbytek jeho těla, zůstal tam, kde ho zanechal; je v tom druhém vesmíru a hledá Charlieho.

MUDr. TODDOVÁ:

Dobře, ale vysvětlete mi jednu věc. Jestliže je Rick stále v tom druhém vesmíru, kterou svou částí tady teď je?

PACIENT:

To nevíme. Když je tady, je to, jako by tu byl celý. Ale tak tomu být nemůže, protože to není jeho tělo, ale Richardovo tělo. A věci, které prožívá, prožívá Richard. Jsou srovnatelné s jeho vlastními, ale nejsou totožné.

MUDr. TODDOVÁ:

Chápu.

PACIENT:

Ne, nechápete. (Smích) Vy si myslíte, že mluvíte s nějakým magorem. To je v pořádku – byla jste skvělá, Emmo. Můžeme vás požádat o poslední laskavost?

MUDr. TODDOVÁ:

Co by to mělo být?

PACIENT:

Rick se musí vrátit. Bez vás to nedokáže.

MUDr. TODDOVÁ:

A co byste ode mě chtěli?

PACIENT:

Nejdříve si zopakujme, co víme, Emmo. Víme, že Rick dokáže přeskakovat mezi dvěma vesmíry. Časem možná i mezi více než dvěma, ale pro tuto chvíli se držme toho, co máme. Poprvé se mu to podařilo náhodou, podruhé úmyslně, v hypnóze. V onom druhém případě se vrátil přesně v tom okamžiku, kdy odtamtud odešel – a to právě chtěl. A teď naposled se sem dostal skrze sen.

MUDr. TODDOVÁ:

A už se zkoušel dostat pomocí snu i nazpátek?

PACIENT:

V podstatě ano. A co byste řekla? Ono to jde. Tedy šlo by to, kdyby chtěl. Jednou se dostal skrze sen nazpátek a málem se probudil. Ale tohle on nechce. Nechce se vrátit přesně v tom okamžiku, kdy odešel. Máme v plánu něco smělejšího. Chcete vědět, co to je?

MUDr. TODDOVÁ:

Samozřejmě.

PACIENT:

Cestování časem.

MUDr. TODDOVÁ:

Cestování časem?

PACIENT:

Jen tak se lze dostat z téhle bryndy, Emmo. Mluvili jsme o tom a skutečně si myslíme, že to bude fungovat.

MUDr. TODDOVÁ:

Mohli byste vysvětlit jak?

PACIENT:

Emmo, četla jste přece, co jsme napsali o tom, jak se sem Rick dostal a jak k tomu celému došlo. Určitě si to velmi dobře pamatujete, ne?

MUDr. TODDOVÁ:

Ano.

PACIENT:

Takže si pamatujete i to, jak to všechno začalo, jak měl Rick všechny ty divné pocity, jak se v noci probudil, málem se zabil v autě, omdlel a jak měl nakonec předtuchu, že je Anne v nebezpečí. Copak nechápete, čím si to lze všechno vysvětlit?

MUDr. TODDOVÁ:

Co kdybyste mi to řekl vy?

PACIENT:

Rick se – odsud! – snažil vrátit v čase a varovat sám sebe před tím, co se stane. Jenže se mu to nepodařilo. A všechno se to stejně stalo.

MUDr. TODDOVÁ:

Rozumím.

PACIENT:

Vážně, Emmo? Opravdu rozumíte? Oba bychom tomu rádi věřili.

MUDr. TODDOVÁ:

Naprosto chápu, co říkáte.

PACIENT.

Ale chápete i to, co musíme teď udělat?

MUDr. TODDOVÁ:

Povězte mi to.

PACIENT:

Musíme se o to pokusit znovu, Emmo! Zhypnotizovat Ricka a mít tentokrát úspěch.

MUDr. TODDOVÁ:

Nejsem si jistá, zda to půjde.

PACIENT:

Ale půjde, Emmo. Už jsme to promysleli. Stačí když ho –

MUDr. TODDOVÁ:

Chtěla jsem říct, že si nejsem jistá, zda budu moci provádět hypnózu – na tomto místě.

PACIENT:

V čem je potíž?

MUDr. TODDOVÁ:

Tohle je vězení. Nemohu si zde dělat, co chci, jako ve své vlastní pracovně nebo v nemocničním pokoji. Jsem omezována určitými zákonnými povinnostmi. My oba.

Konec přepisu

Tohle je tedy, Rogere, můj problém. Co myslíš, že bych měla udělat?

Zdraví tě
Emma

* * *

DODGE–KESSELRINGOVA KLINIKA
Ředitel: Roger A. Killanin

Pan Raymond P. Garrison
Úřad okresního návladního

Vážený pane Garrisone,

šokující smrt Richarda A. Hamiltona ve vazbě rozhodně vyžaduje co nejpečlivější vyšetření. Mám však pocit, že současná snaha jak odborných, tak mediálních kruhů dělat obětního beránka

z mé kolegyně MUDr. Emmy Toddové neposlouží ani pravdě, ani objasnění celé události.

Rád bych zcela jasně zdůraznil, že než se MUDr. Toddová odhodlala k postupu, který měl za následek tuto nešťastnou událost, vynaložila značné úsilí, aby získala jistotu, že je její jednání oprávněné jak po zákonné, tak po odborné stránce. Naprosto odmítám jakýkoli dohad, že snad jednala nesprávně, a jsem naprosto přesvědčen o tom, že nadcházející šetření ji očistí.

Viděl jste kopii dopisu, ve kterém mne MUDr. Toddová žádá o radu dříve, než svolí k pokračování léčby hypnózou, kterou si její pacient přál. Já jsem zase telefonicky hovořil se Státní vězeňskou správou a s předsedou Státního sdružení psychiatrů a teprve potom jí předal jejich rady.

Bylo mi sděleno, že pokud bude MUDr. Toddová léčit pacienta tak, jak uzná za vhodné, aby se zjistilo, zda může být souzen, pak neporuší ani zákon, ani etická pravidla. Pacientovo přání být postaven před soud ve věci trestních obvinění, jež byla proti němu vznesena, bez polehčujících důkazů o jeho případné choromyslnosti nemůže nijak zpochybnit, že jakožto jeho lékařka má právo či povinnost ve spolupráci s jeho právníky takové důkazy pokud možno objevit.

Klinické oprávnění této léčby se od předchozích případů nezměnilo. MUDr. Toddové i mně se zdálo jasné, že pacient – byť takto nepřímo – projevuje ochotu vysledovat hlavní příčinu svého sebeklamu a postavit se jí tváří v tvář. Bylo naší povinností ho v tomto záměru podporovat, a ne ho od něj odrazovat.

Seance probíhala ve vyšetřovací místnosti ve věznici. Přítomni byli pouze pacient a MUDr. Toddová, avšak za dveřmi byla připravena stráž a školená sestra, na které se bylo možno v případě potřeby obrátit.

Pacient byl pomocí standardní techniky uveden do transu a tentokrát se nesáhlo k sekundárnímu transu. Podstoupit regresi měl však pouze ‚Rick' kdežto ‚Richard' měl zůstat v mírném transu.

Pacient se s MUDr. Toddovou dohodl na technice, kdy on bude automaticky hlásit hloubku svého transu na stupnici od nuly

(normální vědomí) do padesáti (absolutní trans), kdykoli se ho MUDr. Toddová zeptá.

Následující řádky jsou výňatkem z magnetofonového záznamu seance.

Přepis nahrávky

‚RICK‘:

45… jsem na 45…

‚RICHARD‘:

Já jsem na 10, Emmo, Tady je Richard. Vidím tam dole Ricka. Je o kus přede mnou.

MUDr. TODDOVÁ:

Co z toho místa, kde se nalézáte, vidíte, Ricku?

‚RICK‘:

Vidím, kam musím jít…

MUDr. TODDOVÁ:

A kam to je, Ricku?

‚RICK‘:

Dál do minulosti…

MUDr. TODDOVÁ:

A co tam je, dál v minulosti?

‚RICK‘:

On… já… jsem to já sám, ale je to on…

MUDr. TODDOVÁ:

A co dělá?

‚RICK‘:

Sní. Má nějaké… (zde se pacient trochu zasměje) … má nějaké docela erotické sny… teda, páni, vážně by si ty sny rád zapamatoval, ale to se mu nepodaří… ne, to se mu rozhodně nepodaří…

MUDr. TODDOVÁ:

Proč ne?

‚RICK‘:

Protože je nervózní kvůli zítřku, ale nechce si to přiznat, a proto je neklidný… teď jde sem… jde ke mně…

MUDr. TODDOVÁ:

Vidí vás?

‚RICK‘:

Nevím… ne… ne… prošel přímo skrze mě, jako bych byl duch…

‚RICHARD‘:

Emmo, on musí jít dál do minulosti…

MUDr. TODDOVÁ:

To je v pořádku.

‚RICHARD‘:

Jsem pořád na 10, Emmo. Vidím ho tam dole, ale nemůžu mu pomoct.

MUDr. TODDOVÁ:

Udejte, jak jste hluboko, Ricku.

‚RICK‘:

Jsem už… skoro na… 50…

‚RICHARD‘:

Běž! Běž, Ricku! Běž!

POZNÁMKA:

Pacientův hlas hovořící za ‚Ricka‘ se nyní zeslabil, jakoby při vynaložení značného fyzického úsilí, kdežto ‚Richard‘ je i nadále živý a energický. Není problém z nahrávky poznat, který z nich hovoří.

‚RICK‘:

Musím… musím

MUDr. TODDOVÁ:

To je v pořádku, Ricku, vraťte se tak daleko, jak potřebujete.

‚RICK‘:

Já se… já se bojím…

MUDr. TODDOVÁ:

Není třeba se bát, Ricku. Jak jste teď hluboko?

‚RICK‘:

Jsem na 57… stále to ještě nestačí… Emmo…

MUDr. TODDOVÁ:

To je v pořádku, Ricku, můžete jít zpět ještě dále, aniž byste prohluboval svůj trans. Nyní už jste dostatečně hluboko, abyste se mohl vrátit tak daleko do minulosti, jak potřebujete. Už nemusíte sestupovat do hloubky, prostě se vracejte. Dokážete to?

‚RICK‘:

Ano, myslím… myslím, že…

‚RICHARD‘:

Musím mu pomoct, Emmo. Tohle sám nedokáže.

MUDr. TODDOVÁ:

Myslím, že to není nutné, Richarde.

‚RICHARD‘:

Musím. On potřebuje pomoc. Ricku, Ricku…

MUDr. TODDOVÁ:

Tak dobře, Richarde. Budete tedy pomalu, klidně sestupovat…

‚RICHARD‘:

Na to není čas. Ježíšmarjá, podívejte, co se děje! Musím tam!

MUDr. TODDOVÁ:

Ricku – udejte, jak jste hluboko, Ricku [Žádná odpověď]. Ricku, udejte, jak jste hluboko.

‚RICHARD‘:

To je marné, Emmo. Už je příliš daleko. Ricku. Počkej na mě. Zastav se. Počkej na mě.

MUDr. TODDOVÁ:

Ricku! Začnu počítat od 50. Až uslyšíte číslo hloubky, ve které se nacházíte, řekněte „Jsem tady, Emmo“. 50, 51, 52, 53, 54…

‚RICHARD‘:

To je marné. Už je pozdě, Emmo. Ricku! Počkej na mě! Můžu ti pomoct! Ricku…!

V tomto okamžiku nahrávka zaznamenává zvuk toho, jak se pacient svíjí v křečích. Následně se ozve hlasitá rána, jelikož spadne na zem, převrhne židli i stůl s magnetofonem.

Nahrávka dále zaznamenává, jak stráž a sestra, kteří byli připraveni za dveřmi, vbíhají dovnitř.

Je slyšet, jak se MUDr. Toddová ptá, co se stalo. Někdo odpovídá, že pacient leží v bezvědomí na zemi a má ošklivě rozseknutou hlavu.

V tom okamžiku přestal magnetofon nahrávat. Později se přišlo na to, že na něj jeden z členů stráže šlápnul.

Konec přepisu

Jak jistě víte, pacient již vědomí nenabyl, přestože rentgen prokázal, že zranění na jeho hlavě bylo jen povrchové. Zemřel v komatu o sedmnáct dní později.

Velice rád bych s vámi tuto záležitost ještě dále prodiskutoval osobně, jak vám to bude nejlépe vyhovovat.

Se srdečným pozdravem
Roger A. Killanin

* * *

Ze stolu MUDr. Emmy J. Toddové

MUDr. J.W. Daleová
Randallův institut pro psychický výzkum
Oxfordská univerzita
Anglie

Má milá Jo,

přišlo mi, že poslední tři měsíce trvaly spíše tři roky. Ale ty nepříjemnosti už jsou konečně za mnou a šetřením se rozhodlo, že nenesu žádnou vinu.

Takže sláva a třikrát hurá! Jsem prostě štěstím úplně celá bez sebe!

Asi by sis myslela, že mi spadne kámen ze srdce, viď? Že bych měla mít pocit osvobození nebo alespoň úlevy.

Ve skutečnosti se mě to nijak zvlášť nedotýká. Vůbec jsem si nemyslela, že by mě uznali vinnou z nedbalosti či neprofesionálního chování. Tohle nebyl ten strach, který mi v noci nedal spát nebo mě pronásledoval ve snech, když jsem nakonec úplně strnulá a vyčerpaná přece jen usnula. To byl úplně jiný strach, který jsem si až doteď musela nechávat pro sebe. Kdyby při šetření vyplaval na povrch, určitě by poškodil mou důvěryhodnost. Neodvážila jsem se napsat ani tobě, protože ačkoli mám v tvou diskrétnost plnou důvěru, tyhle věci se vždycky nějakým způsobem dostanou ven.

Ale teď, když je po všem, si potřebuji s někým promluvit, a jelikož děláš tu práci, kterou děláš, a já tě mám ráda, myslím, že ty budeš ta pravá.

Jediné, co od tebe chci, je, aby sis přečetla tenhle dokument, který jsem nechala přepsat z kazety. Kdo mluví, ti dojde ihned. Vypráví svůj příběh od okamžiku, kdy mi onoho odpoledne zmizel a upadl do komatu.

Za pár dní ti zase napíšu a ty si to mezitím přečteš – minimálně jednou, nemýlím–li se.

Líbá
Emma

ČÁST TŘETÍ

Emmo, tohle je pro vás. Asi bych vám měl vysvětlit, co se vlastně stalo. Dlužím vám to.

Především jsem si byl mnohem méně jistý, že to bude fungovat, než jsem si byl ochoten přiznat. Byl to jenom nápad, možná bláznivý. Ale je to přesně jako s tím, co se říká o paranoie: to, že jí trpíte, ještě nebrání ostatním lidem v tom, aby na vás něco kuli. A stejně platí, že když jste blázen, neznamená to, že nemůžete mít pravdu.

S transem nebyly žádné potíže. Ani s regresí. A to, jak jste chtěla, abych vám udával svou hloubku, bylo velmi užitečné. Muset takhle vyvolávat čísla fungovalo trochu jako tryskový pohon – letěl jsem zpátky a dolů a pomáhalo mi to zjistit, kde vlastně jsem a jak rychle se pohybuji.

Minulost se kolem mne míhala, jako když přetáčíte videokazetu, až na to, že jsem měl pocit, že místo abych ten film sledoval na obrazovce, nacházím se uvnitř něj. Na okamžik mi to připadalo, jako bych se topil. Začal jsem panikařit.

Právě tehdy jsem s vámi ztratil spojení. Tehdy, kdy se Richard vydal za Rickem, aby ho zachránil. Od toho okamžiku se z nich stala jedna osoba.

Takže kdo vlastně jsem?

To je nyní přece to, oč tu běží, ne?

Vyděsit ho oním apokalyptickým scénářem ‚oheň dštící z nebe' tak, že se až probudí, bylo důsledkem jisté nešikovnosti. Hledal jsem v jeho podvědomí něco, co bych mohl použít, a tu jsem nějakou náhodou vyhnal z houští právě tohleto. Bylo to, jako bych šlápl na spícího zajíce: vyděsil jsem sám sebe stejně jako jeho.

Snažil jsem se ze všech sil získat si jeho pozornost, když sešel se schodů a díval se při měsíčním světle do zahrady, ale dosáhl jsem pouze toho, že pocítil potřebu uvařit si šálek horké čokolády na zklidnění nervů! Pak už se toho moc dělat nedalo, když byli s Anne spolu v kuchyni a potom i v posteli. Načež upadl do hlubokého spánku a já se musel držet v pozadí, dokud nepřišel Charlie a neoznámil jim, že kocour uvízl na střeše.

Ten pitomý kocour samozřejmě něco vycítil. Proto na něj zaútočil. Vycítil přítomnost někoho cizího – mě – a to ho k smrti vyděsilo.

Věděl jsem, že se blíží onen pád, a tak jsem se připravil; myslel jsem, že bych se k němu možná prostřednictvím toho šoku mohl dostat. Ale byl příliš omráčen, než aby si uvědomoval cokoli jiného kromě toho, že přežil. Ta událost ho vyděsila více, než jak jsem si zprvu představoval.

Další možnost jsem měl, když se chtěl oholit a podíval se do zrcadla. Byl sám, nervy stále ještě pocuchané, ale už se vzpamatoval natolik, aby dokázal vnímat. Na okamžik jsem si myslel, že už získávám jeho pozornost. Začal vědomě uvažovat o tom, co se mohlo stát („Pár metrů na tu či onu stranu a bylo by to jako kokosem o beton“). To mi poskytovalo vhodnou příležitost, jak mu eventuálně nasadit do hlavy myšlenku, že všechno to, co se v jeho světě nestalo, je živou skutečností v jiných světech. Ale pak podvědomě vycítil mou přítomnost a odstavil celý ten myšlenkový pochod na vedlejší kolej – promítl se mu v podobě onoho děsivého pomyšlení na poškození mozku.

Zoufale jsem potřeboval nějak ovlivnit to, co bude toho rána dělat Anne. Kdybych ho tak býval dokázal přinutit o něco ji požádat: aby se zastavila v obchodě, poslala dopis – cokoli, aby nebyla ve svém autě v tom čase a na tom místě, kde mělo k nehodě dojít.

Ale muselo to vypadat, že ta myšlenka vzešla spontánně z jeho vlastního vědomí. Nemohl jsem riskovat přímou komunikaci, neboť nebyl čas racionálně vysvětlovat všechno to, co bych prostě býval vysvětlovat musel.

Jeho pozornost jsem si znovu málem získal, když jel do kanceláře. Potíž byla v tom, že jsem se natolik zabral do toho, abych mu vedl myšlenky směrem, jakým jsem si přál, že jsem úplně zapomněl na ten kamión, který se měl vyřítit zpoza rohu. Zareagoval fantasticky. Zůstali jsme oba naživu, ale já nebyl ke svému cíli o nic blíž.

Poté už jsem nedokázal najít škvíru, kterou bych mu vsunul do mysli byť zlomek nějaké myšlenky. Ten druhý dotek smrti ho tak vyděsil, že se začal nadlidsky soustřeďovat. Ony mdloby v Crossfieldově kanceláři jsem mu způsobil já, neboť jsem hodil veškerou opatrnost za hlavu a křičel jsem na něj, aby poslouchal, dokud je ještě čas. Instinktivně se mě snažil umlčet – jako nepříjemnou vzpomínku nebo nepatřičnou myšlenku.

V tu chvíli poznal – vím, že to poznal! – že ho něco v jeho hlavě vybízí, aby zavolal Anne, našel si nějakou záminku, jedno jakou, a ona tak s Charliem onoho rána nikam autem nejela. A přesto nechtěl naslouchat.

Bylo to samozřejmě pochopitelné. A přesto bych si rád myslel, že bych na jeho místě projevoval trochu méně nepoddajnosti a více představivosti.

Ale jak si mohu být jistý? Věřil jsem skutečně někdy předtím, než se tohle stalo, své představivosti? Obvykle ji považujeme jen za pokřivené zrcadlo skutečnosti, za plátno, na nějž lze promítat laciné fantazie. To jsme ale na velikém omylu. Představivost jsou dveře ke všemu.

Bylo mi jasné, že poslední příležitost mám na té toaletě. Až se vrátí na tu schůzku a začne si čmárat do bloku, bude už příliš pozdě. Bylo mi jasné, že na něj musím uhodit se vším, co mám, přímo tam, dokud si namáčí tvář do vody a žasne, co se to s ním děje.

Nebylo mi však jasné, jak silně na něj mám uhodit, či lépe řečeno, jak to mám udělat. Na to, k čemu nakonec došlo, jsem nebyl o nic připravenější než on.

Emmo, tohle je ještě neorané pole. Právě tady se vám ztratil ‚Richard' stejně jako ‚Rick' – Rick totiž potřeboval veškerou pomoc,

jež byla k maní. Právě tady se celá ta záležitost s identitou skutečně zamotává.

Cítil se – tedy ten starý Rick, ten původní, chcete-li – velmi mizerně; dívá se na sebe do zrcadla, žasne, co se to s ním jenom děje, a má pocit (to si asi budete pamatovat z toho, co jsem napsal dříve), že je něco za ním a prudce se otočí. Tehdy poprvé za ním ještě nic nebylo.

Ale tentokrát… no ne!

Byl jsem tam já!

Zíral. Zbytek barvy, který mu ještě ve tváři zůstal, nadobro zmizel a já měl dojem, že omdlí.

Upřímně řečeno, ani mně nebylo příliš do skoku. Netušil jsem, jak jsem se tam dostal. Silou vůle? Ze zoufalství? A jsem tam vůbec?

Cítil jsem podlahu pod nohama a viděl svůj odraz v zrcadle za ním.

Měl jsem na sobě Richardovy šaty!

A také jsem měl – nedokážu to vysvětlit, ale vy možná ano – velkou tržnou ránu na čele, jako by mě někdo udeřil nebo jako bych upadl. Ale to tedy tvrdě. Vypadala nepěkně. Dává vám to nějaký smysl?

Zkrátka a dobře jsem tam stál a byl stejně překvapen tím, že tam jsem, jako on tím, že mě vidí. Ale měl jsem před ním mírný náskok. Popadl jsem ho za zápěstí a řekl: „Na nic se neptej! Prostě pojď se mnou.“

Možná se ptáte, proč jsem ho musel vláčet s sebou. Nebylo by bývalo jednodušší prostě nasednout do auta – jakéhokoli – a o vše se postarat sám? Věděl jsem přece, kde Anne je. Mohl jsem tam jet rovnou, aniž bych se s ním musel celou cestu dohadovat, aniž by kvůli mně mohl třeba udělat nějakou hloupost, a všechno tak zničit Proč jsem to neudělal?

Má odpověď je, že nevím. Nejsem si ani jistý, zda jsem na to tehdy vůbec vědomě pomyslel. Vím, co jsem cítil. Cítil jsem, že jsem s ním nějakým záhadným způsobem svázán. V tu chvíli jsem věděl, že jsem pro něj skutečný, ale nevěděl jsem, zda bych byl

stejně skutečný i pro Anne. Neměl jsem jistotu, že kdybych se odtamtud pokusil vyběhnout sám a říct jí, aby onoho rána nejezdila autem... Neměl jsem jistotu, že by vůbec poznala, že tam jsem, natož že se mnou bude mluvit. A neměl jsem čas to zjišťovat.

„Neomdlívej!“ bylo to první, co jsem mu řekl. (Dalo by se říci, že to bylo to první, co jsem řekl sám sobě, ale proč to vše komplikovat?) „Nemůžu ti nic vysvětlovat,“ pokračoval jsem, „aspoň ne teď. Anne je v nebezpečí. Jestli se mnou nepůjdeš, tak zemře.“

Díky bohu, nebo čemu, byl příliš roztřesený, než aby mi odporoval. Bylo to to jediné, co mohl udělat, aby se udržel na nohou a aby se mu hlava netočila ještě víc. Vypadal, jako by mu nechtěla fungovat ústa. Anebo možná mozek. Anebo obojí.

„Jenom klid, nic se neděje,“ opakoval jsem několikrát. Chtěl jsem zakřičet, ale nevěděl jsem, zda by mě nezaslechli ti za dveřmi, a tak jsem hovořil potichu.

„Já jsem se asi zbláznil!“ řekl. Chytil se za hlavu, jako by chtěl zabránit tomu, aby se mu rozskočila lebka.

„Ne, nezbláznil ses,“ řekl jsem mu. „To, co se děje, bude vyžadovat hodně pochopení, ale nakonec to pochopíš. Teď odsud ale musíme vypadnout.“

Rozhlédl jsem se, kudy by to šlo. Mohli jsme proběhnout přímo Crossfieldovou kanceláří, nechtěl jsem však riskovat ten zmatek. Dovedete si to představit? Chlápek odejde na záchod a zpátky se vrátí dvojčata.

A stejně nežádoucí by bylo, i kdyby ti ostatní neviděli mě, když by viděli jeho s vizáží šílence a zavolali na něj ochranku!

Bylo tam veliké okno v ocelovém rámu a bylo částečně otevřené. Strčil jsem do něj a vyhlédl ven. „Tamhle je římsa. Můžeme po ní přelézt až k požárnímu žebříku. Tak pojď!“

Stále se ani nehnul. Popadl jsem ho za ramena a zatřásl s ním. „Nemysli na to! Prostě to udělej! Jde o Annin život!“

Zkoumavě mi pohlédl do očí. V těch jeho jsem zahlédl nefalšovaný strach. „Já vím,“ řekl jsem. „Je to nemožné, ale děje se to. Nezbláznil ses, ani se ti to nezdá. Ale Anne bude za půl hodiny

rozmačkána při autonehodě. Snažím se tě varovat od té doby, co ses probudil uprostřed noci. Všechno, co se od té chvíle stalo, jsem udělal já. Chápeš, co ti říkám?“

Tupě přikývl, jako by mu to tak trochu pomalu docházelo. Napůl jsem ho vytáhl a napůl vystrčil z okna na římsu. Začínat se klepat a na jeden děsivý okamžik jsem si myslel, že užuž ztrácí rovnováhu – čtyři patra nad malým dvorem z pořádného betonu.

„Vzpamatuj se!“ syknul jsem na něj a snažil se otočit a zachytit ho, kdyby se složil. Zhluboka se nadechl, zavřel oči a přikývl na znamení, že je v pořádku. Alespoň že netrpěl závratí. To jsem věděl zcela jistě – zevnitř.

Než jsme se dostali po požárním žebříku dolů, neprohodili jsme více než tři slova. Když se jeho poslední část zhoupla dolů, vydala takový hluk, až jsem si myslel, že nás určitě chytí. Nakonec se však vyklonil pouze jeden člověk, aby zjistil, co se děje – u okna, ze kterého jsme právě vylezli, se objevil Crossfieldův asistent Gaines. Naštěstí mě nezahlédl – právě jsem se schoval ve stínu vchodových dveří. Zavolal však: „Ricku, co to hergot děláte?“

Rick pozvedl zrak, udělal jakési neurčité gesto a nevěděl, co má odpovědět. „Tak pojď,“ povídám. „Do garáží.“ A on šel do té tmy za mnou.

„Dej mi klíčky.“ Zašmátral v kapsách a podal mi je. Moje klíčky od mého vlastního vozu.

Nastartoval jsem, vycouval z místa pro návštěvy a zatočil směrem k výjezdu a on ze mě celou dobu nespustil oči. Cítil jsem, jak mi na tváři hraje úsměv. Nemohl jsem si pomoct.

„Díváš se na mě, jako bych byl duch,“ řekl jsem. „Možná, že jsem. Nejsem si svým přesným statutem úplně jistý – ale jsem tady.“

„Teorie mnoha světů. Je to všechno pravda. Everett měl pravdu.“

„Já tomu…“

„Samozřejmě že ne. Kdo by také ano?“

„Ale proč…?“

„Protože jestli Anne zemře, přeskočíš do paralelního světa. A věř mi, bez toho, co by přišlo potom, se všichni klidně obejdeme.“

„Ale jak to, že jsi…?“

„Přicestoval jsem časem. Využil jsem hypnotické regrese, abych se dostal zpět do své hlavy. Tvojí hlavy.“

„Ty ale nejsi v mojí hlavě.“

„Jen si nemysli. Nic si nemysli.“

Na chvíli se odmlčel, nakonec mě přestal pozorovat a podíval se ven, na svět, který se míhal kolem. „Kam jedeme?“

„K té nehodě dojde na Pilgrim Hill. Ona tamtudy pojede a z druhé strany se přiřítí ten náklaďák. Počítám, že když to střihneme přes Fishergate, můžeme ji zastavit, ještě než tam dojede.“

Znovu chvíli hledal slova, než promluvil. Mrknul po mně a já v jeho očích opět spatřil strach. Ale tentokrát to byl jiný strach.

„Vyjde to?“

„Určitě.“ Nebyl jsem si tak jistý, jak jsem se snažil, aby to vyznělo, ale co jsem měl říct jiného?

Stále se na mě díval. „Co se ti stalo? Jak jsi přišel k té ráně na hlavě?“

Sáhl jsem si na ni a podíval se na krev na své ruce. Úplně jsem na ni zapomněl.

„Nevím,“ řekl jsem. Podíval jsem se na své šaty. Byly to ty šaty, které jsem měl na sobě ve vězení. Ale jak jsem přišel k té ráně, jsem netušil. Dělalo mi to starost. Nevím proč, ale cítil jsem, že něco není v pořádku. V tu chvíli jsem však neměl čas se tím trápit.

Prokousali jsme se dopravou dost rychle. Žádná světla jsem neprojel na červenou a nic jsem neriskoval. To poslední, oč bych stál, byla houkačka a policista ukazující mi – nám – abych zastavil.

Rick, ten ‚starý‘ Rick, nic neříkal. Reagoval přesně tak, jak doufám, že bych reagoval i já na zdánlivě nemožnou situaci: položil pár kritických otázek, pak zůstal v klidu a nechal věcem volný průběh.

„Ještě jsi mi neřekl o Charliem,“ pravil po chvíli. „Je s ní Charlie v autě?“

„Ano, je. Ale je jako vždy připoután na zadním sedadle a vyvázne bez jediného škrábnutí. To Anne celý ten náraz odnese.“

Znovu umlkl. Pak povídá: „Co uděláme, pokud ji zahlédneme?“

„Zastavíme ji!“

„A co potom? To jako oba vystoupíme a řekneme jí to, cos mi teď vykládal?“

„Tím se budeme zabývat později. Teď ji musíme najít.“

Podíval jsem se na hodinky. Za okamžik se přiblížíme k úpatí Pilgrim Hill. Určitě tam ještě nedojela, a tak jsem měl za to, že když zastavíme u krajnice a počkáme, stihneme ji včas zadržet.

„Nemůžeme tady takhle zastavit,“ řekl. „Víš přece, jaký jsou policajti. Když nás uvidí…“

„Já vím.“ Sáhl jsem pod palubní desku a otevřel kapotu. „Předstírej, že opravuješ motor. Já budu sledovat silnici.“

„Oba budeme sledovat silnici,“ prohlásil.

„Dobře, ale nemůžeme tady stát jako bratři v triku, jinak jí to klepne!“

Sklonil se pod otevřenou kapotu a po očku se díval kolem, kdežto já stál u silnice a pozorně prohlížel dva pruhy aut, která se blížila k dlouhému, zakřivenému stoupání vzhůru na Pilgrim Hill.

Znovu jsem zkontroloval hodinky. Už by se měla každou vteřinu objevit v dohledu. Neviděl jsem ji.

Přeběhl mi mráz po zádech. Že bych to spletl? Mohla by přijet ještě z nějakého jiného směru? Bleskově jsem si probíral všechny možnosti, ale na nic jsem nemohl přijít. Jedině na to, že by snad jela z kopce dolů a i přes zákaz to otočila do protisměru. Ale to by ona neudělala. Jezdila opatrně. A navíc s Charliem v autě…!

Pak jsem ji spatřil. Bledě zelené Deux Chevaux jelo v levém pruhu mezi dalšími dvěma vozy. V pravém pruhu se blížil náklaďák a já si náhle uvědomil, že jestli si nepospíším, zakryje nám výhled.

Zařval jsem. „Tamhle je! Honem!“

Jediným pohledem zhodnotil situaci a rozběhl se po směru provozu, aby se ji pokusil zachytit, až bude projíždět kolem toho náklaďáku.

Ale její pruh zpomalil a ten pravý jel dál. Běžel jsem proti směru provozu, zuřivě mával, křičel. Neviděla mě.

Pak její pruh nabral rychlost a zmizela mi z dohledu. Podíval jsem se na toho druhého Ricka. Došlo mu, co se děje, poskakoval a mával rukama. Náhle mu zakryla výhled menší dodávka jedoucí

před oním náklaďákem. Rozběhl se nejdřív jedním směrem, pak druhým, nakonec se vrhl mezi auta a spustil tak zlostné troubení klaksonů.

Nebylo to k ničemu. Ona už projela a my jsme ji minuli! Ke svému zděšení jsem si uvědomil, že ten náklaďák zastavuje u kraje. Uviděl jsem, že to je havarijní vůz. Řidič zahlédl, že máme zdviženou kapotu, a dával nám znamení, že nám nabízí pomoc.

Ten druhý Rick už se hnal zpátky za mnou, bledý strachy, a křičel něco, co jsem nedokázal rozluštit. Přibouchnul Mustangovi kapotu a trhnutím otevřel dveře.

Klíčky byly v zapalování a on už seděl za volantem a túroval motor, když jsem k němu naskočil. Málem jsme řidiče toho havarijního vozu sedřeli, když vylézal z kabiny. Otočil jsem se a viděl, jak něco křičí a ukazuje na nás prostředník, ale zraněný nebyl.

Aniž by se rozhlédl, strhnul Rick vůz mezi ostatní auta. Byl shrbený nad volantem a nedbal na nové troubení klaksonů a drcení kovu, jelikož jsme někomu urazili přední nárazník a sami jsme přišli o zadní.

„Uklidni se," zařval jsem. „Chceme tam přece dojet."

Neodpověděl. V očích měl šílený výraz. Přidržoval jsem se palubní desky a dveří, jelikož kličkoval mezi auty, aniž by bral ohled na bezpečnost svou či kohokoli jiného.

Padla na mě jakási malátnost. Nevím, zda to byla reakce na strach, nebo jestli mi prostě došla energie. Dostal jsem se takhle daleko, ale věci se mi teď vymkly z rukou. Cítil jsem, že se ztrácím, jako bych tam už tak úplně nebyl.

Bledě zelený citroen se objevil v dohledu jen o několik aut před námi; stále jel v levém pruhu a zpomaloval, jelikož zde bylo stoupání strmější.

„Tamhle je!" ukázal jsem.

On ji zahlédl ještě dříve a mačkal klakson a neustále řadil, jak se snažil prokousat si cestu mezi těmi dvěma pruhy. Nešlo to.

Poděšeně jsem vykřikl, když strhnul řízení zpět do levého pruhu a donutil nějaký starý, otlučený chevrolet zabrzdit tak prudce, že do něj zezadu narazilo auto jedoucí za ním.

Náhle jsme se řítili prostředkem silnice, dělicí čáru přesně pod sebou a blížili jsme se k dlouhé, nepřehledné zatáčce a seshora se hnala auta proti nám.

Vykřikl jsem. „Dávej pozor, proboha! Stane se to právě tady…“

A pak, právě když jsme se dostali na úroveň Annina vozu, jsem jej spatřil – ten kamión, který ji zabije. Jel rychle, příliš rychle, ale zdálo se, že ho řidič zvládá. Na okamžik jsem si pomyslel, že k tomu nedojde. Myslel jsem, že tomu unikneme.

A pak se kamión z mě nepochopitelných důvodů stočil směrem k nám, jeho návěs se začal jakoby v hrozivě zpomaleném záběru vychylovat z dráhy a dostávat se do smyku.

A pak ten náraz!

Cítil jsem, jak jsem prosvištěl vzduchem, a všechno potemnělo.

* * *

Když jsem přišel k sobě, ležel jsem u kraje silnice a někdo mi dával něco měkkého pod hlavu. Rozhlédl jsem se.

Nebyli tam policajti ani sanitky, ale doprava se zastavila v obou směrech a lidé vybíhali z aut, aby zjistili, co se stalo. Podle všeho jsem byl v bezvědomí jen několik vteřin.

Anne jsem neviděl. Nevěděl jsem, jestli spolu s Charliem té bouračce unikli, nebo jestli jsme v ní skončili všichni spolu – jak kamión, tak Mustang i její citroen. Podle toho, co jsem věděl, jsem tím, že jsem strkal nos do cizích věcí, vše možná ještě zhoršil a zabil i Charlieho.

A pak jsem je spatřil. Nesla Charlieho v náručí a prodírala se davem ke mně. Vypadala zničeně, jako by to celé viděla a byla si jistá, že jsem mrtvý.

Ale pak zahlédla, že mám otevřené oči a že na ni hledím. Zpozoroval jsem, že úlevou mírně vykřikla. Neslyšel jsem ji, ale věděl jsem, jak to zní. Tohle je Anne. Moje Anne! Věděl jsem, jaký zvuk jí vychází z hrdla, když se jí takhle hýbou rty.

Přiběhla ke mně, stále s Charliem v náručí, a klekla si vedle mne.

„Ricku, miláčku! Není ti nic?“

„Jsem v pořádku," řekl jsem. Cítil jsem, že mohu pohnout krkem. I hlavou. Maličko jsem zahýbal nohama. Ochrnutý jsem nebyl.

„Lež klidně. Sanitka už je na cestě. Ricku, cos to proboha dělal?" Položila Charlieho a zlehounka mi ohmatala ránu na hlavě.

Charlie se jí držel, nic neříkal ani nechápal a oči měl vytřeštěné strachy.

„Všechno je v pořádku, Charlie. Neměj strach," řekl jsem mu. Ale někde v koutku mysli mi jako migréna začínala bušit děsivá myšlenka.

Kde je Charlieho ‚druhý' otec? Annin ‚druhý' manžel? Že by byl stále ještě v autě? Zavalen troskami? Je mrtvý? Živý?

To ho ještě nikdo nenašel?

Co se stane, až ho najdou? Co řeknu?

Od okamžiku, kdy jsem zjistil, že stojím spolu se svým identickým dvojčetem na oné toaletě, jsem vůbec nepomýšlel dále než na to, jak zabránit té nehodě. Rozhodně jsem nepomyslel na to, co bude Anne dělat se dvěma manžely. Nebo Charlie se dvěma otci.

Asi jsem nějak instinktivně počítal s tím, že takovéhle logické rozpory jsou nemožné. Nelze o nich rozumně uvažovat, a proto k nim nemůže dojít.

Neříkal snad přesně tohle Tickelbakker? „Všechno, co je možné, se může stát. Ale nikoli všechno, co je myslitelné." Je možné, aby fyzikální zákony připouštěly takové absurdity? Ale tehdy se zdálo, že už jednu takovou připustily. Byli jsme dva.

Slyšel jsem houkačky, dusot nohou a vážné hlasy. O chvíli později mě obklopili policisté a zdravotníci.

„A co ten druhý chlap?" řekl jsem. „Jak je na tom?"

Zdravotník vypadal zděšeně, jako by mu něco zásadního uniklo. „Jaký druhý chlap?"

„V tom autě. Ten, co řídil."

Nad námi se objevil policista. „V tom autě už nikdo jiný nebyl, příteli. To vy jste řídil. O tom si promluvíme později. Teď ho odvezte do nemocnice."

Neoponoval jsem. V mozku mi blikala výstražná světla. Buď zticha, říkal jsem si. Neudělej stejnou chybu dvakrát, nech věcem volný průběh. Nedávej jim záminku, aby tě mohli prohlásit za blázna.

A právě v tom okamžiku, kdy mě zvedali na nosítka, jsem se podíval dolů na spodek svého těla. Byl to jen letmý pohled, když mě balili do deky, ale stačilo to.

Emmo, jestli se k vám tohle někdy dostane, tak tomu určitě nebudete věřit. Ale ono se to k vám dostane. A to vás svým způsobem donutí tomu i uvěřit.

Já už nějaký způsob najdu. Vím, že to dokážu. Protože teď už vím – skutečně vím – že je možné cokoli.

Cokoli.

To, co jsem, Emmo, uviděl, když jsem na sebe shlédl dolů, bylo toto:

Měl jsem na sobě jeho šaty.

Rád bych tohle zcela jasně vysvětlil. V okamžiku, kdy k nehodě došlo, měl na sobě Rick/Richard, kterého jste znala a pro kterého jsem používal slovo ‚já', ony šaty, které nosil Richard ve vězení: modré džíny a tlustý šedivý svetr.

Rick – onen Rick, jehož jsme se vrátili varovat – měl toho rána na sobě tmavý vycházkový oblek, růžovou košili a červenočernou kravatu s přídechem modré.

A přesně na tohle oblečení jsem se díval, když mě nakládali na nosítka.

Oblek, košile i kravata byly potrhané, zakrvavené a špinavé, ale byly to jeho šaty!

A já je měl na sobě.

Tak kým jsem tedy nyní ksakru byl?

* * *

„Ricku…?"

„Mmmm…?"

„Já ti nevěřím."

„S tím nemohu nic dělat.“

Už jsme byli zpět v Long Chimneys a leželi v posteli. Jako zázrakem jsem vyvázl jen s několika tržnými ranami a modřinami a ještě téhož večera mě pustili domů.

„Ale…“

Políbil jsem ji.

„Nepřerušuj mě.“

„Promiň. Chtěla jsi něco říct.“

„Věřit tomu teoreticky ještě není totéž jako věřit tomu ve skutečnosti.“

Povzdechl jsem si, pohladil ji po vlasech a přitáhl si ji blíž k sobě. „Víš, co si myslím?“ řekl jsem. „Myslím, že to není důležité.“

„Jak to můžeš říct?“ Podívala se na mne a v jejím hlase byl náznak nesouhlasu. „Opustíš schůzku v bance, vylezeš oknem, takže tě budou nejspíš považovat za blázna a nikdy ti už nepůjčí ani penci, a to všechno jen proto, že jsi měl náhle ‚pocit‘, že budu mít nehodu.“

„Ten pocit byl dost silný na to,“ připomněl jsem jí, „aby mě dovedl přesně na místo, kde se shodou okolnosti zrovna nacházíš a které jsem předem vůbec nemohl znát – a to právě v okamžiku, kdy kamiónu praskla pneumatika a dostal na silnici smyk. Takže jestli pro to máš nějaké jiné vysvětlení kromě telepatie, rád si ho poslechnu.“

Neřekla nic. Znovu jsme se milovali. Více už nebylo co říct.

* * *

Buďte upřímná, Emmo. Co byste na mém místě udělala vy? Řekla byste pravdu? Celou pravdu? O tom pochybuji.

Hodně jsem o všem přemýšlel v sanitce a v nemocnici. Nakonec jsem dospěl k tomuto závěru:

Jsem, kýmkoli si přeji být.

A já si přeji být Charlieho otcem a Anniným manželem. Tady, v tomto životě, kde je všechno tak jako dřív – s jednou výjimkou.

A tou jsem já.

Ale to je mé tajemství. Nikdo se to nikdy nedozví.

Stejně bych nemohl říct pravdu, i kdybych chtěl. Chápete, nikdo nás dva neviděl nikdy spolu. Ani řidič toho havarijního vozu. Viděl pouze jednoho člověka u silnice a jednoho, jak uhání v autě pryč jako šílenec.

Neptejte se mě, jak je tohle všechno možné. Prostě to tak je.

Budu radši, když mě obviní z toho, že řídím jako šílenec, než že jako šílenec mluvím.

* * *

Vlastně ještě něco nemohu, Emmo, kromě vás říct nikomu jinému.

Už jsem se to naučil dělat, jak se mi zamane.

Přeskakovat z vesmíru do vesmíru.

Fíííííí–íííí–íííí–ííí!!!

Je to úžasné.

Vzpomínáte, jak jsem řekl Tickelbakkerovi, že je možná lidská mysl sama o sobě schopna všech těch podivností, které si vyfantazíruje? Myslel si, že jsem mimo následkem šoku, a tak jsem to dál nerozebíral.

Ale myslel jsem to vážně. A teď jsem to dokázal.

Emmo, navštěvuji jiné vesmíry. Jakmile se to člověku párkrát podaří, je to už poměrně jednoduché. Není třeba podstupovat hypnózu. Nemusíte ani meditovat. Chce to jenom chvilkovou koncentraci. Je ovšem pravda, že velmi zvláštního druhu. Ale není to nic obtížného. Má technika není ještě dokonalá, a tak se občas nestrefím do určeného vesmíru. Ale naučil jsem se něco velmi důležitého:

Nic nelze změnit.

Můžete se pouze přenést do jedné z alternativ.

Například vesmír, ve kterém se nyní nacházím a který používám jako výchozí stanici, není totožný s tím, ve kterém Anne zemře. Odděluje se od něj v tom okamžiku, kdy se ‚já‘ vracím a stojím sám sobě tváří v tvář na oné toaletě v bance. Od téhle chvíle jsem v jiném

vesmíru. Všechno je v něm jiné, byť třeba pouze nepatrně. Tohle je vesmír, ve kterém Anne nezemře.

Opravuji, jeden z vesmírů, ve kterém nezemře. Ta Anne, jež přežije, se té druhé – mojí Anne – podobá jako vejce vejci, ale není to tatáž Anne.

A ten druhý vesmír, ten, ve kterém Anne zemře, existuje i nadále. V něm jsem stále vdovcem, který hledá Charlieho. I nadále mám sen, že se opět stanu součástí Richarda a že zabiju Anne a Harolda. Ale v onom vesmíru se z něj probudím. Je to jen ošklivý sen.

A jim se vede dobře – tamtomu Rickovi a Charliemu. Pobýval jsem v jeho hlavě dost dlouho na to, abych si tím byl jistý. Za měsíc nebo dva se přes tu záležitost s Emmou přenese, a dokonce souhlasí s tím, že půjde Haroldovi na svatbu za svědka. Je tomu tak částečně proto, že se seznámil s dívkou, která… ale to už je jiný příběh.

To, co chci zdůraznit, Emmo, je, že se člověk nikdy nemůže vrátit tam, odkud přišel. I kdybych se vrátil do toho svého ‚já' kterým jste se zabývala onoho dne, kdy jsem zemřel, oba bychom, vy i já, od té chvíle byli v jiném vesmíru, já jiným ‚já' a vy jiným ‚vy'. Jen nepatrně jiní. Ale přesto jiní.

To je jediné zklamání. Nelze se vrátit. Vesmír, který chcete změnit, běží dál úplně stejně, jak by býval byl běžel – až na to, že ‚býval byl' je deformace způsobená jazykem, jenž nebyl vytvořen realitou, o níž mluvím, a ani ji není schopen obsáhnout.

Panebože, Emmo, vím, že v řeči cvokařů je tohle považováno za blouznění šílence. Ale vy jste jiná. A právě proto vám to všechno chci říct. (Kdyby to tak šlo. Abych nezapomněl, Emmo, v jednom vesmíru jsme manželé. V jiném jsme milenci. A v jednom dokonce… ale ne, to musí zůstat ‚jejich' malým tajemstvím.)

Á propos, ještě jednu věc vám chci říct. Naučil jsem se cestovat tam a zpět časem – ani jedním směrem ještě ne tak daleko, jak bych si přál, ale zlepšuji se. Myslím, že kdyby se mi zachtělo, mohl bych strávit celé týdny, měsíce, či dokonce roky v nějakém ze svých jiných životů a pak se vrátit do své výchozí stanice, kde neuplynul vůbec žádný čas. Kdybych to takhle dělal, byla by to určitá forma

nesmrtelnosti. Tedy téměř. Ale nejsem si jistý, že tohle chci. Když se ponechají všechny mé verze tak, jak jsou, samy dospějí k přirozenému konci. A tak je možná pravé takové ponechám.

Prozatím si to cestování však stále užívám. Některé ty malé rozdíly mezi sousedícími vesmíry mohou být zajímavé, ale za nějaký čas také dokážou omrzet. Skoro jako byste donekonečna hráli nějakou vědomostní soutěž. Znáte to – kdo hrál roli Vivien Leighové v té ‚druhé' verzi Severu proti Jihu? Nebo kdo byl prezidentem místo Jimmyho Cartera? Co na tom záleží? Vyjde to skoro nastejno.

Ale některé vzdálenější vesmíry… ty jsou teda pozoruhodné!

Myslím, že jsem zahlédl nebesa. A vím, že jsem ucítil zápach pekla.

Existují.

Ale ‚čas' ne.

Všechny věci jsou obsaženy v zrnku písku.

Mnozí tuší, že tyhle věci jsou pravdivé.

Ale já to vím. Viděl jsem je a sáhl si na ně.

Ale stejně se vždycky vracím k Anne a Charliemu.

A oni nikdy nepoznají, že jsem byl pryč.

* * *

Anne bude brzy rodit. Jsem tím nadšený. Samozřejmě si uvědomuji, že to není tak docela můj syn (víme, že to bude kluk). Tedy geneticky ano. Je to však syn muže, kterého si Anne vzala, a já jsem – svým způsobem – někdo jiný.

Nesmím si to však tak brát. Když už mě začíná zachvacovat depresivní pocit tajného odcizení, vydávám se znovu na cesty.

Vcelku si teď vystačím s poměrně úzkým okruhem odlišných vesmírů a odlišných já. Všechny jsou verzemi toho, čemu říkám ‚mé základní já'. Mám za to, že jsem je v jistém smyslu sám vytvořil. Všechny se rozbíhají z různých aspektů mého já, kterým jsem byl, když jsem s vámi poprvé mluvil. Takže jsou všechny v jistém smyslu odcizeny svým světům tak, jako já tomu mému, což mě utěšuje.

Jsme jako přátelé, kteří se vzájemně navštěvují ve svých domech, aniž by zaklepali. Naše životy jsou si tak strašně podobné, že se bavíme tím, když porovnáváme nepatrné rozdíly v detailech. Minulé úterý například jeden z nás při snídani kýchnul, ale nikdo jiný ne. Byl to jediný rozdíl, na který jsme dokázali přijít.

Jen si to představte: celý vesmír závisí na jediném kýchnutí.

Někdy si, Emmo, pouze díky takovýmhle myšlenkám udržuji duševní zdraví.

* * *

Už jsem velice unavený, Emmo. Nakonec se mi podařilo se k vám dostat, ale nebylo to jednoduché.

Další otázka zní, jak mám dosáhnout toho, abyste mi věřila?

Myslím, že vím jak.

Natáhněte ruku a dotkněte se mě, Emmo. Natáhněte ruku a dotkněte se mé tváře.

Tak…

DOVĚTEK

Má milá Jo,

tak tady to máš. Přečetla sis to – a pokládáš si otázku, která je nasnadě: pokud už Hamilton, předtím než zemřel, nepřišel znovu k vědomí, kde jsem to všechno vzala? Kdy se mnou mluvil?

No, pravda je taková, že on k tomu vědomí přišel, svým způsobem. Věděla jsem to jen já a nemohla jsem to nikomu říct právě vzhledem ke způsobu, jakým se to stalo.

Asi si vzpomínáš, že Hamilton byl v komatu sedmnáct dní. Během té doby jsem ho často navštěvovala, protože jsem se pochopitelně cítila alespoň částečně zodpovědná za to, co se přihodilo. Podstoupila jsem určité riziko, třebaže ve snaze pomoci svému pacientovi, ale dopadlo to špatně. Cítila jsem povinnost udělat vše, co mohu, abych celou situaci zachránila.

Den, o kterém hovořím, byl sedmnáctým dnem jeho komatu, dnem, kdy nakonec zemřel. Bylo to pondělí. Měla jsem v nemocnici své obvyklé ordinační hodiny a poté jsem se zastavila v Hamiltonově pokoji. Seděla jsem tam a hovořila k němu stejně, jako jsem to dělávala od chvíle, kdy se to stalo; pouštěla jsem nahrávky, které jsme pořídili při předchozích seancích, probírala věci, o kterých jsme mluvívali, a snažila se najít ono rozhraní mezi komatem a transem a přivést ho zpět. Asi jsem neočekávala, že by to přineslo o moc větší úspěch než obvykle, protože když nastal čas, abych odešla, a já zaslechla nějaký pohyb, měla jsem prostě za to, že je s námi v pokoji zřejmě ještě někdo jiný – někdo, kdo tam musel být už od začátku, protože jsem nikoho neslyšela vejít.

Tak trochu mi to nahnalo husí kůži, že tam někdo je, poslouchá, nic neříká a celou dobu se ani nepohne. Zavolala jsem: „Kdo je to?‘ Ale nikdo neodpověděl.

Zeptala jsem se znovu. Pořád žádná odpověď. A pak jsem uslyšela, jak nějaký hlas říká: „Emmo…?“

Byl to jeho hlas. Byl slabý, ale nepochybně patřil jemu. Probral se z komatu.

„Richarde?“ řekla jsem. Žádná odezva. Tak jsem zkusila: „Ricku?“

Slyšela jsem, že se sám pro sebe směje. „Jak je vám libo," povídá. „Jak se cítíte?"

„No… to se dá jen dost těžko vylíčit." Něco v jeho hlasu mi přišlo – nevím, jak to říct – jako by se z nějakých důvodů celou situací bavil.

Pak řekl něco velice podivného. Povídá: „Chvíli mi trvalo, než jsem zjistil, jak jsem přišel k té ráně na hlavě."

To mě přimělo k zamyšlení. Poranil si hlavu, když spadnul, ale to se stalo, když byl v hlubokém transu. Bylo to víceméně povrchové zranění – následek toho, že upadl do komatu, nikoli příčina.

Náhle jsem uslyšela, že se znovu sám pro sebe směje, jakoby věděl, o čem přemýšlím.

„Říkáte si," povídá, „jak může člověk, který je v komatu, vědět, že má ránu na hlavě? Je to jedna z věcí, které jsem vám přišel říct, Emmo. Máte s sebou ten svůj malý magnetofon?"

„Ano."

„Tak si ho radši zapněte."

Sáhla jsem na noční stolek, kam jsem ho položila, a stiskla nahrávání.

„Už běží?" otázal se.

Odpověděla jsem, že ano. A on spustil. „Emmo, tohle je pro vás. Asi bych vám měl vysvětlit, co se vlastně stalo. Dlužím vám to…"

Zbytek jsi už četla, až po ono: „Natáhněte ruku a dotkněte se mě, Emmo. Natáhněte ruku a dotkněte se mé tváře…"

Udělala jsem to. Natáhla jsem ruku… a nahmatala postel… a pak jsem zamířila rukou nahoru k jeho tváři… a dotkla se ho.

A okamžitě jsem věděla, že je mrtvý,

Zkontrolovala jsem mu tep, ačkoli jsem věděla, že to nemá význam. Později se nám podařilo přesně určit, ve kterém okamžiku se mu zastavilo srdce. Byl mrtvý už dvanáct minut před tím, než jsem do toho pokoje vstoupila. Hovořila jsem s mrtvým člověkem.

Ale to přece nebylo možné. Měla jsem tu nahrávku. Mohla jsem dokázat, co se přihodilo. Uslyší to i další lidé.

Přetočila jsem ji na začátek. A poslouchala.

Slova přesně souhlasila s těmi, která jsem slyšela, s těmi, která sis přečetla. „Emmo, tohle je pro vás. Asi bych vám měl vysvětlit, co se vlastně stalo.“ A tak dál.

Jediná věc, která se změnila, byl hlas.

Byl to můj hlas.

Pochopitelně jsem tomu nemohla uvěřit a zpočátku jsem tomu také prostě nevěřila. Přetáčela jsem tu nahrávku dopředu i dozadu, procházela jsem si ji tam i zpátky od jednoho konce ke druhému a přesvědčovala sama sebe, že na ní jeho hlas někde najdu, jen když budu pořádně hledat.

Ale nakonec jsem musela pohlédnout pravdě do očí. Měla jsem halucinace. Slyšela jsem ve své hlavě jeho hlas, ale hlas, který jeho slova pronášel, patřil mně.

Přemáhala jsem zděšení. Cítila jsem, jak se mi pod nohama hroutí realita.

Dejme tomu, říkala jsem si. Čistě teoreticky připustím, že všechny ty řeči o paralelních světech a o tom, jak se naučil přeskakovat z jednoho do druhého, dejme tomu, že je to všechno pravda. V takovém případě by zas nebylo tak nepravděpodobné, aby se dostal do mé hlavy, tak jako se dostal do té Richardovy.

Ale i kdybychom připustili, že to možné je, proč by to dělal?

Aby dokázal, že to jde, to ano. Ale proč tak dychtil po tom dokázat to právě mně? Z vděčnosti, jak říkal? „Dlužím vám to“?

Možná.

Anebo by byl možná navždy zatracen, kdyby mě nepřesvědčil, abych mu věřila. Věděl, že jedna moje polovina se snaží najít logické vysvětlení pro vše, co řekne, a odepisuje ho jakožto člověka trpícího sebeklamem, kdežto má druhá polovina je v podivném pokušení mu uvěřit.

Bylo to tak. Od prvního okamžiku, kdy jsem se s ním seznámila, jsem měla takový pocit, že má v sobě něco až hrozivě hodnověrného. Zažila jsem případy logorrhey fantastiky, které by přesvědčily i toho nejsečtělejšího náhodného posluchače, ale při kterých jsem já během sekundy rozpoznala, oč se jedná.

Hamikon byl jiný. Neptej se mě v čem. Prostě v něčem. Skoro jako bychom spolu tak trochu soutěžili. On vyhraje, když mě dokáže přesvědčit, že mluví pravdu a že není nemocný. Já vyhraji, když nakonec zůstanu přesvědčená, že nemocný je.

Takže jak mě měl přesvědčit? Kdyby za mnou poslal někoho, kdo by měl od něj v hlavě zprávu, pak bych i toho dotyčného odbyla s tím, že je ‚nemocný'. Bývala jsem mohla zavrhnout všechny metody, jejichž prostřednictvím by se se mnou spojil. Kromě téhle.

Nad touhle jsem rukou mávnout nemohla. Sázel na to, že mé duševní zdraví je to nejdůležitější, co mám. Ostatně jsem přece psychiatrička. Zabývám se rozumem ostatních lidi, posuzuji ho. Co se asi stane, když budu muset posoudit ten svůj? Určitě budu umět ujistit sebe sama, že jsem duševně zdravá – a právě tehdy, jak nejspíš usoudil, mu uvěřím.

Věřím mu tedy?

Nevím. Nevím, jestli vůbec ještě něco vím.

Poprvé v životě opravdu tápu.

Emma

David Ambrose
MUŽ, KTERÝ SE PROMĚNIL V SEBE SAMA

Z anglického originálu THE MAN WHO TURNED INTO HIMSELF (Londýn, 1995) přeložil Milan Lžička
Přebal David Macháček
Grafická úprava Miroslav Romanovský
K vydání připravil Jiří Pánek
Digitalizace TomasT
Vydalo Nakladatelství Slovanský dům
Praha 2000
Vytiskla a knihařsky zpracovala Severografia a.s., Most

Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována nebo kopírována v podobě mechanické, elektronické, anebo šířeno jakýmkoliv jiným informačním systémem bez předcházejícího souhlasu držitelů autorských práv.

ISBN 80-86421-17-1

David Ambrose

MUŽ, který se proměnil v sebe sama

„Ruce měla předpažené, jako by je po něčem nebo po někom natahovala. Zjevně ji jímala hrůza... Sedmý obrázek byl temný a děsivý – goyovský pohled na něco, na čem nemohl děsem ani spočinout..."

Rick Hamilton má nádherný život: skvělé zaměstnání, báječného syna a krásnou manželku. Až si jednoho dne uprostřed důležité obchodní schůzky začne čmárat na papír – a zchvátí ho mrazivá předtucha, že jeho žena zemře při autonehodě.

Poté, co se přiřítí na inkriminované místo, musí čelit ještě mnohem děsivější pravdě. V troskách totiž leží nikoli auto jeho ženy, ale jeho vlastní. Šaty si ušpiní od krve – jsou to však jiné šaty, než které měl na sobě při oné schůzce. Je tam i jeho žena a je naživu, ale proč ho celá uslzená oslovuje Richarde? A proč popírá, že by měli syna?

Rick Hamilton je uvězněn v paralelním vesmíru. Jeho život je všechno, jen ne nádherný...

Doporučená cena 169 Kč vč. DPH

